

Nr 8.

Ankom till Riksdagens kansli den 24 februari 1911, kl. 4 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens
åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastik-
departementet.* (2. Afd.)

Ordinarie anslag.

Riks- och landsarkiven.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1911 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t i punkten 1 under åttonde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i den år 1909 för riksarkivet fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt lönen för en hvar af de båda andra vaktmästarna äfvensom för eldaren ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Ändring
i staten för
riksarkivet.
[1.*]

Till stöd för framställningen har föredragande departementschefen, på sätt framgår af det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 (sid. 2), åberopat hvad chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitieärenden samma dag anfört beträffande ändring af bestämmelserna om ålderstillägg

* Hänvisar till punkt i statsverkspropositionen.

åt vaktmästare i vissa ämbetsverk; och har departementschefen tillika erinrat, att i den för riksarkivet gällande aflöningsstaten finnas uppförda en förste vaktmästare, två vaktmästare och en eldare.

På grund af hvad i sistberörda statsrådsprotokoll, till hvilket utskottet tillåter sig hänvisa, i förevarande ämne anföres och erinras beträffande 1910 års Riksdags med det nu föreliggande förslaget öfverensstämmande beslut i fråga om vaktmästarnes vid vissa då nyreglerade ämbetsverk aflöningsförmåner, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1909 för riksarkivet fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt lönen för en hvar af de båda andra vaktmästarna äfvensom för eldaren ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Ändring
i staterna för
landsarkiven.

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i de aflöningsstater, som fastställts år 1909 för landsarkiven i Vadstena, Uppsala och Lund och år 1910 för landsarkivet i Göteborg, att lönen för en hvar af där uppförda vaktmästare förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

På grund af hvad i ofvanberörda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 (sid. 2 och 3) till stöd för framställningen anföres får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i de aflöningsstater, som fastställts år 1909 för landsarkiven i Vadstena, Uppsala och Lund och år 1910 för landsarkivet i Göteborg, att lönen för en hvar af där uppförda vaktmästare förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämma enahanda villkor,

som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Kungl. biblioteket.

3:o) Under punkt 3 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i den år 1909 för kungl. biblioteket fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt en hvar annan vaktmästares lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Ändring
i staten för
kungl.
biblioteket.
[3.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1909 för kungl. biblioteket fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt en hvar annan vaktmästares lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Universitetet i Uppsala.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att föreskrifva, att från och med den 1 oktober 1915 skall i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala vidtagas den ändring, att, med afförande ur staten af den under matematisk-naturvetenskapliga sektionen af filosofiska fakulteten inom afdelningen A) Aflöningar m. m. uppförda professorsbefattningen i fysik med därför upptagna aflöningsförmåner, antalet professurer inom nämnda sektion, för hvilka särskilda ämnen ej äro angifna, ökas från tio till elfva samt den för dessa professurer uppförda aflöning ökas med ett belopp af 7,500 kronor.

Ändring i sta-
ten i fråga om
professuren
i fysik.
[4.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 4—12 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot framställningen, får alltså hemställa,

att Riksdagen må föreskrifva att från och med den 1 oktober 1915 skall i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala vidtagas den ändring, att, med afförande ur staten af den under matematisk-naturvetenskapliga sektionen af filosofiska fakulteten inom afdelningen A) Aflöningar m. m. uppförda professorsbefattningen i fysik med därför upptagna aflöningsförmåner, antalet professorer inom nämnda sektion, för hvilka särskilda ämnen ej äro angifna, ökas från tio till elfva samt den för dessa professorer uppförda aflöning ökas med ett belopp af 7,500 kronor.

Ang. förste
vaktmästaren
L. E. Lindbergs
lönetursrätt.

5:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen medgifva, att förste vaktmästaren vid universitetsbiblioteket i Uppsala Lars Erik Lindberg må för erhållande af ålderstillägg å förste vaktmästartjänsten under i öfrigt gällande villkor räkna sig till godo den tid af åren 1897—1909, hvarunder han bestridt vaktmästarebefattning vid nämnda bibliotek.

[5.]

På grund af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 12—18) upplyses angående arten och omfattningen af det af Lindberg såsom vaktmästare utförda arbete under den tid, som nu ifrågasättes skola få i löneturshänsesende såsom förste vaktmästare honom tillgodoräknas, finner utskottet med billighet öfverensstämmande, att denna förmån varder honom beredd, och får utskottet förty hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att förste vaktmästaren vid universitetsbiblioteket i Uppsala Lars Erik Lindberg må för erhållande af ålderstillägg å förste vaktmästartjänsten under i öfrigt gällande villkor räkna sig till godo den tid af åren 1897—1909, hvarunder han bestridt vaktmästarebefattning vid nämnda bibliotek.

Städning och
uppassning vid
den farmakolo-
giska insti-
tutionen.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att öka det i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, afdelningen A) Aflöningar m. m., under rubriken Farmakologiska institutionen upptagna anslaget till städning och uppassning från dess nuvarande belopp, 500 kronor, till 750 kronor samt förty höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med 250 kronor.

[6.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 19 och 20 i statsrådsprotokollet.

Såsom af detta protokoll framgår, hade från universitetet gjorts framställning om beredande af medel för att genom anställande af en ordinarie vaktmästare hos farmakologiska institutionen tillgodose det ökade behof af städning och uppässning, som på grund af institutionens förflyttning till nya, större lokaler gjorde sig gällande, men har departementschefen, med erkännande af detta ökade behof, emellertid icke ansett sig böra medverka till upprättandet af en ordinarie vaktmästarbefattning vid institutionen, då den möjligheten ej syntes utesluten, att inom en ej alltför aflägsen framtid fråga kunde uppstå om införande af centraluppvärmning i institutionens lokaler, i hvilken händelse nämnda behof tydligtvis minskades.

Utskottet, som delar denna departementschefens uppfattning om olämpligheten af inrättandet för närvarande af en ordinarie vaktmästartjänst vid ifrågavarande institution, har icke funnit anledning till erinran mot det för beredande af ökad biträde vid städningen och uppässningen äskade beloppet 250 kronor; och får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må öka det i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, afdelningen A) Aflöningar m. m., under rubriken Farmakologiska institutionen upptagna anslaget till städning och uppässning från dess nuvarande belopp, 500 kronor, till 750 kronor samt förty höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med 250 kronor.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels öka det i utgifts-Städning och staten för universitetet i Uppsala, afdelningen A) Aflöningar m. m., under uppässning
rubriken Geografiska institutionen upptagna anslaget till städning och vid geografiska
uppässning från dess nuvarande belopp, 500 kronor, till 750 kronor samt institutionen
förty höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med ett belopp och mate-
af 250 kronor, dels ock förklara, att ur omförmälda anslag jämväl skall matiska
bestridas kostnaden för städning och uppässning vid seminariet för mate-
matik. [7.]

På grund af hvad till stöd för framställningen i statsrådsprotokollet (sid. 21 och 22) anföres får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) öka de i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, afdelningen A) Aflöningar m. m., under rubriken Geografiska institutionen upptagna anslaget till städning och uppässning från dess nuvarande belopp, 500 kronor, till 750 kronor samt förty höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 250 kronor; samt

b) förklara, att ur omförmälda anslag jämväl skall bestridas kostnaden för städning och upppassning vid seminariet för matematik.

Disposition af det för en ritmästare anslagna arfvode. 8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att af det med ritmästarbefattningen vid universitetet i Uppsala förenade arfvode å 800 kronor ett belopp af 300 kronor för år räknadt må från och med höstterminen 1911 till 1914 års slut utgå till arfvode åt en amanuens vid universitetets konstmuseum samt att återstoden af ritmästararfvodet, eller 500 kronor för år, må under samma tid användas till arfvode åt en lärare, som, i enlighet med af det större akademiska konsistoriet gifna bestämmelser, skall meddela undervisning i utförandet af ritningar för vetenskapligt ändamål.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 22—26 i statsrådsprotokollet.

Då de ritmästaren för närvarande enligt den 5 juli 1873 fastställd instruktion åliggande uppgifter att dels undervisa i ritkonst, dels biträda dem bland universitets lärare, som önska med bilder belysa vetenskapliga arbeten, dels ock tjänstgöra såsom amanuens vid museet för bildande konst, uppenbarligen icke, såsom äfven i statsrådsprotokollet närmare utvecklas, kunna anses efter nuvarande förhållanden lämpligt afvägda, samt det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till disposition af ritmästarens arfvode däremot synes väl ägnadt att främja de båda för universitetet viktigaste af ofvannämnda uppgifter, ritningen för vetenskapligt ändamål och amanuens tjänstgöringen vid konstmuseet, har utskottet intet att erinra mot att det *ifrågavarande* arfvodet försöksvis för viss tid disponeras på sätt föreslagits. På grund häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att af det med ritmästarbefattningen vid universitetet i Uppsala förenade arfvode å 800 kronor ett belopp af 300 kronor för år räknadt må från och med höstterminen 1911 till 1914 års slut utgå till arfvode åt en amanuens vid universitetets konstmuseum samt att återstoden af ritmästararfvodet, eller 500 kronor för år, må under samma tid användas till arfvode åt en lärare, som, i enlighet med af det större akademiska konsistoriet gifna bestämmelser, skall meddela undervisning i utförandet af ritningar för vetenskapligt ändamål.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af höjning af det i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, afdelningen B) Till materiell m. m., under rubriken Museum för nordiska fornsaker upptagna kontanta anslag öka anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 350 kronor.

Höjning af materiell-anslaget till museet för nordiska fornsaker.

[9].

Utskottet, som af utredningen i ärendet (sid. 27—30 i statsrådsprotokollet) funnit behovet af den äskade anslagshöjningen ådagalagdt, får alltså hemställa,

att Riksdagen må för beredande af höjning af det i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, afdelningen B) Till materiell m. m., under rubriken Museum för nordiska fornsaker upptagna kontanta anslag öka anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 350 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen dels att för beredande åt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia vid universitetet i Uppsala af medel till inköp af böcker och annan undervisningsmateriell äfvensom för tillfälliga utgifter höja anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor, dels ock att, i stället för det nu i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under afdelningen A) Aföningar m. m. för vissa seminarier inom humanistiska sektionen af filosofiska fakulteten upptagna anslaget till arfvoden, 1,900 kronor, under ändrad rubrik: Seminarierna för klassiska, nordiska och romanska språk, tyska språket, engelska språket, historia, statskunskap, filosofi, estetik och litteraturhistoria, semitiska och slaviska språk, sanskrit och jämförande indoeuropeisk språkforskning, klassisk fornkunskap och antikens historia samt statistik, till arfvoden uppföra ett anslag af 2,400 kronor och för detta ändamål höja ordinarie anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor.

Höjning af anslagen till seminarier inom humanistiska sektionen.

[10.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 30—36 i statsrådsprotokollet.

Då behovet af materiell för det seminarium för klassisk fornkunskap och antikens historia, som inrättats i sammanhang med den af 1909 års Riksdag beslutade professuren i nämnda ämnen, uppenbarligen måste tillgodoses för att seminariet skall på ett tillfredställande sätt kunna verka för det med detsamma afsedda ändamål och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot det äskade anslagets belopp 500 kronor, får utskottet alltså förorda framställningen i denna del.

Jämväl förslaget om höjande af anslaget till arfvoden vid vissa semi-

narier, nu 1,900 kronor till 2,400 kronor, eller med 500 kronor, för beredande af arfvoden åt bl. a. bibliotekarierna vid det nu ifrågavarande seminariet samt det likaledes nyinrättade statistiska seminariet, anser sig utskottet böra tillstyrka.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) för beredande åt seminariet för klassisk forn-kunskap och antikens historia vid universitetet i Uppsala af medel till inköp af böcker och annan undervisningsmateriell äfvensom för tillfälliga utgifter höja anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor;

b) i stället för det nu i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala under afdelningen A) Aflöningar m. m. för vissa seminarier inom humanistiska sektionen af filosofiska fakulteten upptagna anslaget till arfvoden, 1,900 kronor, under ändrad rubrik: Seminarierna för klassiska, nordiska och romanska språk, tyska språket, engelska språket, historia, statskunskap, filosofi, estetik och litteraturhistoria, semitiska och slaviska språk, sanskrit och jämförande indoeuropeisk språkforskning, klassisk forn-kunskap och antikens historia samt statistik, till arfvoden uppföra ett anslag af 2,400 kronor och för detta ändamål höja ordinarie anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor.

Under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 6, 7, 9 och 10 föreslagits, kommer anslaget till universitetet i Uppsala, nu 791,586 kronor, att ökas med tillhoppa 1,850 kronor eller till 793,436 kronor.

Universitetet i Lund.

Ändring i sta-
ten så vidt an-
går teologiska
fakulteten.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att godkänna följande förändrade lydelse af utgiftsstaten för universitetet i Lund, afdelningen A) Aflöningar m. m., såvidt angår underafdelningen a) Professorer m. fl. och [11.] teologiska fakulteten:

En förste teologie professor, tillika domprost 3,480: --

Uppbär dessutom:

- 1) Inkomsten af Lunds stads- och landsförsamlingars prebende-pastorat med därtill hörande löningsjord i Hardeberga samt predikstolshemmanen $\frac{1}{2}$ mtl. Brönnestad nr 16, $\frac{1}{2}$ mtl. ibm och $\frac{3}{4}$ mtl. Lilla Bjällerup nr 9.

- 2) Lösen för kronotionage från Norrhviddinge socken 26,309 hl. råg, 39,268 hl. korn och 20,47 hl. hafre jämte forsellönersättning 24 kronor 74 öre och kontant 84 öre.
- 3) Ersättning för den till domprosten i Lund från Kristianstads län anslagna, men enligt kungl. förordningen den 23 juli 1869 till statsverket indragna ränta 2 kronor 9 öre samt kronotiondespannmål 164,868 hl., $\frac{1}{2}$ råg och $\frac{1}{2}$ korn, jämte 50 kronor 40 öre forsellönersättning.

En professor	1,200: —
Uppbär dessutom inkomsten af Västra Kärrstorps och Glos- torps församlingars prebendepastorat.	
En professor	840: —
Uppbär dessutom inkomsten af Stångby och Vallkärra för- samlingars prebendepastorat.	
En professor	2,400: —
Uppbär dessutom inkomsten af Stora Uppåkra och Flackarps församlingars prebendepastorat.	
En professor	1,290: —
Uppbär dessutom inkomsten af Hellestads, Dalby och Bonde- rups församlingars prebendepastorat.	
En professor	1,621: —
Uppbär dessutom inkomsten af Husie och Västra Skreflinge församlingars prebendepastorat.	
För uppehållande af kostnadsfri undervisning och examination i liturgisk sång	800: —

Anmärkning. Af den teologiska fakultetens 6 professorsbefattningar omfatta 2 hvar-dera exegetisk teologi och de öfriga 4 hvardera ett af följande ämnesområden: 1) dogmatik och moralteologi, 2) kyrkohistoria och symbolik, 3) praktisk teologi, samt 4) praktisk teo-logi och moralteologi.

(Se för öfrigt särskilda föreskrifter.)

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 36—48 i statsrådsprotokollet.

I den för närvarande gällande staten för teologiska fakulteten i Lund är för hvarje professur angifvet ett eller flere särskilda ämnen tillika med visst prebendepastorat. Inom samma fakultet i Uppsala äro däremot ej de särskilda professurerna bundna vid vissa läroämnen, hvaremot ett eller flere bestämda prebendepastorat, i den mån sådana finnas inom fakulteten, äro anslagna till de olika professurerna. Då berörda förhållande vid Lunds universitetet visat sig medföra vissa praktiska olägenheter och svårigheter vid återbesättning af lediga professurer, har det emellertid ansetts

lämpligt att här genomföra samma anordning som i Uppsala; och då intet synes vara att erinra mot att de båda staterna i nu förevarande hänseende bringas i öfverensstämmelse med hvarandra, får utskottet hemställa,

att Riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag må godkänna följande förändrade lydelse af utgiftsstaten för universitetet i Lund, afdelningen A) Aflöningar m. m., såvidt angår underafdelningen a) Professorer m. fl. och teologiska fakulteten:

En förste teologie professor, tillika domprost, 3,480: —

Uppbär dessutom:

- 1) Inkomsten af Lunds stads- och landsförsamlingars prebendepastorat med därtill hörande löningsjord i Hardeberga samt predikstolshemmanen $\frac{1}{2}$ mtl. Brönnestad nr 16, $\frac{1}{2}$ mtl. ibm och $\frac{3}{4}$ mtl. Lilla Bjällerup nr 9.
- 2) Lösen för kronotionde från Norrhlviddinge socken 26,309 hl. råg, 39,268 hl. korn och 20,47 hl. hafre jämte forsällönsersättning 24 kronor 74 öre och konstant 84 öre.
- 3) Ersättning för den till domprosten i Lund från Kristianstads län anslagna, men enligt kungl. förordningen den 23 juli 1869 till statsverket indragna ränta 2 kronor 9 öre samt kronotiondespannmål 164,868 hl., $\frac{1}{2}$ råg och $\frac{1}{2}$ korn, jämte 50 kronor 40 öre forsällönsersättning.

En professor 1,200: —

Uppbär dessutom inkomsten af Västra Kärrstorps och Glostorps församlingars prebendepastorat.

En professor 840: —

Uppbär dessutom inkomsten af Stångby och Vallkärra församlingars prebendepastorat.

En professor 2,400: —

Uppbär dessutom inkomsten af Stora Uppåkra och Flackarps församlingars prebendepastorat.

En professor 1,290: —

Uppbär dessutom inkomsten af Hellestads, Dalby och Bonderups församlingars prebendepastorat.

En professor 1,621: —

Uppbär dessutom inkomsten af Husie och Västra Skreftinge församlingars prebendepastorat.

För uppehållande af kostnadsfri undervisning och examination i liturgisk sång 800: —

Anmärkning. Af den teologiska fakultetens 6 professorsbefattningar omfatta 2 hvardera exegetisk teologi och de öfriga 4 hvardera ett af följande ämnesområden: 1) dogmatik och moralteologi, 2) kyrkohistoria och symbolik, 3) praktisk teologi, samt 4) praktisk teologi och moralteologi.

(Se för öfrigt särskilda föreskrifter.)

12:o) I en inom Andra kammaren af herr *O. H. Waldén* väckt motion (nr 104) har föreslagits, att Riksdagen måtte i staten för universitetet i Lund uppföra en professur i psykologi och pedagogik med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser äfvensom att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till Lunds universitet med 7,500 kronor.

Motion ang.
inrättande af
en professur
i psykologi
och peda-
gogik.

Till stöd för denna framställning har motionären anfört följande:

»Vid 1907 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t inrättande af professorer i pedagogik vid universiteten i Uppsala och Lund, och i motiveringen till denna framställning framhöll dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet vikten af att de båda universiteten erhöles hvar sin professur i nämnda ämne. Då emellertid Riksdagen beslöt, att endast en pedagogisk professur skulle inrättas, nämligen i Uppsala, berodde väl detta väsentligen därpå, att de akademiska myndigheterna i Lund uttalat sig mot inrättandet af de föreslagna professorerna i pedagogik.

Emellertid intaga dessa myndigheter numera en helt annan ståndpunkt i denna fråga. Såsom framgår af vid denna motion närslutna bilagor, har såväl humanistiska sektionen i Lund enhälligt uttalat sig för en dylik professurs inrättande därstädes (bilaga I), som ock större akademiska konsistoriet, äfvenledes enhälligt, hos kanslersämbetet vid rikets universitet gjort framställning om, att en professur i psykologi och pedagogik måtte inrättas vid Lunds universitet (bilaga II) och i skrifvelse till Konungen den 15 oktober 1910 (bilaga III) har kanslern tillstyrkt denna framställning samt anhållit, att proposition härom måtte till 1911 års Riksdag framlämnas.

Att de båda sistnämnda myndigheterna föreslå en gemensam professur för de båda ämnena *psykologi* och *pedagogik*, torde ur flera synpunkter vara synnerligen välbetäckt. Dessa båda vetenskapsgrenar stå i det intimaste samband med hvarandra, och den moderna pedagogiken stöder sig i främsta rummet på den experimentella psykologien som hjälp-

vetenskap. Det torde därför icke kunna göras några befogade invändningar mot att dessa båda ämnen sammanföras under en gemensam professur.

Att ingå på en fullständigare utredning och motivering angående vikten och nödvändigheten af nämnda professors snara upprättande torde vara öfverflödigt, då detta med all önskvärd tydlighet framgår af ofvan åberopade bilagor. Det torde vara tillräckligt att i detta sammanhang framhålla den påtagliga inkonsekvens, som ligger däri, att den filosofiska fakulteten i Lund enligt examensstadgan är ålagd både undervisnings- och examensskyldighet i ämnet pedagogik utan att hafva någon professur i detta ämne.

Den för ämbetsexamen stadgade kursen i psykologi och pedagogikens teori och historia skötes visserligen af en docent i filosofi, men då denne samtidigt har anställning som rektor vid Landskrona enskilda gymnasium, vid hvilken befattning han enligt kontrakt är bunden för en tid af fem år, räknadt från och med 1910, torde hans tid och krafter ej i längden räcka till, för att han på ett tillfredsställande sätt skall kunna sköta nämnda kurser. Härtill kommer, att examensskyldigheten i ofvannämnda ämnen för närvarande och i brist på annan härtill kompetent universitetslärare uppehålls af en numera vid Göteborgs högskola anställd docent. Om sålunda studerande i Lund önska aflägga examen i dessa ämnen, måste ifrågavarande docent och på den studerandes egen bekostnad resa till Lund för att förrätta denna examen. Att detta icke blott är en stor olägenhet utan äfven en stor orättvisa mot de studerande, kan väl knappast förnekas.

Då sålunda Kungl. Maj:t genom sin här ofvan åberopade proposition till 1907 års Riksdag redan erkänt och framhållit vikten af en pedagogisk professors inrättande äfven i Lund, och då det viktigaste skälet till att Riksdagen nämnda år ej lämnade sitt bifall härtill numera förfallit samt slutligen den af de akademiska myndigheterna föreslagna kombinationen af ämnena psykologi och pedagogik under en gemensam professur måste anses synnerligen lycklig, synes mig inrättandet af nämnda professur ej längre böra uppskjutas utan frågan härom lösas redan vid innevarande års riksdag, oaktadt Kungl. Maj:t ansett sig förhindrad att i årets statsverksproposition göra framställning härom.

De i motionen omförmälda bilagor äro af följande lydelse:

*Afskrift.**(Bil. I.)*

Utdrag ur protokollet i humanistiska sektionen i
i Lund den 15 maj 1909.

Närvarande: Dekanus, professor Flensburg, professorerna Wulff, v. Schwerin, Wrangel, Larsson, Liljeqvist, Axel Kock, Ekwall och C. A. Moberg.

§ 146.

Jämlikt vederbörlig remiss hade sektionen att yttra sig öfver professorerna Larssons och Liljeqvists anhållan, att större konsistoriet ville hos Kungl. Maj:t utverka framställning till nästa års Riksdag om inrättandet af en professur i pedagogik.

Professor Larsson anförde: »Som skäl för det väckta förslaget vill jag anföra följande:

1) Äliggandet att anordna den för ämbetsexamen stadgade kursen i psykologi samt pedagogikens teori och historia har fakulteten så till vida fullgjort, att denna kurs för närvarande skötes på ett utmärkt sätt af en docent i teoretisk filosofi, men den skötes dock alltså af en docent i annat ämne och den honoreras till största delen med det docentstipendium, som docenten Emmelin åtnjuter i egenskap af docent i filosofi; och under sådana omständigheter kan det icke sägas, att fakulteten på ett tillfredsställande och definitivt sätt ordnat ens denna del af den pedagogiska undervisningen.

2) För pedagogiska studier, syftande till något betyg i ämnet pedagogik, har fakulteten icke träffat någon som helst anordning. Man kan hänvisa till själfstudier, men det kunde man med samma rätt göra i andra ämnen. Pedagogik studeras icke bra på egen hand, i synnerhet som ju här vid universitetet ingen tradition finnes, af hvilken de studerande kunde ha ledning, och för öfrigt icke heller i universitetsbiblioteket någon vidare litteratur i ämnet. Pedagogiken bör bedrivas icke blott som en läsning utan som en öfning, och särskildt torde i detta ämne seminarieöfningar vara behöfliga.

3) Examensstadgan lämnar de studerande den möjligheten öppen, att, i stället för att genomgå den s. k. pedagogiska kursen, ta betyg i ämnet pedagogik, och det finns goda skäl antaga, att många skola önska begagna sig af denna möjlighet, på samma sätt som det förr varit vanligast att de studerande, i stället för den för lärare stadgade pröfning i antropologi och logik, valt att taga betyg i teoretisk filosofi. Dels räknas en betygsenhet alltid som god behållning, dels torde i alla fall många studerande anse, att ett betyg i pedagogik kan blifva af betydelse för deras framtid. De kunna tänka sig bli seminarielärare eller folkskoleinspektörer — en ganska afsevärd möjlighet i samma mån krafvet på fackmässiga inspektörer gör sig gällande; de kunna gå in vid högre folkskolor eller syfta till öfverlärarplatser i folkskolorna och genom de nu beslutade kommunala mellanskolorna öppnas ett nytt område, där pedagogiska kunskaper få inflytande på befordringarna. Det är gifvetvis en orätt mot de studerande att beröfva dem denna möjlighet, som stadgan för dem afsett, eller att i hvarje fall icke vid undervisningens anordnande ta hänsyn till denna möjlighet. Man kan förutse, därest icke snart en professur i pedagogik här inrättas, att platser af ofvan uppräknade slag en tid bortåt komma att i öfvervägande grad besättas med personer, som vid Uppsala universitet förvärfvat betyg i pedagogik — och jag anser det icke vara en oberättigad form af tillgifvenhet för det egna universitetet, om

man häri finner både en orättvisa mot lundensiska studerande och mot Lunds universitet.

4) Det kan nu anses som säkert, att kompetenta sökande skola finnas till en eventuell professur i pedagogik härstädes. Säkerligen skall efter den nu pågående konkurrensen om pedagogikprofessuren i Uppsala en eller annan sökande återstå, hvars kompetens blifvit officiellt vitsordad.

De skäl jag här anført kunna alla sammanfattas i ett enda: att inrättande af en pedagogikprofessur i Lund är en nödvändig konsekvens af vår nu gällande examensstadga. Det är med full afsikt som jag endast vill anføra detta skäl. Jag skulle anse mig komma utanför ämnet, om jag här ville bevisa pedagogikens nytta. Tvärtom vill jag betona, att denna senare fråga icke föreligger. Den är praktiskt sedd redan afgjord af Kungl. Maj:t i och med att pedagogik blifvit obligatorisk i fakultetens viktigaste examen. Det kan råda olika meningar om lämpligheten af denna bestämmelse i examensstadgan, men den finns där och bildar en förutsättning, som ej med bibehållen lojalitet kan ignoreras.

Slutligen måste jag erinra om det säregna läge, hvari denna fråga befinner sig. Det är icke Kungl. Maj:t, som behöfver öfvertygas om behöfligheten af den föreslagna professuren, ty Kungl. Maj:t har redan en gång velat bereda oss tillfälle att förorda en sådan professur; icke heller Riksdagen, som velat i detta afseende likställa de båda statsuniversiteterna; icke heller — det vet man med visshet — universitetets kansler; utan det är just denna sektion och Lunds konsistorium, som det gäller att vinna för saken.

Jag önskar bifall till förslaget.»

Sektionen beslöt därefter att för sin del tillstyrka bifall till denna framställning.

Ur protokollet

Martin Nilson.

I transsummerade delar rätt afskrifvet betygar

Stockholm af kungl. ecklesiastikdepartementet den 21 januari 1911

ex officio

Hj. Westerling,

registrator.

Transsumt.

(Bil. II.)

Till kanslersämbetet vid rikets universitet.

Då det större konsistoriet vid Lunds universitet nu går att för kanslersämbetet framställa sådana universitetets behof, som synas kräfva anslag af nästkommande års Riksdag, får konsistoriet först göra framställning om sådana anslag, som redan beviljats men endast å extra stat, och hvilka fortfarande äro behöfliga.

Professorn H. Larsson har hos konsistoriet hemställt om beredande af anslag till ett professorsämbete i pedagogik och såsom motivering åberopat, hvad han anført till humanistiska sektionens här bifogade protokoll den 15 maj 1909, och får konsistoriet

hufvudsaklig anslutning därtill anhålla om beredande af ett årligt anslag å 7,500 kronor till ett professorsämbete i psykologi och pedagogik med samma rätt till ålders- tillägg för innehafvaren af detta ämbete som för öfriga professorer. Enligt den nyligen fastställda examensstadgan för filosofiska fakulteten, särskildt hvad beträffar filosofisk ämbetsexamen, har pedagogiken fått en sådan ställning, att det för Lunds universitet blir ett starkt behof att liksom systeruniversitetet i Uppsala erhålla ett professorsämbete i pedagogik. Som det emellertid är konsistoriets öfvertygelse, att pedagogiken kan vetenskapligt bedrivas endast i intimt sammanhang med psykologi, och å andra sidan den moderna psykologien tagit en synnerlig omfattning, som gör dess särskilda representation höögönskelig, anser konsistoriet detta sakförhållande bäst tillgodoses, om det ifrågavarande professorsämbetet inrättas i psykologi och pedagogik.

Lund den 24 september 1910.

På det större konsistoriets vägnar:

B. Jönsson.

Otto Ernberg.

I transsummerade deler rätt afskrifvet betygar
Stockholm af kungl. ecklesiastikdepartementet den 21 jan. 1911

ex officio

Hj. Vesterling,

registrator.

Transsumt.

(Bilaga III.)

Till Konungen.

Till Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning får jag härmed i underdånighet öfverlämna det större akademiska konsistoriets i Lund till mig ställda, den 24 september 1909 dagtecknade skrifvelse, hvori konsistoriet framställt de Lunds universitets behof, hvilka synts konsistoriet kräfva anslag af 1911 års Riksdag.

Då konsistoriet nu upptagit frågan om inrättande af en *professur inom pedagogikens läroombåde* vid Lunds universitet, måste erinras därom, att denna fråga redan vid åtskilliga föregående tillfällen förelegat till behandling. Sedan uti en vid 1905 års lagtima riksdag väckt motion föreslagits upprättande af en pedagogisk professur vid Uppsala universitet, yttrade statsutskottet rörande denna motion, bland annat, att frågan om anordnande vid »universiteten» af undervisning i pedagogik enligt utskottets åsikt vore värd att tagas i allvarligt öfvervägande, men att utskottet icke ansåge det vara tillräddigt att utan någon utredning af vederbörande myndigheter eller förslag af Kungl. Maj:t besluta inrättande vid universitetet i Uppsala af en professur i pedagogik, hvadan utskottet hemställde, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas. Sedan Riksdagen bifallit denna hemställan och frågan alltså vid 1905 års riksdag förfallit, upptogs den på nytt vid 1906 års riksdag. Med anledning af en utaf veder-

börande vid universitetet i Uppsala gjord underdänig framställning föreslog nämligen Kungl. Maj:t i 1906 års statsverksproposition Riksdagen att till upprättande af en ordinarie professur i pedagogik vid universitet i Uppsala bevilja erforderliga medel. Denna proposition vann icke Riksdagens bifall. Ut i sin skrifvelse af den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatsens åttonde hufvudtitel yttrade Riksdagen i frågan följande: »Den af Riksdagen år 1905 sålunda godkända planen, att undervisning i pedagogik skulle vid båda universiteten anordnas, och att i sammanhang härmed den för blifvande läroverkslärare nu förekommande undervisningen vid profarskursens teoretiska afdelning skulle upphöra, har icke varit föremål för särskild utredning af vederbörande myndigheter, hvilkas utlåtanden beträffande den ifrågasatta professuren i Uppsala emellertid måste anses gifva kraftigt stöd åt berörda plan. Med afseende härå och då någon olägenhet icke lär vara att befara af ett uppskof med inrättande af nämnda professur, intill dess frågan om den pedagogiska undervisningens och den teoretiska lärarutbildningens ordnande må kunna i ett sammanhang upptagas till afgörande, har Riksdagen ansett sig icke böra bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.»

Härefter lät Kungl. Maj:t verkställa utredning i ämnet genom öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, förstärkt med två sakkunnige universitetsprofessorer; och rädde i det utlåtande, som härvid afgafs, icke någon meningsskiljaktighet i afseende på behovet af pedagogiska professorer vid de båda statsuniversiteten. Ärendet remitterades därpå till dåvarande kanslern för rikets universitet för vederbörandes hörande. Vid Uppsala universitet tillstyrktes öfverstyrelsens förslag om proposition till Riksdagen om beviljande af medel till upprättande af en ordinarie professur vid hvartera af universiteten i Uppsala och Lund, hvaremot de akademiska myndigheterna i Lund uttalade sig mot inrättandet af ifrågavarande professorer, under återopande, bland annat, att universitetet hade flera vida viktigare auslagsbehof, som kanske skulle få stå tillbaka för pedagogikens upptagande bland de ordinarie examensämnen.

I underdänigt utlåtande den 1 december 1906 förklarade kanslern, att enligt hans åsikt det vore ett önskemål, att det för lärarbildning viktiga ämnet pedagogik blefve vid den akademiska undervisningen behörigen representeradt, samt att han icke heller hade något att erinra mot förslaget, att professorer i ämnet upprättades samtidigt vid Uppsala och Lunds universitet, så mycket mindre som det ju måste anses i och för sig önskvärdt, att frågan ordnades likformigt vid båda statsuniversiteten, hvarjämte han med åtskilliga skäl gendref de vid universitetet i Lund gjorda invändningarna mot det väckta förslaget, såvidt anginge Lunds universitet. Äfven dåvarande chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet inlade, enligt det vid statsverkspropositionen till 1907 års Riksdag fogade protokoll öfver ecklesiastikärenden, en bestämd gensaga emot de från Lunds universitet försporda invändningarna och hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att bevilja medel för inrättande af professorer i pedagogik både vid Uppsala och Lunds universitet, hvilken hemställan också bihölls af Kungl. Maj:t. Den sålunda aflåtna propositionen vann emellertid endast så till vida Riksdagens bifall, att Riksdagen för inrättande af en professur i pedagogik vid universitetet i Uppsala anvisade nödiga medel, hvaremot förslaget om inrättande af en dylik professur vid Lunds universitet afslogs hufvudsakligen på den grund, att tills vidare och till dess någon erfarenhet vunnits angående sättet för den pedagogiska universitetsundervisningens ordnande samt verkningarna af densamma inrättandet af mer än en lärostol i berörda ämne icke syntes vara erforderligt, samt att i så fall universitetet i Uppsala i främsta rummet borde komma i åtanke vid erhållande af denna professur, med hänsyn,

bland annat, därtill, att de akademiska myndigheterna i Lund uttalat sig mot inrättandet af de föreslagna professurerna.

Af det föregående framgår, att såväl Kungl. Maj:t som Riksdagen likasom ock kanslern och öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk redan vid ärendets föregående behandling erkänt behovet af, att en pedagogisk lärostol äfven vid Lunds universitet i sinom tid borde komma till stånd; och då det hittills anförda hufvudsakliga motskälet, nämligen att de akademiska myndigheterna i Lund uttalade sig mot inrättande af pedagogiska professurer, numera icke längre kan åberopas, synes det vara öfverflödigt att närmare orda om vare sig pedagogikens ställning och betydelse i allmänhet vid den akademiska forskningen och undervisningen eller särskildt behovet af en lärostol i pedagogik äfven vid universitetet i Lund. Jag vill här allenast tillägga, att antalet af de studerande, som sökt och erhållit särskildt nådigt tillstånd att i filosofiska examina vid Lunds universitet medtaga ämnet pedagogik, varit afsevärdt stort, under år 1908 och 1909 samt förra halfåret 1910 uppgående till ett tjugutal, däraf tolf under 1909.

Beträffande professurens ämnesområde ansluter jag mig till konsistoriets förslag, att professuren måtte inrättas i psykologi och pedagogik, till hvilket förslag, enligt hvad jag inhämtat, förslagsställaren inom humanistiska sektionen, professor Hans Larsson ansluter sig. Härvid önskar jag dock särskildt framhålla, att detta förslag gifvetvis icke får anses innebära, att psykologien skulle i sin helhet öfverflyttas till den pedagogiska professuren, utan endast så till vida som psykologien står i sammanhang med pedagogiken, hvarvid den experimentella psykologien torde böra förläggas inom pedagogikprofessurens område. Att psykologi fortfarande måste bedrivas inom den teoretiska filosofien och äfven inom den praktiska filosofien, torde vara själfallet.

Jag anhåller sålunda i underdånighet om nådig proposition till 1911 års Riksdag om beviljande af medel till inrättande af en professur i psykologi och pedagogik vid Lunds universitet.

Underdånigst:

F. Cl:son Wachtmeister.

Otto Croneborg.

Stockholm den 15 oktober 1910.

I transnumerade delar rätt afskrifvet betygar, Stockholm af kungl. ecklesiastikdepartementet den 21 januari 1911

ex officio

Hj. Westerling,
registrator.

Då, på sätt i motionen erinras, 1907 års Riksdag i anledning af Kungl. Maj:ts framställning om inrättande af en professur i pedagogik vid hvartera af universiteten i Uppsala och Lund, fann sig endast böra uppföra

Utskottets
yttrande.

en dylik tjänst å förstnämnda universitets stat, hade detta sin hufvudsakliga grund i dels en önskan att vinna någon tids erfarenhet angående sättet för den pedagogiska universitetsundervisningens ordnande samt verkningarna af densamma dels ock den omständigheten att de akademiska myndigheterna i Lund då uttalat sig mot inrättandet af de föreslagna professurerna. Den åsikt, som af Riksdagen samtidigt härmed uttalades angående frågans om undervisning i pedagogik vid universiteten synnerligen beaktansvärda natur, vidhåller utskottet allt fortfarande; och då ej mindre erfarenheten från Uppsala angående den där befintliga lärostolens i ifrågavarande ämne gynnsamma inflytande å lärarutbildningen, än äfven de svåra förhållanden, under hvilka undervisningen och examinationen i pedagogik vid universitetet i Lund för närvarande försiggå, hänvisa på att tiden nu är inne för upprättande jämväl vid sistnämnda universitet af professor i berörda ämne, anser sig utskottet, sedan en dylik åtgärd numera tillstyrkts af samtliga akademiska myndigheter i Lund, och då utskottet ej har något att erinra mot att ämnet psykologi förenas med denna professur, böra tillstyrka motionen.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, med bifall till herr Waldéns ifrågavarande motion, må i staten för universitetet i Lund, afdelning A) Aflöningar m. m. uppföra en professur i psykologi och pedagogik med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser, äfvensom för ändamålet höja det ordinarie anslaget till Lunds universitet med 7,500 kronor.

Lönetursrätt
för under-
trädgårds-
mästaren vid
botaniska in-
stitutionen G.
O. Nilsson.

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att underträdgårdsmästaren vid universitetets i Lund botaniska institution Gustaf Olander Nilsson må för erhållande af ålderstillägg i sin innehafvande befattning, under i öfrigt gällande villkor, tillgodoräkna sig den tid af åren 1906—1909, hvarunder han vid nämnda institution tjänstgjort såsom äldre trädgårdsträng med full tjänstgöring.

[12.]

På grund af hvad statsrådsprotokollet (sid. 49—51) till stöd för framställningen innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att underträdgårdsmästaren vid universitetets i Lund botaniska institution Gustaf Olander Nilsson må för erhållande af ålders-tillägg i sin innehafvande befattning, under i öfrigt gällande villkor, tillgodoräkna sig den tid af åren 1906—1909, hvarunder han vid nämnda institution tjänstgjort såsom äldre trädgårdsdräng med full tjänstgöring.

14:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att i utgiftsstaten för universitetet i Lund under afdelningen A) Aflöningar m. m. och rubriken Astronomiska observatoriet för anställande af räknebiträden uppföra ett anslag af 1,500 kronor samt att för sådant ändamål höja anslaget till sagda universitet med nämnda belopp.

Räknebiträden
vid astrono-
miska institu-
tionen.

[13.]

Utredning i ärendet återfinnes dels å sid. 51 och 52, dels ock å de till punkt 86 af förevarande hufvudtitel hörande sid. 289—292 i statsrådsprotokollet, i hvilken sistnämnda punkt Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1912 anvisa dels för uppförande af en nybyggnad för astronomiska observatoriet 22,000 kronor, dels för inredning af denna byggnad 2,000 kronor, dels ock för inköp af räknemaskiner för observatoriets behof 5,000 kronor. Då det nu äskade anslaget till räknebiträden har direkt sammanhang med frågan om uppförande af nybyggnaden för observatoriet, anser sig utskottet böra här till behandling först upptaga denna fråga. Utskottet finner då af den i ärendet lämnade utredningen till fullo framgå, att det nuvarande lokalutrymmet vid den astronomiska institutionen är så knappt, att såväl vederbörande professors och observators som ock de astronomie studerandenas dit förlagda arbete måste försiggå under synnerligen ogynnsamma förhållanden. Då härtill kommer, att plats hittills icke kunnat beredas för mer än ett tillfälligt räknebiträde och detta låtit sig göra endast genom att placera biträdet i föreståndarens rum, lärer häraf följa att åtgärders vidtagande för beredande af ökad utrymme för institutionen är af behovet i hög grad påkalladt; och anser sig utskottet böra tillstyrka hvad i sådant afseende föreslagits, eller uppförande å observatorietomten af en nybyggnad utan intrång på eller förändring af den nuvarande observatoriebyggnaden. I denna nybyggnad skulle då beredas plats för bland annat de två fast anställda biträdena, hvilka anses nödvändiga för utförande af det med det vetenskapliga arbetet förenade numeriska räknearbetet. Det för nybyggnaden beräknade beloppet 22,000 kronor liksom kostnaden för inredning, 2,000

kronor, har icke gifvit utskottet anledning till erinran. Ej heller har utskottet funnit anmärkning mot det beräknade antalet räknebiträden, det för arfvode åt dessa föreslagna beloppet, 1,500 kronor, eller det för inköp af räknemaskiner afsedda beloppet, 5,000 kronor. Utskottet, som under punkt 93 här nedan gör hemställan om anvisande af medel för nybyggnaden m. m., får alltså i anledning af det nu föreliggande förslaget hemställa,

att Riksdagen må i utgiftsstaten för universitetet i Lund under afdelningen A) Aflöningar m. m. och rubriken Astronomiska observatoriet för anställande af räknebiträden uppföra ett anslag af 1,500 kronor samt att för sådant ändamål höja anslaget till sagda universitet med nämnda belopp 1,500 kronor.

Lönereglering
för kapell-
mästaren.

[14.]

15:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att dels höja den i staten för universitetet i Lund, afdelningen A) Aflöningar m. m., under rubriken Musikkapellet upptagna aflöningen för kapellmästaren från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 3,000 kronor, däraf 2,000 kronor skola utgöra lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar,

dels medgifva, att kapellmästaren må äga rätt till två ålderstillägg å lönen, hvarterda å 250 kronor, att utgå efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för den nuvarande innehafvaren af kapellmästarbefattningen att i fråga om åtnjutande af ålderstillägg räkna sig till godo den tid han efter sitt tillträde till befattningen tjänstgjort i densamma,

dels förklara ej mindre, att de enligt nådiga kungörelsen den 13 juni 1908 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af löneförmåner enligt 1908 års lönereglering vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet skola från och med år 1912 gälla i fråga om kapellmästarbefattningen, med iakttagande att beträffande rätt för kapellmästaren att med sin ifrågavarande befattning förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat skall gälla hvad som i sådant afseende föreskrifvits i fråga om musikdirektören vid universitetet i Uppsala, än äfven att, därest den nuvarande kapellmästaren ej före viss angifven tidpunkt anmäler, att han underkastar sig de nya aflöningsbestämmelserna, han skall varda bibehållen vid honom hittills tillkommande aflöningsförmåner, äfvensom vid den rätt till pension, som hittills tillkommit honom,

dels ock för beredande af omförmälda löneförhöjning öka anslaget till universitetet i Lund med ett belopp af 500 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes åt sid. 53—60 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehafat en inom Andra kammaren af herr *J. C. W. Thyrén* väckt motion (nr 209), däri föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta en sådan ändring af anslaget till universitetet i Lund, att löneförmånerna för kapellmästaren därstädes höjas till likställighet med löneförmånerna för musikdirektören vid Uppsala universitet.

Till stöd för detta förslag har motionären anfört följande.

»I föreliggande statsverksproposition har Kungl. Maj:t inom åttonde hufvudtiteln bland ordinarie anslag (nr 14) äskat ökning af anslaget till universitetet i Lund med ett belopp af 500 kronor, för beredande af löneförhöjning åt kapellmästaren vid sagda universitet.

Såsom af departementschefens yttrande i ärendet framgår, kommer den föreslagna förhöjningen emellertid icke att medföra likställighet i aflöningsförmåner mellan nämnda kapellmästare och den honom motsvarande, i Uppsala universitetsstat upptagna »musikdirektören». Det torde få anses obestriddt, att kompetensfordringarna äro lika stora för den förre som för den senare, och att hvad den nuvarande tjänstgöringsskyldigheten beträffar, kapellmästarens (äfvén bortsedt från nedannämnda särskildt aflönade uppdrag) är icke mindre, utan *större* än musikdirektör ens. Vid dylikt förhållande synes mig den af departementschefen anmärkta omständighet — att andra tjänster vid de båda universiteten finnas, där aflöningen ställer sig olika — ingalunda afgörande: hvad särskildt angår de åberopade kamrerarbefattningarna, lärar, såvidt jag kunnat utröna, skillnaden dem emellan i arbetsbörda vara mycket stor.

Vid ärendets afgörande hos Kungl. Maj:t torde äfvén den omständighet hafva inverkat, att nuvarande kapellmästaren i Lund åtnjuter ett belopp af 800 kronor för uppehållande af kostnadsfri undervisning och examination i »liturgisk sång och framsägning». Härvid bör dock erinras, att denna förening af sysslor är rent tillfällig i den nuvarande kapellmästarens person; att densamme, innan han erhöll ifrågavarande statsanslag, uppbar ett antagligen liknande belopp såsom privat ersättning af de studerande; att det vid platsens ledigförklarande icke kan låta sig göra att kräfvä särskild kompetens i denna syssla jämsides med kapellmästar-kompetensen; och att följaktligen nämnda anslagspost icke på minsta sätt hindrar, att kapellmästarplatsen i Lund för eventuella aspiranter fram-

ställer sig såsom icke oväsentligt sämre aflönad än motsvarande tjänst i Uppsala. Då därtill kommer, att äfven sistnämnda aflöning, bortsedt från en naturaförmån af 6 famnar ved, icke stiger högre än till 4,000 kronor, ålderstilläggen inberäknade, kan jag icke annat än finna skäligt och lämpligt, att kapellmästarens i Lund löneförmåner regleras till öfverensstämmelse härmed».

**Utskottets
yttrande.**

Otvifvelaktigt måste de kapellmästaren vid Lunds universitet för närvarande tillkommande löneförmåner numera anses för knappa såväl med hänsyn till det honom åliggande arbete som ock i jämförelse med musikdirektörens vid universitetet i Uppsala aflöning. Till ändring i anmärkta hänseendet har af Kungl. Maj:t föreslagits lönens höjande från dess nuvarande belopp 2,500 kronor till 3,000 kronor och det nuvarande ålderstilläggets å 500 kronor utbytande mot två ålderstillägg å hvarterdera 250 kronor efter fem och tio år. Motionären däremot har velat höja hans löneförmåner till likställighet med löneförmånerna vid ofvanberörda musikdirektörstjänst. Å denna tjänst utgår aflöningen med 3,500 kronor jämte ålderstillägg på sätt nu föreslagits för kapellmästaren. Atnjutes fri bostad afdrages å lönen 500 kronor. Vid öfvervägande af hvad i ärendet förekommer har statsutskottet icke kunnat undgå den uppfattningen, att några i sakens natur liggande skäl för den olikhet i löneförmåner vid de båda ifrågavarande tjänsterna, som nu förefinnes, svårligen kunna anföras, utan att fastmera både rättvisa och billighet tala för ett höjande af kapellmästarens lön till jämnställdhet med musikdirektörens. Då utskottet alltså nu tillstyrker en dylik åtgärd, har utskottet emellertid velat såsom sin mening framhålla, att, på sätt jämväl af musikkapellets inspektör och departementschefen uttalats, kapellmästaren bör, i sammanhang med löneförbättringen, åläggas skyldighet att undervisa i musikens teori och historia. Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen med anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och herr Thyréns i ämnet väckta motion, må

a) höja den i staten för universitetet i Lund, afdelningen A) Aflöningar m. m., under rubriken Musikkapellet upptagna aflöningen för kapellmästaren från dess nuvarande belopp, 2,500 kronor, till 3,500 kronor, däraf 2,300 kronor skola utgöra lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar,

b) medgifva, att kapellmästaren må äga rätt till två ålderstillägg å lönen, hvarterda å 250 kronor, att utgå efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, med rätt för den nuvarande innehafvaren af kapellmästarbefattningen att i fråga om åtnjutande af ålderstillägg räkna sig till godo den tid han efter sitt tillträde till befattningen tjänstgjort i densamma,

c) förklara ej mindre, att de enligt kungl. kungörelsen den 13 juni 1908 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af löneförmåner enligt 1908 års lönereglering vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet skola från och med år 1912 gälla i fråga om kapellmästarbefattningen, med iakttagande att beträffande rätt för kapellmästaren att med sin ifrågavarande befattning förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat skall gälla hvad som i sådant afseende föreskrifvits i fråga om musikdirektören vid universitetet i Uppsala, än äfven att, därest den nuvarande kapellmästaren ej före viss angifven tidpunkt anmäler, att han underkastar sig de nya aflöningsbestämmelserna, han skall varda bibehållen vid honom hittills tillkommande aflöningsförmåner, äfvensom vid den rätt till pension, som hittills tillkommit honom, samt

d) för beredande af omförmälda löneförhöjning öka anslaget till universitetet i Lund med ett belopp af 1,000 kronor.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande åt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia vid universitetet i Lund af medel till inköp af böcker och annan undervisningsmaterie samt tillfälliga utgifter höja anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor.

Höjning af anslaget till seminarier inom humanistiska sektionen.

[15.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 61—64 i statsrådsprotokollet.

Under erinran om att utskottet under punkt 10:o) här ofvan hemställt om ett anslag å 500 kronor till materiell m. m. för seminariet i samma ämnen som de nu omförmälda vid universitetet i Uppsala och under hänvisning till hvad utskottet till stöd härför anför, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för beredande åt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia vid universitetet i Lund af medel till inköp af böcker och annan undervisningsmateriell samt tillfälliga utgifter höja anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 500 kronor.

Höjning af
anslaget till
historiska
museet m. m. 17:o) Under punkt 16 af förevarande hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för beredande af höjning af det i utgiftsstaten för universitetet i Lund, afdelningen B) Till materiell m. m., för historiska museet upptagna anslag öka anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 1,500 kronor.

[16.]

Af utredningen i ärendet (sid. 64—67 i statsrådsprotokollet) finner utskottet framgå, att ifrågavarande anslag, hvilket redan år 1870 bestämdes till 500 kronor och sedermera, oaktadt de kraf, som numera ställas å en dylik institution, och oaktadt museet sedan nämnda tid till sin storlek mer än fördubblats, bibehållits vid detta belopp, är i starkt behof af en väsentlig ökning, och då det i sådant afseende äskade beloppet, 1,500 kronor, icke synes högre än hvad omständigheterna påkalla, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för beredande af höjning af det i utgiftsstaten för universitetet i Lund, afdelningen B) Till materiell m. m., för historiska museet upptagna anslag öka anslaget till nämnda universitet med ett belopp af 1,500 kronor.

Höjning af
anslaget till
underhåll och
reparationer
af universi-
tetets bygg-
nader. 18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för ökande af det i universitetets i Lund stat, afdelningen B) Till materiell m. m., uppförda anslaget till underhåll och reparationer af universitetets byggnader höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med 8,000 kronor.

[17].

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 67—72 i statsrådsprotokollet. För närvarande utgör anslaget till underhåll och reparationer af universitetets byggnader 10,000 kronor. Detta belopp ingår i byggnadskassan, som jämväl uppbär besparingar på lediga prebendepastorat och öfriga med de teologiska professurerna under ledighet förenade inkomster. Byggnadskassan, som det å andra sidan åligger att bestrida underhåll och reparationer af byggnaderna, har emellertid under de senare åren oafbrutet nedgått, så att behållningen å densamma, vid 1907 års ingång uppgående till 11,725 kronor 39 öre, den 1 januari 1910 utgjorde allenast 2,566 kronor 51 öre. Anledningen härtill torde i främsta rummet vara att söka i de

stegrade kraf, som måst ställas på kassan till följd af det flertal stora och dyrbara byggnader, hvilka sedan år 1890, då anslaget fastställdes till sitt nuvarande belopp, tillkommit och hvilka tillsammans med universitetets öfriga byggnader under perioden 1891—1909 dragit en årlig underhållskostnad af i medeltal 14,803 kronor 71 öre. Samtliga byggnader äro brandförsäkringsvärderade till ett sammanlagdt belopp af 1,688,300 kronor, däri icke inräknadt de stängsel med portar, som finnas i flertalet af institutionerna; och anses det nu, att underhålls- och reparationskostnaderna måste beräknas till minst 1 % af byggnadsvärdet. Utskottet anser väl utredningen i ärendet ådagalägga, att anslaget är i behof af en väsentlig förhöjning för att kunna fylla sitt ändamål, men har däremot icke kunnat undgå att finna det begärda beloppet, 8,000 kronor, väl högt tilltaget; och vill det af utredningen synas utskottet, som om höjningen af anslaget för närvarande skulle kunna utan olägenhet begränsas till 6,000 kronor. På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för ökande af det i universitetets i Lund stat, afdelningen B) Till materiell m. m., uppförda anslaget till underhåll och reparationer af universitetets byggnader höja det ordinarie anslaget till nämnda universitet med 6,000 kronor.

Bifalles hvad under punkterna 12, 14—18 föreslagits, kommer härigenom att förorsakas en ökning af anslaget till universitetet i Lund med sammanlagdt 18,000 kronor, eller från 649,791 kronor till 667,791 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

19:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att å ordinarie stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppföra en professur i öron-, näs- och halssjukdomar med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma institutets professorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att vara underkastad de för dessa förmånens åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser, äfvensom att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till institutet med ett belopp af 7,500 kronor.

Professur i
öron-, näs-
och halssjuk-
domar.

[18.]

Utredningen i ärendet innefattas å sid. 72—88 i statsrådsprotokollet.

Af den i ärendet lämnade utredningen har utskottet funnit behöfvat af den föreslagna professuren tillfullo ådagalagd och har utskottet ej heller funnit anledning till erinran mot förläggande efter aftal med Stock-

holms stad af en klinik för öron-, näs- och halssjukdomar till stadens sjukhus Sabbatsberg, för hvilken klinik innehafvaren af den nya professors-tjänsten skulle blifva chef jämte det han tillika skulle utöfva öfverinseendet öfver den å serafimerlasarettet befintliga polikliniken för nämnda sjukdomar. Såsom af punkt 107 här nedan inhämtas, äskas till arfvide åt en till öfverläkarens biträde vid kliniken anställd amanuens på extra stat för år 1912 ett anslag af 900 kronor. Jämväl denna framställning anser sig utskottet böra biträda. I anledning af det under nu förevarande punkt gjorda förslaget får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må å ordinarie stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet uppföra en professur i öron-, näs- och halssjukdomar med enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma institutets professorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänstens innehafvare att vara underkastad de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser, äfvensom att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till institutet med ett belopp af 7,500 kronor.

Höjning af anslaget till materiell för anatomiska institutionen. 20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja det till materiell för den anatomiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet på ordinarie stat uppförda anslag från 2,000 kronor till 3,500 kronor eller med 1,500 kronor.

[19.]

Sedan år 1908 har till förhöjning af materiellanslaget för den anatomiska institutionen varit uppfördt anslag å extra stat, för nämnda år å 1,000 kronor och för hvart och ett af åren 1909—1911 å 1,500 kronor. Utskottet, som på grund af hvad till stöd för framställningen i statsrådsprotokollet (sid. 88) anföres, icke har något att erinra mot att anslaget nu öfverflyttas å ordinarie stat, får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja det till materiell för den anatomiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet på ordinarie stat uppförda anslag från 2,000 kronor till 3,500 kronor, eller med 1,500 kronor.

Anslag till täckande af underanvisning å institutets stat. 21:o) Kungl. Maj:t har uti en den 17 februari 1911 aflåten proposition, nr 67, föreslagit Riksdagen dels att, till täckande af möjligen uppkommande brist å karolinska mediko-kirurgiska institutets aflöningsanslag

för år 1911, på extra stat för år 1912 anvisa 600 kronor, dels ock att höja det bestämda ordinarie anslaget till nämnda institut med 600 kronor.

Beträffande den till grund för framställningen förebragta utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag.

Den nu gjorda framställningen är föranledd af ett räknefel, som begåtts i den af 1908 års Riksdag fastställda staten för karolinska mediko-kirurgiska institutet, i det att statens slutsumma upptogs till ett belopp, som med 600 kronor understeg summan af de olika utgiftsposterna.

Då rättelse härutinnan bör ske, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) på extra stat för år 1912 till *täckande af möjligen uppkommande brist å karolinska mediko-kirurgiska institutets aflöningsanslag* för år 1911 anvisa 600 kronor; samt

b) *höja det bestämda ordinarie anslaget* till nämnda institut med 600 kronor.

Vid bifall till hvad i punkterna 19—21 föreslagits, kommer anslaget till karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 309,735 kronor (däraf till tandläkarinstitutet 31,700 kronor, förslagsanslag högst), att ökas med tillhopa 9,600 kronor eller till 319,335 kronor (däraf till tandläkarinstitutet 31,700 kronor, förslagsanslag högst).

Allmänna läroverken.

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att godkänna sådan Ändring i staten för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk. ändring i den år 1909 för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk fastställda aflöningsstaten, att lönen för den i staten uppförda vaktmästarren förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämma enahanda villkor, som blifvit stadgade för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning. [20.]

Under hänvisning till hvad utskottet under punkt 1 här ofvan anfört beträffande ändring i staten för riksarkivet, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1909 för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk fastställda aflöningsstaten, att lönen för den i staten

uppförda vaktmästaren förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämman enahanda villkor, som blifvit stadgade för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning.

Motion ang.
inrättande af
18 lektors-
och 9
adjunks-
tjänster.

23:o) I en inom Andra kammaren af herr K. Starbäck väckt motion (nr 92) har föreslagits, att Riksdagen må, för beredande af medel för upprättandet från och med den 1 januari 1912 af 18 lektors- och 9 adjunkts-tjänster att på de olika läroverken fördelas, på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 99,000 kronor.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»I skrifvelsen nr 172 vid 1904 års riksdag angående de allmänna läroverkens omorganisation yttrade Riksdagen: »På grund af den uppfattning, som af Riksdagen nyss blifvit uttalad i fråga om borttagandet af särskilda förmåner såsom en gifven följd af likställigheten i löneförmåner mellan lärarna och öfriga tjänstemän, har Riksdagen ansett, att den rätt lärarna för närvarande åtnjuta att för uppflyttning i högre lönegrad som ordinarie räkna sig till godo sin tjänstgöring som extra ordinarie icke bör för dem bibehållas. Den i statsrådsprotokollet uttalade farhågan, att lärarnas befordringsutsikter framdeles änyo kunde blifva alltför små genom otillräckligheten af antalet ordinarie platser, har Riksdagen funnit för de närmaste åren förebyggd genom det nu i utsikt ställda inrättandet af ett ganska afsevärdt antal ordinarie platser, och *instämmande med föredragande departementschefen i hans uttalade mening, att det endast finnes ett effektivt sätt att förbättra de extra ordinarie lärarnas ställning, nämligen att förse läroverken med ett tillräckligt antal ordinarie platser, har Riksdagen ansett sig kunna förutsätta, att äfven framdeles för sådant ändamål komme att beviljas nödiga anslag, så att de för lärarnas befordran ogynnsamma förhållanden, som tidtals varit rådande, ej må åter inträda*». (Kursiveradt af motionären.)

Emellertid befanns det redan år 1907, att ett afsevärdt antal platser måste inrättas, om icke det sedan gammalt konstaterade extralärarelänet åter skulle börja florera. Utan tvifvel med känsla af det förpliktande i härofvan relaterade yttrande i 1904 års riksdagsskrifvelse medgaf också 1907 års Riksdag, att Kungl. Maj:t af de besparingar, som finnas å reservationsanslaget till allmänna läroverken för år 1908 finge använda »de medel som erfordras för inrättande af ett så stort antal ordinarie adjunksplatser,

dock högst 75, som Kungl. Maj:t på grund af företagen utredning angående behovet af platser och tillgången till kompetenta lärarkrafter kan finna skäligt.»

Vid 1908 års riksdag yttrade statsutskottet följande: »Genom anvisande på sätt ofvan omförmäles af medel till inrättande redan under år 1908 af högst 75 adjunktstjänster utöfver de i 1904 års normalstat beräknade visade sig 1907 års Riksdag biträda den af utskottet då uttalade uppfattning, att *behof föreläge af en betydande ökning af lärarplatserna vid de allmänna läroverkena såväl i läroverkens eget intresse, som ock för att på ett effektivt sätt förbättra de extra ordinarie lärarnas ställning.* (Kursiveradt af motionären). Nu föreliggande förslag går visserligen vida utöfver, hvad Riksdagen då ansåg vara nödigt för beredande af en snar lättnad i de genom det alltför ringa antalet lärartjänster för såväl läroverken som lärarna uppkomna olägenheterna, men af den i ärendet förbragta utredningen synes framgå, att det föreslagna antalet nya tjänster icke är större än hvad behovet kräver. Utskottet vill i sådant afseende framlålla, att 1904 års normalstat upprättats efter en medeltalsberäkning af ett elevantal vid de allmänna läroverken af 15,194 man, att lärjungeantalet sedan dess så starkt tillväxt, att detsamma enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, sedan vårterminen 1906 utgjorde 20,290 eller sålunda omkring 33 procent mera än det till grund för normalstaten lagda antalet. I följd häraf har också någon nämnvärd minskning i antalet extra lärare, som läsåret 1903—1904 utgjorde 182, men som vid läroverksformens genomförande beräknades kunna nedbringas till ett 40-tal, icke kunnat ske utan uppgick vid vårterminen 1907 deras antal till 168. Vid sådant förhållande och för att under en längre tid framåt kunna möta den stegring i elevantalet, som allt fortfarande torde vara att förvänta, lär det föreslagna antalet tjänster icke få anses för högt tilltaget. Däremot skulle kunna ifrågasättas, huruvida tillgången på kompetenta sökande till ett så stort antal nya tjänster är tillräcklig för att samtliga platser på sätt beräknats må kunna tillsättas under de närmaste två eller tre åren, utan att anspråken på aspiranternas lämplighet för de olika tjänsterna behöfva nedsättas under de fordringar, som i sådant afseende i normala fall böra uppställas, men har emellertid utskottet, som icke är i tillfälle att ingå i närmare pröfning härutinnan, ej ansett sig böra af sin tvekan i berörda hänseende afhållas från att biträda Kungl. Maj:ts förslag.»

Riksdagen beviljade också medel till 63 nya adjunktstjänster utöfver 1904 års normalstat samt i enlighet med denna till 7 lektors- och 10 adjunktstjänster.

Till 1909 år Riksdag förelåg i statsverkspropositionen förslag om inrättandet från och med den 1 januari 1910 af 8 lektors- och 6 adjunktstjänster, förutom af en lektorstjänst vid högre allmänna läroverket i Borås. Statsutskottet yttrar härom: »Utskottet anser det af vikt, att nya lärarplatser vid de allmänna läroverken ej upprättas i hastigare följd än att tillgången på fullt kompetenta sökande för tillsättande af såväl dessa som det antal platser, som på grund af dödsfall och afskedstaganden på vanligt sätt blifva lediga, är så stor, att någon täflan mellan de sökande kan påräknas. Endast under denna förutsättning torde förhoppning finnas, att läroverken kunna erhålla fullt dugliga lärare. Utskottet har därför ansett, att upprättandet af de nya lärarplatserna bör fördelas på flera år än som af Kungl. Maj:t föreslagits och föreställer sig, att tillsättningen för nästa år må kunna begränsas till 4 lektors- och 3 adjunktstjänster.» Detta blef också Riksdagens beslut.

Till 1910 års Riksdag föreligger endast förslag om inrättandet af en enda lektorstjänst nämligen vid det nyinrättade gymnasiet i Borås. Departementschefen motiverar detta medelst en skrivelse från öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk af den 30 september 1910. I denna förklarar sig öfverstyrelsen vilja låta den synpunkt, som af statsutskottet 1909 framhölls, och hvilken jag här ofvan ordagrant återgifvit, vara i främsta rummet bestämmande. »Öfverstyrelsen finner», heter det vidare, »detta så mycket mera ändamålsenligt, som öfverstyrelsens egna erfarenheter i nu ifrågavarande afseende, efter det rikliga upprättandet af nya tjänster under de senare åren, gifva vid handen, att ett sparsamt inrättande af nya tjänster vid de allmänna läroverken för närvarande är en förutsättning för en sund rekrytering af den ordinarie personalen vid dessa läroverk. Atskilliga omständigheter hade nämligen medverkat till att ett ej ringa antal af de tjänster, som under den sista tiden ledigförklarats särskildt i matematisknaturvetenskapliga ämnen, antingen — trots upprepade ledighetsförklaranden — saknat sökande eller ock måst tillsättas utan önskvärd täflan. Till dessa omständigheter hörde i första rummet, att tillströmningen till lärarbanan under tiden närmast före den senast genomförda löneregleringen varit i starkt aftagande, ett förhållande, hvaraf verkningarna för närvarande gjorde sig så mycket mer kännbara, som genom de af Riksdagen under de senaste åren beslutade nya lärartjänsterna ett jämförelsevis stort antal sådana inom en kort tidsperiod behöft tillsättas, hvarjämte bestämmelserna i den nya pensionslagen i afsevärd mån bidragit till uppkomsten af ett ovanligt stort antal lediga tjänster. Därtill komme ytterligare, att sedan antalet lediga platser blifvit större, men antalet sökande samtidigt minskats, dessa senare visat sig mindre benägna att vinna anställning vid läroverk i Norrland och i de smärre samhällena, där tjän-

sterna af olika anledningar ansåges vara mindre fördelaktiga.» Öfverstyrelsen vill dock föreslå 4 nya lektorstjänster hufvudsakligen omfattande humanistiska ämnen, men departementschefen, som anser att inrättandet af dessa lärarplatser icke påkallas af någon trängande nödvändighet, inskränker sig att föreslå det nyssnämnda lektoratet i Borås.

Som man finner af denna korta historik ha vederbörande nu fullständigt bortglömt löftet af 1904; det är icke längre fråga om att se till huruvida extralärarypersonalens antal hålles inom något så när rimliga gränser, mycket mindre att nedbringa det till en så låg siffra af ett 40-tal, som föresväfvade 1904 års lagstiftare. Likaledes har man nu icke något behof af att anställa jämförelse mellan det växande elevantalet och antalet ordinarie platser. Ännu 1904 års Riksdag ville i sin ofvanomnämnda skrifvelse erinra om »att riksens ständer år 1858 funno det böra bland annat föreskrifvas, att läroverksstyrelsen i hvarje stift måtte tilläggas rättighet att för hvarje gång lärjungeantalet vid ett läroverk ökades med 30 eller 40, om så lämpligt pröfvades, inkomma med anmälan om behofvet af ännu en ny lärare». Det är påtagligt, att Riksdagen härigenom ville kraftigt understryka sin mening om sättet hvarigenom extraläraryantalets ökande skulle förebyggas.

I 1911 års statsverksproposition ha vi emellertid kommit så långt, att hela denna fråga förbigås med tystnad och ingen ny lärarplats föreslås.

Att frågan kommit i detta läge är tydligen beroende af statsutskottets yttrande vid 1909 års riksdag. Det innebär att en plats ej bör tillsättas förrän ett tillräckligt antal kompetenta sökande finnes att tillgå. Endast då kan läroverkets berättigade kraf på tillräckligt goda lärare tillgodoses. Men om nu någon sanning också ligger i detta påstående, så innebär det icke att Riksdagen, som genom sitt beslut skrifvit under utskottets mening, därmed sagt, att allt tillsvidare är väl beställt. Mig synes det snarare innebära, att Riksdagen vill hålla jämvikt mellan de två intressen, som kunna komma i strid med hvarandra, dels läroverkens intresse att få goda lärarkrafter, dels extralärarnas, som stödjande sig på Riksdagens yttrande 1904 vill ha ett tillräckligt antal platser. Huru man än ser saken, måste det finnas en punkt, där båda dessa intressen mötas; detta inträffar, så länge behofvet af platser är konstateradt, såsom nu alltsedan 1907 är fallet, så snart det kan uppvisas, att det finnes ett tillräckligt antal kompetenta sökande. Är detta fallet, bör ett motsvarande antal platser inrättas.

Jag tillät mig vid förra riksdagen belysa frågan medelst ett yttrande i Andra kammaren, till hvilket jag här vågar hänvisa, och slutade jag med att säga, »att det vore ganska lämpligt, om det till nästa riksdag, då frågan om nya lärarplatser kommer före, kunde föreligga en sådan utredning, att Riksdagen då kunde se, hur lång tid det kan taga, innan

man verkligen har att påräkna kompetenta sökande till lärarbefattningarna.* Någon sådan utredning föreligger emellertid icke.

Enligt de tabeller*), som bifogats denna motion, framgår emellertid, att för närvarande tjänstgöra såsom icke ordinarie lärare vid de allmänna läroverken icke minde än 101 stycken, som äro kompetenta att söka ordinarie plats i humanistiska ämnen och 25 som äro kompetenta att söka ordinarie plats i matematisknaturvetenskapliga ämnen. Det synes under sådana omständigheter minst sagdt besynnerligt, att icke en enda ny plats skall böra inrättas. Ty enligt öfverstyrelsens skrifvelse af den 17 februari 1907, som utförligt refererats i statsverkspropositionen 1910, återstår ännu af det behof af ordinarie platser, som då fanns att fylla, 18 lektorat och 9 adjunkturer. Detta behof hade beräknats efter det antal lärjungar, som befolkat läroverken vårterminen 1906 eller 20,290; men då antalet lärjungar senaste hösttermin stigit till 22,590; måste nämnda antal platser nu motsvara ett minimibehof.

Man kan häremot invända, att vid ledigförklarandet af vissa platser inga sökande anmäla sig. Detta är sant; men då å andra sidan till vissa andra platser ett stort antal sökande — till och med 20 å 30 — kan anmäla sig, bevisar ju detta endast, att vissa platser äro mindre eftersökta och gäller detta i all synnerhet långt aflägsna platser, såsom en del norrländska läroverk. Detta missförhållande fordrar säkerligen andra åtgärder för att botas, än ett om också aldrig så långt uppskof med inrättandet af nya ordinarie platser.

Tabellerna visa dessutom att icke minde än 132 lärarbefattningar vid de allmänna läroverken uppehållas af extra lärare. Det vill med andra ord säga, att 132 lärarbefattningar, ehuru läroverkens behof af dessa är ständigt, icke äro ordinarie. Det är ett långt steg från detta antal till det 40-tal, om hvilket 1904 års reformatorer talade. Om vi också skulle, med tanke på att antalet ordinarie platser betydligt ökats under de år som sedan dess förflutit, anse, att det antal extra lärare, som lämpligen bör finnas, kunde höjas till 60, se vi dock, att disproportionen mellan detta idealtal och det verkliga är alltför stor.

Slutligen är att märka att af de 236 icke ordinarie lärare som höstterminen 1910 tjänstgjorde vid de allmänna läroverken icke mindre än 110 voro mer eller mindre inkompetenta. Att detta antal är för stort är påtagligt. Hvar och en, som är något inne i läroverksförhållandena, vet också huru svårt det kan vara att anskaffa vikarier eller extra lärare.

*) Antalet extra lärare¹ stämmer icke fullt med det i årets statsverksproposition sid. 319 angifna. Skillnaden är emellertid så obetydlig, att den icke inverkar på mitt här förda resonemang.

Många måste därför anställas som sakna icke blott den formella kompetensen utan hvarje spår af pedagogisk erfarenhet och duglighet. Det är icke säkert, att detta tillstånd är af öfvergående art. Åtskilligt tyder på att tillströmningen till lärarbanan är i sinande och den uppmärksamme iakttagaren kan icke underlåta den reflexionen, att ganska kraftiga åtgärder måste vidtagas, om vi vilja undvika att snart nog ha det ändå sämre stäldt vid våra läroverk än före 1904. Till dess sådant kan ske, synes det mig ytterligt oklokt att underlåta de under nuvarande förhållanden till buds stående åtgärder, som kunna uppmuntra den studerande ungdomen att fortfarande ägna sig åt lärarbanan. Sådana åtgärder anser jag vara, att när ett tillräckligt antal kompetenta sökande finns, inrätta ett så stort antal platser som i enlighet med ett konstateradt behof vid läroverken motsvarar detta antal. Då det ligger utanför en enskild motionärs förmåga att åstadkomma den utredning, som erfordras för att få detta antal för närvarande utrönt, måste jag härvid nöja mig med det antal som redan år 1907 af öfverstyrelsen angifvits eller 18 lektors- och 9 adjunkts-tjänster med respektive 4,000 och 3,000 kronors aflöning. Ett eventuellt bifall till min här gjorda hemställan skulle minska anslaget för arfvoden åt extra och vikarierande lärare med 54,000 kronor.»

De af motionären åberopade tabeller äro af följande lydelse:

Tabell 1.

Tabell öfver de lärare, som tjänstgjorde vid rikets allmänna läroverk såsom extra ordinarie höstterminen 1910.

	Vikarierande ämneslärare						Extralärare					
	Humanister			Mat. nat. vet.			Humanister			Mat. nat. vet.		
	Kompe- tente	Inkompe- tente		Kompe- tente	Inkompe- tente	Sum- ma	Kompe- tente	Inkom- petente		Kompe- tente	Inkom- petente	Sum- ma
	Sum- ma	Sum- ma		Sum- ma	Sum- ma							
A. Högre allm. lärov.:												
Stockholm	13		1	4	1	19	15	1	6	1		23
Landsorten	19	32	26	27	3	7	16	17	64	35	50	82
B. Realskolor:												
Stockholm	2					2	3					3
Landsorten	2*)	4	6	2		10	9*)	12	4	1	4	18
C. Samskolor		3	3		3	9		5			1	6
Summa	39		36		9	20	104		62		24	132

*) Däraf en kvinnlig.

Bihang till Riksd. protokoll 1911. 4 Saml. 1 Afd. 8 Häft.

Tabell 2.

H. T. 1910.

	Vikarierande			Extralärare		
	Huma- nister	Mat. nat.	Summa	Huma- nister	Mat. nat.	Summa
Kompetenta	39*)	9	48	62†)	16	78
Inkompetenta	36**)	20	56	24††)	30	54
Summa	75	29	104	86	46	132

*) Där af 9 undervisa äfven i matematik (Biologi, Fysik, Kemi).

**) » 12 » » » » » »

†) » 10 » » » » » »

††) » 4 » » » » » »

Till förevarande ärendes såvidt möjligt allsidiga utredning har utskottet från öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk införskaffat svar på följande tre frågor:

1. Huru många nya ordinarie lektors- och adjunksplatser äro behöfliga i förhållande till det ökade antalet elever?
2. Huru många af dessa platser skulle omfatta humanistiska och huru många matematiskt-naturvetenskapliga ämnen?
3. I hvilket antal kunna kompetenta krafter, fördelade på lektors- och adjunksplatser och på de olika ämnesgrupperna, beräknas dels den 1 januari 1912, dels den 1 juli 1912?

Svaret å *första frågan* innefattas i tabeller sid. 36—39 samt följande till tabellen hörande promemoria:

»P. M.

1. Jämförelsens utgångspunkt är förlagd till läsåret 1906—1907, enär kungl. öfverstyrelsen under nämnda år, den 28 februari 1907, afgaf det förslag till upprättande af nya tjänster, som alltsedan legat till grund för beviljande af sådana.

2. Märkas bör, att lärjungeantalets ökning icke lämnar någon säker ledning för bedömande af behovet af ökad antal ordinarie lärarkrafter. Så t. ex. kan i ett nioklassigt läroverk, där fem af klasserna endast äga ett lärjungeantal af omkring 20 i hvarje, 10 nya lärjungar tillkomma i hvarje eller inalles 50 lärjungar, utan att s. k. parallellafdelningar behöfva upprättas och utan att lärarantalet behöfver ökas. Vid ett annat läroverk åter kan det hända, att ett flertal klasser äro fyllda till högsta i

läroverksstadgan tillåtna antal (i realskolan 35 och å gymnasiet 30) i hvarje afdelning eller därutöfver. Klart är, att ett tillskott af endast några få lärjungar i en sådan klass kan göra det nödvändigt att dela klassen i två parallellafdelningar och anställa en ny lärare för den nya afdelningen.

En säkrare måttstock för nuvarande behovet af lärare innebär antalet vid hvarje läroverk anställda extralärare. Äfven detta är emellertid såsom norm för ett *stadigvarande* behof icke alltid tillförlitligt. Har emellertid detta antal trots upprättande af nya ordinarie lärartjänster icke kunnat i afsevärdare mån sänkas och är lärjungarnas numerär stadd i starkare stigning, föreligger gifvetvis ett bevis för att behovet af ökade lärarkrafter vid läroverket i fråga *tenderar* till att blifva mer eller mindre stadigvarande. Därför har också öfverstyrelsen i tabellen upptagit en jämförelse i nämnda afseende. Anmärkas bör dock att det vid vissa läroverk ännu befintliga mycket afsevärda antalet extra lärare bland annat beror på de i de naturvetenskapliga ämnena införda frivilliga laborationerna, hvilkas antal för olika läsår mycket skiftar. Dessa laborationer upptaga tillsammans under innevarande läsår icke mindre än omkring 475 lärartimmar, representerande ett lärarantal af omkring 20.

Slutligen må erinras, att om lärarna vid vissa läroverk ha mindre timantal än vid andra, detta kan bero på särskildt betungande omständigheter, såsom stora klasser, profärsinstitution m. m. Vid sådana kräfvess gifvetvis ett relativt större antal lärarkrafter.

3. I fråga om särskilda läroverk är följande att märka:

Läroverket i Borås är (från och med höstterminen 1908) under utvidgning till högre läroverk och måste därför förete ökning såväl i lärjunge- som lärarantal.

Samma har nyligen gällt om läroverket i Ystad och realskolan i Malmö.

Anledningen till att nya elementarskolan visar så stark ökning, torde till stor del bero på ett därstädes sedan tre år pågående försök med engelska såsom begynnelsespråk, hvilket nödvändiggjort upprättande af en parallellafdelning i första klassen.

Anledningen till den starka minskningen vid högre allmänna läroverket i Malmö beror till största delen därpå, att vissa parallellklasser öfverflyttats därifrån till realskolan darsammanstädes.

Alla samskolorna ha under de senare åren varit under utvidgning, läsåret 1906—1907 ägde ännu ingen af dem 6 klasser.

4. Af de i tabellen upptagna ordinarie tjänsterna hafva tre lektorat, ett i hvardera af städerna Kristianstad, Lund och Uppsala, samt tre ad-

Jämförelse mellan antal lärjungar och

1. Högre allmänna läroverk.	Antal lärjungar h.-t. 1906			Antal lärjungar h.-t. 1910			Ökning eller minskning i lärjungeantalet		
	i realsk.	i gymnas.	i hela läroverket	i realsk.	i gymnas.	i hela läroverket	i realsk.	i gymnas.	i hela läroverket
Borås	222	—	222	245	52	297	+ 23	+ 52	+ 75
Falun	286	132	418	265	126	391	— 21	— 6	— 27
Gäddede	262	119	381	292	116	408	+ 30	— 3	+ 27
Göteborg: latinlärov.	295	218	513	297	237	534	+ 2	+ 19	+ 21
» reallärov.	401	199	600	424	228	652	+ 23	+ 29	+ 52
Halmstad	270	115	385	274	140	414	+ 4	+ 25	+ 29
Hudiksvall	145	44	189	121	57	178	— 24	+ 13	— 11
Hälsingborg	375	212	587	423	201	624	+ 48	— 11	+ 37
Härnösand	213	75	288	195	94	289	— 18	+ 19	+ 1
Jönköping	333	148	481	330	151	481	— 3	+ 3	—
Kalmar	290	134	424	270	161	431	— 20	+ 27	+ 7
Karlskrona	196	99	295	209	79	288	+ 13	— 20	— 7
Karlstad	284	216	500	256	202	458	— 28	— 14	— 42
Kristianstad	221	129	350	243	113	356	+ 22	— 16	+ 6
Linköping	357	256	613	374	254	628	+ 17	— 2	+ 15
Luleå	180	97	277	175	82	257	— 5	— 15	— 20
Lund	298	228	526	255	206	461	— 43	— 22	— 65
Malmö	477	244	721	333	264	597	— 144	+ 20	— 124
Norrköping	447	170	617	392	184	576	— 55	+ 14	— 41
Nyköping	163	75	238	152	70	222	— 11	— 5	— 16
Skara	211	277	488	190	223	413	— 21	— 54	— 75
Stockholm, h. l. Norrm.	507	202	709	504	213	717	— 3	+ 11	+ 8
» h. a. l. Söderm.	449	272	721	428	218	646	— 21	— 54	— 75
» h. r. Norrm.	323	303	626	322	276	598	— 1	— 27	— 28
» h. r. Österm.	432	134	566	443	161	604	+ 11	+ 27	+ 38
» nya elem.-skol.	203	179	382	280	169	449	+ 77	— 10	+ 67
Strängnäs	90	28	118	84	40	124	— 6	+ 12	+ 6
Sundsvall	305	86	391	309	125	434	+ 4	+ 39	+ 43
Umeå	147	99	246	172	83	255	+ 25	— 16	+ 9
Uppsala	358	237	595	330	248	578	— 28	+ 11	— 17
Visby	110	57	167	153	48	201	+ 43	— 9	+ 34
Vänersborg	139	95	234	129	72	201	— 10	— 23	— 33
Västervik	136	61	197	127	54	181	— 9	— 7	— 16
Västerås	230	145	375	233	189	422	+ 3	+ 44	+ 47
Växjö	256	165	421	225	167	392	— 31	+ 2	— 29
Ystad	183	64	247	170	81	251	— 13	+ 17	+ 4
Örebro	438	200	638	459	210	669	+ 21	+ 10	+ 31
Östersund	223	101	324	278	98	376	+ 55	— 3	+ 52

lärare läsåren 1906—1907 och 1910—1911.

Antal lärare v.-t. 1907.				Antal lärare v.-t. 1911				Ökning eller minskning i lärarantalet				Antal nya ord. tjänster, som kunna ifrågasättas	
lekt. (jämte rekt.)	adj.	extra	Summa	lekt. (jämte rekt.)	adj.	extra	Summa	lekt. (jämte rekt.)	adj.	extra	Summa	lekt.	adj.
1 (rekt.)	6	3	10	4	9	2	15	+ 3	+ 3	— 1	+ 5	1	—
7	13	3	23	7	14	4	25	—	+ 1	+ 1	+ 2	1	—
8	12	3	23	8	13	2	23	—	+ 1	— 1	—	—	1
8	15	3	26	8	16	2	26	—	+ 1	— 1	—	1	—
8	16	4	28	9	18	4	31	+ 1	+ 2	—	+ 3	—	1
7	11	6	24	7	14	4	25	—	+ 3	— 2	+ 1	1	—
5	7	1	13	5	7	1	13	—	—	—	—	—	—
8	16	6	30	9	19	8	36	+ 1	+ 3	+ 2	+ 6	1	2
8	9	4	21	8	10	1	19	—	+ 1	— 3	— 2	—	—
8	14	5	27	8	16	2	26	—	+ 2	— 3	— 1	1	—
8	15	2	25	8	16	1	25	—	+ 1	— 1	—	—	—
7	11	4	22	7	13	2	22	—	+ 2	— 2	—	—	—
8	16	3	27	8	17	3	28	—	+ 1	—	+ 1	1	—
7	13	3	23	8	14	1	23	+ 1	+ 1	— 2	—	—	—
8	18	7	33	8	22	6	36	—	+ 4	— 1	+ 3	2	—
7	9	2	18	7	10	1	18	—	+ 1	— 1	—	—	—
9	16	5	30	10	17	4	31	+ 1	+ 1	— 1	+ 1	—	—
8	21	6	35	9	22	1	32	+ 1	+ 1	— 5	— 3	—	—
8	16	9	33	9	22	2	33	+ 1	+ 6	— 7	—	—	—
7	8	2	17	7	9	2	18	—	+ 1	—	+ 1	—	—
8	16	6	30	8	19	2	29	—	+ 3	— 4	— 1	—	—
11	22	4	37	11	22	4	37	—	—	—	—	—	—
9	20	10	39	10	24	6	40	+ 1	+ 4	— 4	+ 1	—	2
9	16	6	31	10	17	5	32	+ 1	+ 1	— 1	+ 1	1	—
7	16	5	28	7	18	4	29	—	+ 2	— 1	+ 1	2	—
8	12	5	25	9	14	4	27	+ 1	+ 2	— 1	+ 2	1	1
6	7	—	13	6	7	—	13	—	—	—	—	—	—
5	11	2	18	6	11	2	19	+ 1	—	—	+ 1	—	—
7	9	—	16	7	9	—	16	—	—	—	—	—	—
9	16	4	29	10	17	5	32	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1	1
7	9	—	16	7	9	—	16	—	—	—	—	—	—
7	9	1	17	7	9	—	16	—	—	— 1	— 1	—	—
5	7	—	12	5	7	1	13	—	—	+ 1	+ 1	—	—
8	11	5	24	8	14	4	26	—	+ 3	— 1	+ 2	1	—
8	12	6	26	8	15	4	27	—	+ 3	— 2	+ 1	1	—
5	7	1	13	5	7	4	16	—	—	+ 3	+ 3	1	—
8	17	7	32	8	21	5	34	—	+ 4	— 2	+ 2	—	1
7	11	1	19	7	11	4	22	—	—	+ 3	+ 3	—	1

Trpt 17 10

	Antal lärjungar h.-t. 1906			Antal lärjungar h.-t. 1910			Ökning eller minskning i lärjungeantalet		
	i realsk.	i gymnas.	i hela läro-verket	i realsk.	i gymnas.	i hela läro-verket	i realsk.	i gymnas.	i hela läro-verket
2. Realskolor									
(för gossar).									
Arvika	114	—	—	—	—	125	—	—	+ 11
Eksjö	114	—	—	—	—	128	—	—	+ 14
Enköping	115	—	—	—	—	107	—	—	8
Eskilstuna	154	—	—	—	—	165	—	—	+ 11
Göteborg: västra	436	—	—	—	—	437	—	—	+ 1
» östra	254	—	—	—	—	411	—	—	+ 157
Karlshamn	134	—	—	—	—	146	—	—	+ 12
Kristinehamn	124	—	—	—	—	152	—	—	+ 28
Landskrona	149	—	—	—	—	149	—	—	—
Lidköping	113	—	—	—	—	117	—	—	+ 4
Malmö	142	—	—	—	—	346	—	—	+ 204
Mariestad	103	—	—	—	—	112	—	—	+ 9
Oskarshamn	120	—	—	—	—	116	—	—	4
Sköfde... ..	148	—	—	—	—	168	—	—	+ 20
Stockholm: Jakobs	291	—	—	—	—	294	—	—	+ 3
» Katarina	264	—	—	—	—	270	—	—	+ 6
» Kungsholmen	284	—	—	—	—	331	—	—	+ 47
Söderhamn	145	—	—	—	—	100	—	—	45
Uddevalla	143	—	—	—	—	189	—	—	+ 46
Varberg	108	—	—	—	—	112	—	—	+ 4
3. Samskolor.									
Alingsås	137	—	—	—	—	170	—	—	+ 33
Arboga	94	—	—	—	—	120	—	—	+ 26
Askersund	70	—	—	—	—	100	—	—	+ 30
Falköping	110	—	—	—	—	131	—	—	+ 21
Filipstad	87	—	—	—	—	142	—	—	+ 55
Haparanda	71	—	—	—	—	96	—	—	+ 25
Köping	115	—	—	—	—	154	—	—	+ 39
Norrtälje	119	—	—	—	—	103	—	—	16
Piteå	119	—	—	—	—	141	—	—	+ 22
Sala	90	—	—	—	—	167	—	—	+ 77
Skellefteå	100	—	—	—	—	131	—	—	+ 31
Strömstad	55	—	—	—	—	103	—	—	+ 98
Södertälje	97	—	—	—	—	167	—	—	+ 70
Trelleborg	119	—	—	—	—	153	—	—	+ 34
Vadstena	75	—	—	—	—	93	—	—	+ 18
Vimmerby	112	—	—	—	—	109	—	—	3
Åmål	104	—	—	—	—	111	—	—	+ 7
Ängelholm	95	—	—	—	—	160	—	—	+ 65
Örnsköldsvik... ..	125	—	—	—	—	200	—	—	+ 75

Antal lärare v.-t. 1907				Antal lärare v.-t. 1911				Ökning eller minskning i lärarantalet				Antal nya ord. tjänster, som kunna ifrågasättas	
lekt. (jämte rekt.)	adj. (jämte rekt.)	extra	Summa	lekt. (jämte rekt.)	adj. (jämte rekt.)	extra	Summa	lekt. (jämte rekt.)	adj. (jämte rekt.)	extra	Summa	lekt.	adj.
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	Trpt	17	10
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	13	6	19	—	17	1	18	—	+ 4	— 5	— 1	—	—
—	7	4	11	—	10	6	16	—	+ 3	+ 2	+ 5	—	3
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	1	8	—	—	+ 1	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	2	9	—	10	4	14	—	+ 3	+ 2	+ 5	—	2
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	1	8	—	—	+ 1	+ 1	—	—
—	12	1	13	—	12	1	13	—	—	—	—	—	—
—	12	1	13	—	12	1	13	—	—	—	—	—	—
—	7	6	13	—	11	2	13	—	+ 4	— 4	—	—	1
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	7	—	7	—	7	1	8	—	—	+ 1	—	—	—
—	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—
—	3	2	5	—	adj. (jämte rekt.) 4	lärarinnor 3	1	8	—	+ 4	— 1	+ 3	—
—	4	3	7	—	4	3	—	7	—	+ 3	— 3	—	—
—	3	1	4	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 1	+ 3	—
—	3	2	5	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 2	+ 3	—
—	3	1	4	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 1	+ 3	—
—	4	2	6	—	4	3	—	7	—	+ 3	— 2	+ 1	—
—	2	3	5	—	4	3	—	7	—	+ 5	— 3	+ 2	—
—	5	1	6	—	4	3	—	7	—	+ 2	— 1	+ 1	—
—	4	3	7	—	4	2	2	8	—	+ 2	— 1	+ 1	—
—	3	2	5	—	4	2	1	7	—	+ 3	— 1	+ 2	—
—	3	1	4	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 1	+ 3	—
—	3	1	4	—	4	2	1	7	—	+ 3	—	+ 3	—
—	2	1	3	—	4	2	1	7	—	+ 4	—	+ 4	—
—	3	1	4	—	4	3	1	8	—	+ 4	—	+ 4	—
—	5	1	6	—	4	3	—	7	—	+ 2	— 1	+ 1	—
—	3	3	6	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 3	+ 1	—
—	3	2	5	—	4	3	—	7	—	+ 4	— 2	+ 2	—
—	3	1	4	—	4	2	1	7	—	+ 3	—	+ 3	—
—	3	2	5	—	4	3	3	10	—	+ 4	+ 1	+ 5	—
											Summa	17	16

junktstjänster, en i hvardera af städerna Linköping, Skara och Örebro, ännu icke vid dessa läroverk upprättats, emedan frågan om dessa städers byggnadsskyldighet varit oklar. I Borås tillkommer dessutom ett af Riksdagen beviljadt lektorat den 1 juli 1911 och vid samma tid en ny ordinarie lärarinnetjänst vid hvardera af samskolorna i Piteå, Sala, Strömstad, Södertälje, Vadstena och Ängelholm.

På grund häraf komma under nästa läsår, eller i fråga om några af tjänsterna, så fort de hunnit besättas med innehafvare, inalles 7 extra lärare och 6 extra lärarinnor att blifva obehöfliga.

5. Med ledning af ofvanstående har öfverstyrelsen i tabellens sista kolumn, där nya lärartjänster synas kunna ifrågasättas, föreslagit ett visst antal sådana.

För utförligare motivering hänvisas till öfverstyrelsens ofvannämnda underdåniga utredning och förslag om nya ordinarie lärarplatser den 28 februari 1907.

6. Öfverstyrelsen hänvisar i öfrigt till sin underdåniga framställning den 30 september 1910 angående riksdagspetita, hvaraf framgår, att öfverstyrelsen på helt andra grunder än de ofvan anförda, nämligen i främsta rummet med hänsyn till brist på sökande till ledigförklarade lärartjänster, icke ansåg sig böra för närvarande föreslå upprättande af nya sådana.

Å *andra frågan* har lämnats följande svar:

»Med tillämpning af den proportion, som för närvarande finnes mellan humanistiska och matematiskt-naturvetenskapliga *extralärare*, skulle af de beräknade 17 nya lektorstjänsterna 11 vara humanistiska och 6 matematiskt-naturvetenskapliga samt af de beräknade 16 nya adjunktstjänsterna 10 vara humanistiska och 6 matematiskt-naturvetenskapliga.»

Till besvarande af *tredje frågan* hafva lämnats följande uppgifter:

Uppgift å

antalet nuvarande fullt kompetenta obefordrade ämneslärare.

A) Lektorskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	7
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	5
B) Adjunktskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	65
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	14

Ann. 1. Kompetensen beräknas omfatta i akademiska examina + profår + tvåårs-tjänstgöring.

Ann. 2. På grund af den korta tid, som stått till förfogande för förestående utredning, har densamma icke kunnat gifva annat än ett åtminstone i viss mån ungefärligt resultat.

Obs. Af ofvanstående obefordrade lärare måste ett visst antal reserveras för de tjänster, hvilka för närvarande äro vid de allmänna läroverken lediga. Dessa tjänsters antal uppgår till 27 humanistiska och 17 matematiskt-naturvetenskapliga.

Uppgift å

det ytterligare antal ämneslärare, som beräknas uppnå full kompetens den 1 januari 1912.

A) Lektorskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	4
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	0
B) Adjunktskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	13
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	7

Anm. Då det ännu icke är fullt bekant, hvilka profärskandidater, som komma att genomgå profär höstterminen 1911, äro förestående siffror endast approximativa.

Uppgift å

det ytterligare antal ämneslärare, som beräknas uppnå full kompetens den 1 juli 1912.

A) Lektorskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	4
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	2
B) Adjunktskompetenta	
1) i humanistiska ämnen	7
2) i matematiskt-naturvetenskapliga ämnen	10

Anm. Då det ännu icke är bekant, hvilka profärskandidater, som komma att genomgå profär läsåret 1911—1912, äro förestående siffror endast approximativa.»

Såsom af motionären framhålles och af ofvanintagna, af öfverstyrelsen utarbetade tabell med all tydlighet framgår, uppehålles för närvarande en så stor del af undervisningen vid de allmänna läroverken af extra ordinarie lärare, att häri måste anses ligga ej mindre en fara för undervisningens behöriga bedrivande än äfven en betydande inskränkning i de befodringsutsikter, som med 1904 års läroverksreform voro afsedda att för den extra lärarpersonalen öppnas. Den väsentligaste orsaken till att icke under de senare åren flere ordinarie lärarplatser, till undvikande

Utskottets
yttrande.

af dessa olägenheter, inrättats, än som skett, har legat i den omständigheten, att tillgången på formellt kompetenta aspiranter varit så ringa att, därest tillsättning i något större antal af ordinarie tjänster skolat äga rum, man icke haft tillfälle att göra det urval bland de sökande, som måste anses nödvändigt för tillgodoseende af läroverkens intresse att er-hålla de bäst möjligt kvalificerade lärarkrafter. Emellertid är, såsom ofvan antydts, denna fråga af den natur, att goda skäl synas föreligga för verkställande af en fullständig utredning angående sättet för afhjälpande af de nuvarande olägenheterna. Hvad nu beträffar det i föreliggande motion väckta förslaget, går detta ut på inrättande af 18 lektors- och 9 adjunktstjänster. Af den af öfverstyrelsen förebragta utredningen framgår emellertid, att ännu den 1 juli 1912 kommer att finnas antagligen endast 22 till lektorstjänst och 116 till adjunktstjänst kompetenta extra lärare, af sist-nämnda antal 85 inom den humanistiska och 35 inom den matematiskt-naturvetenskapliga ämnesgruppen. Om härtill lägges, att 44 extra lärare måste afses för återbesättande af redan för närvarande vakanta tjänster, lär det få anses uppenbart att, ur ofvan antydda synpunkt af nödvändigheten af ett visst urval vid tillsättande af lärartjänster, inga nya lektorstjänster inom den humanistiska och inga nya vare sig lektors- eller adjunktstjänster inom den matematiskt-naturvetenskapliga ämnesgruppen nu böra inrättas. Beträffande däremot adjunktstjänsterna inom den humanistiska ämnesgruppen synes tillgången på kompetenta aspiranter vara så pass riklig, att åtminstone en del af de 10 dylika tjänster, som af öfverstyrelsen anses behöfliga, torde böra inrättas, och vill utskottet i sådant afseende föreslå hälften af nämnda antal eller 5. Vid bifall till detta förslag kan det af Kungl. Maj:t, på sätt af punkt 115 här nedan inhämtas, till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1912 äskade anslag å 134,000 kronor minskas med 10,000 kronor till 124,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen i anledning af herr Starbäcks för-
varande motion må för beredande af medel för upp-
rättandet från och med den 1 januari 1912 af 5 adjunktstjänster att på de olika läroverken fördelas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer, höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 15,000 kronor.

Lönefyllnad
åt teologie
lektorn vid
högre
allmänna läro-
verket i Visby.

24:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af löne-
fyllnad åt teologie lektorn vid högre allmänna läroverket i Visby höja
reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 1,072 kronor.

Då, såsom i statsrådsprotollet (sid. 89 och 90) erinras, den föreslagna anslagsförhöjningen endast är en direkt följd af 1910 års Riksdags beslut om upphörande af Endre och Hejdeby församlingars pastorats egenskap af prebende för ifrågavarande lektorstjänst, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för beredande af lönefyllnad åt teologie lektorn vid högre allmänna läroverket i Visby höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 1,072 kronor.

25:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att medgifva, att ^{Höjning af} terminsafgiften till biblioteks- och materiellkassorna vid de allmänna läro- ^{terminsafgif-} ^{ten till biblio-} ^{teks- och ma-} ^{teriellkassor-} ^{na vid de all-} ^{männa läro-} ^{verken.} ^[22.] verken må, enligt af Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter, från och med höstterminen 1911 utgå med högst 7 kronor, lägst 4 kronor 50 öre, förna vid de allmänna läroverken.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 90—108 i statsrådsprotollet.

Af de af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk i förevarande ämne gjorda, i statsrådsprotokollet omförmälda utredningar och framställningar finner utskottet med full tydlighet framgå ej mindre behovet af en ökning och förbättring af flertalet af de allmänna läroverkens undervisningsmateriell än äfven att läroverkens biblioteks- och materiellkassor, från hvilka enligt läroverksstadgan kostnaden för sådan materiell skall bestridas, icke i allmänhet äro i stånd att bära den ökning i utgifter, som skulle blifva en följd af anskaffande inom en rimlig tid af den erforderliga materiellen. Att åtgärder sålunda måste vidtagas för rådande af bot för detta missförhållande, hvarigenom tillämpning i full utsträckning af den af 1904 års läroverksreform betingade nya undervisningsplanen vid de allmänna läroverken fördröjes eller omöjliggöres, synes uppenbart. I sådant afseende hafva nu olika förslag framställts, gående ut på endera enbart höjning af den till biblioteks- och materiellkassorna ingående terminsafgiften, nu 4 kronor 50 öre, med visst belopp, högst 2 kronor 50 öre, för viss tid eller tills vidare eller ock dylik höjning jämte beviljande af statsanslag för ändamålet, i hvilket fall maximihöjningen af terminsafgiften skulle kunna sättas till lägre belopp än den ofvan angifna. Departementschefen har, såsom af statsrådsprotokollet framgår, ansett att statsmedel icke borde för ändamålet disponeras samt att höjning af terminsafgiften med högst 2 kronor 50 öre borde medgifvas tills vidare. Utskottet delar departementschefens uppfattning angående olämpligheten af att för ifrågavarande ändamål anvisa statsanslag. Visserligen kan icke förnekas, att

höjning af terminsafgifterna är i och för sig mindre tilltalande, såsom utgörande ännu ett afsteg från den i vårt land af ålder tillämpade principen om tillhandahållande af i det närmaste kostnadsfri elementarundervisning. Redan de i sammanhang med genomförandet af 1904 års läroverksreform på grund af tungt vägande ekonomiska skäl beslutade terminsafgifterna till statsverket gjorde ett väsentligt intrång på denna grundsats och det torde med skäl kunna befaras, att den höjning af afgiften till ofvanberörda kassor, som nu, enligt utskottets förmenande, nödvändigtvis måste genomföras, om än begränsad till det i och för sig ganska måttliga beloppet af högst 2 kronor 50 öre, kommer att i förening med öfriga nu utgående afgifter i vissa fall visa sig icke så litet betungande för vederbörande, som däraf drabbas. Om än utskottet icke vill tillmätta de af departementschefen framhållna svårigheterna att på de olika läroverken rättvist fördela ett statsanslag någon afgörande betydelse härvidlag, så kan det däremot med skäl befaras att beviljandet för denna gång af statsmedel för ändamålet skulle medföra konsekvenser af vidtgående och betänkelig art. Då utskottet alltså till undvikande af insläende på en sådan, enligt utskottets åsikt, betänkelig väg, förordar förhöjning af afgiften till ifrågavarande kassor, har utskottet emellertid ansett att denna förhöjning icke bör, såsom af Kungl. Maj:t föreslagits, medgifvas tillsvärdare, utan torde densamma böra begränsas till en tid af fem år.

I detta sammanhang anser sig utskottet icke böra underlåta att framhålla, hurusom, enligt hvad utskottet inhämtat, en stor del af den i de allmänna läroverken använda undervisnings- och åskådningsmateriellen betingar ett inköpspris, som måste anses synnerligen högt; och har utskottet velat ifrågasätta huruvida icke, till nedbringande af priset, skulle kunna, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som nu genom folkskolebyråns i ecklesiastikdepartementet försorg äger rum beträffande materiell för folkskolorna, af öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk träffas aftal med de större leverantörerna af materiell för nämnda läroverk om viss prisnedsättning emot att den af dessa leverantörer tillhandahållna materiell upptages å de förteckningar, som utsändas till de olika läroverken.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att terminsafgiften till biblioteks- och materiellkassorna vid de allmänna läroverken må, enligt af Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter, från och med höstterminen 1911 under en tid af fem år utgå med högst 7 kronor, lägst 4 kronor 50 öre, för lärjunge, som ej därifrån i föreskrifven ordning befrias.

26:o) I en inom första kammaren af herrar *A. Bellinder* och *E. Trana* väckt motion (nr 42) har förslagits att Riksdagen ville besluta, att adjunkten vid Göteborgs östra realskola *Axel Wilhelm Lindgren* må förklaras berättigad att från och med 1911 års ingång åtnjuta aflöning i femte lönegraden.

Motion ang.
adjunkten
vid Göte-
borgs östra
realskola
A. W. Lind-
grens löne-
tursrätt.

Till stöd för framställningen hafva motionärerna anført följande:

»Adjunkten vid Göteborgs östra realskola *Axel Wilhelm Lindgren*, som är född den 22 december 1854, idkade akademiska studier dels i Uppsala 1873—75, dels i Lund 1878—80, men utan att afsluta dem genom akademiska examina. Sedan höstterminen 1880 har han med mycket goda vitsord för nit och skicklighet och med den största samvetsgrannhet och punktlighet oafbrutet ägnat sina krafter åt ungdomens undervisning, sålunda i icke mindre än 30 år eller 60 terminer, alla under tjänstgöring i statens skolor utom 8 terminer, då han efter indragningen af pedagogien i Kungsbacka 1891, där han varit t. f. föreståndare eller rektor i 11 terminer, i anledning af den då ovanligt stora tillgången på examinerade extralärare, som sökte anställning vid statens läroverk, måste antaga plats under 4 år vid en privat gosskola, hvarest han dock undervisade på ett stadium, som motsvarade de lägre klasserna vid de allmänna läroverken. Därefter eller från och med höstterminen 1895 har *Lindgren* åter haft anställning som vikarie eller extralärare vid statens läroverk, tills han, som redan den 25 september 1891 af Kungl. Maj:t utan hinder därpå att han ej aflagt vederbörliga akademiska examina eller undergått profår på grund af sina undervisningsmeriter erhöill tillåtelse att söka ordinarie plats, den 28 januari 1903 utnämndes till sin nuvarande tjänst som adjunkt vid Göteborgs östra realskola.

Lindgren inträdde nu blott i första lönegraden som adjunkt, ehuru han då tjänstgjort i 16 terminer vid statens läroverk, sedan han erhållit Kungl. Maj:ts dispens. Han uppflyttades från och med år 1909 i andra lönegraden, i hvilken han nu befinner sig. Oaktadt han redan nu kan åberopa sig på 53 terminers mycket väl vitsordad tjänstgöring vid statens läroverk, skulle han alltså ha knapp utsikt att komma upp i fjärde lönegraden och ingen att nå den femte, innan den lagstadgade åldern tvingade honom att afgå med minskad pension. Detta vore hårdt och obilligt, synnerligast som han under sin föregående långa tjänstetid måst på allt sätt försaka för att kunna med de små inkomster han alltid haft försörja sig och sin familj.

Om man tager i betraktande, att *Lindgren*, efter erhållande af dispensen, genom hvilken han blef likställd med dem, som genom examina och

profår förvärfvat sig kompetens, tjänstgjort 16 terminer vid allmänt läroverk, innan han utnämndes till ordinarie, och sedan dess intjänt 15 terminer, så skulle dessa 31 terminer eller $15\frac{1}{2}$ år göra honom förtjänt af att uppflyttas i fjärde lönegraden, då det fordras 5 års väl vitsordad tjänstetid för hvarje lönegrad.

Riksdagen biföll 1909 statsutskottets hemställan, att adjunkten vid Askersunds samskola J. Ekegren med afseende på lönetur skulle få räkna sig till godo en femårig tjänstgöring som extra lärare vid Simrishamns pedagogi. Samma förmån torde i öfverensstämmelse härmed böra tillerkännas Lindgren, hvilken i $5\frac{1}{2}$ år varit t. f. rektor vid pedagogien i Kungsbacka. Därigenom skulle han kunna komma i åtnjutande af ytterligare en lönegrad.

Vi tillåta oss slutligen erinra därom, att vid förra riksdagen förekom en med Lindgrens någorlunda analog lönetursfråga, då Riksdagen äfven på hemställan af enskilda motionärer gaf sitt bifall till att adjunkten vid Hälsingborgs läroverk J. P. Ahlgren uppflyttades från första till fjärde lönegraden. Bådas tjänstgöringstid är ungefär lika med någon öfvervikt för Ahlgren, om man bortser från Lindgrens tjänstgöring vid privat undervisningsanstalt, men det som talar ännu mer till förmån för Lindgren är, att under det att Ahlgrens hufvudsakligaste tjänstgöring, 44 terminer, förrättats i en 1-klassig pedagogi, Lindgren utom de 11 terminer, då han förestod en pedagogi, tjänstgjort 42 terminer vid allmänt läroverk, och att Lindgren redan 1891 fick dispens och 1903 blef ordinarie, under det Ahlgren först 1905 erhöll dispens och 1906 utnämndes till adjunkt.»

Motionärerna åberopa därjämte åtskilliga för Lindgren utfärdade tjänstgöringsbetyg samt tjänsteförteckning, beträffande hvilka utskottet tillåter sig hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till hvad i ärendet är upplyst angående Lindgrens långvariga, väl vitsordade tjänstgöring såsom lärare vid allmänt läroverk, finner utskottet med billighet öfverensstämmande, att Lindgren berättigas att i löneturshänseende få tillgodräkna sig någon del af sin tjänstetid såsom e. o. lärare; och torde skäligen anspråk i sådant hänseende blifva tillgodosedda, därest den del af denna tid, som infaller efter det Lindgren förklarats behörig att utan hinder däraf att han ej fullgjort stadgade kompetensvillkor söka och erhålla kollegabefattningar vid lägre allmänna läroverk, eller tiden från och med höstterminen 1895, varder honom tillgodoräknad. Däremot anser utskottet icke tillräckliga skäl föreligga för be-

redande åt Lindgren, på sätt jämväl föreslagits, af lönetursrätt för den tid som han före erhållandet af nämnda tillstånd tjänstgjort vid pedagogien i Kungsbacka, liksom utskottet håller före att den nya löneturen bör räknas från och med år 1912 i stället för, såsom föreslagits, 1911. Då Lindgren enligt utskottets ofvan angifna beräkningsgrund vid innevarande års början innehade $15\frac{1}{2}$ tjänstår, skulle han alltså vara berättigad att från och med år 1912 åtnjuta lön i fjärde lönegraden. På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för sin del förklara adjunkten vid Göteborgs östra realskola Axel Wilhelm Lindgren berättigad att från och med 1912 års ingång åtnjuta aflöning i fjärde lönegraden.

27:o) I en af herr *E. Röing* inom Andra kammaren väckt motion (nr 110) har föreslagits att Riksdagen måtte besluta, att adjunkten vid västra realskolan i Göteborg Jöns Peter Gunnarson måtte förklaras vara berättigad att från och med 1912 års ingång åtnjuta aflöning i fjärde lönegraden.

Motion ang.
adjunkten vid
Göteborgs
västra real-
skola J. P.
Gunnarsons
lönetursrätt.

I afseende å de till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Ifrågavarande förslag innebär att adjunkten Gunnarson skall för lönetur å sin nu innehavande tjänst vid allmänt läroverk få tillgodoräkna sig tjänstgöring såsom ordinarie lärare vid folkhögskola.

Utskottets
yttrande.

Då, på sätt i motionen erinras, frågan om sådan rätt för Gunnarson på grund af samme motionärs förslag var föremål för 1909 års Riksdags pröfning, denna gång i sammanhang med af motionären likaledes väckt förslag om ändring i angifven riktning af lönetursbestämmelserna för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, yttrade statsutskottet, att utskottet, som visserligen icke ville bestrida, att skäl kunde finnas för att lärare vid folkhögskola under vissa förutsättningar borde vid öfvergång till befattningar vid allmänna läroverk få räkna sig till godo den tid de tjänstgjort vid folkhögskola, likväl ansåge sig, med hänsyn till den stora omfattning, som denna fråga ägde och som före besluts fattande i den angifna riktningen nödvändiggjorde en mera fullständig utredning i ämnet än den af motionären lämnade, icke kunna tillstyrka det framlagda förslaget. Motionen blef ej heller af Riksdagen bifallen.

Den af 1909 års statsutskott sålunda uttalade uppfattningen af frågan om folkhögskollärares lönetursrätt vid öfvergång till tjänst vid allmänt

läroverk vidhåller utskottet allt fortfarande. Om än utskottet i anslutning härtill sålunda vill medgifva att utredning angående behovet af en generell bestämmelse om dylik lönetursrätt kan vara af omständigheterna påkallad, anser sig dock icke utskottet kunna tillstyrka att i ett särskildt fall, utan sammanhang med en dylik utredning, undantag göres från de i förevarande hänseende för närvarande gällande lönetursbestämmelser, då ett sådant undantag otvifvelaktigt skulle kunna medföra vidtutseende och betänkliga konsekvenser. På grund häraf får utskottet hemställa,

att herr Røings ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 23 och 24 föreslagits kommer reservationsanslaget till de allmänna läroverken, nu 5,716,506 kronor, att ökas med 16,072 kronor eller till 5,732,578 kronor.

Högre lärarinneseminariet.

Stat för år 1912 m. m. [23.] 28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att med godkännande af den af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 förordade stat för högre lärarinneseminariet för år 1912 höja det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslag för denna läroanstalt från dess nuvarande belopp, 73,000 kronor, till 77,250 kronor eller med 4,250 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 108—124 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Sedan 1909 och 1910 årens Riksdagar fastställt stater för högre lärarinneseminariet för åren 1910 och 1911, hvilka stater hade egenskap af öfvergångsstater i förhållande till ett af Kungl. Maj:t framlagdt förslag till normalstat för seminariet, afsedd att tillämpas efter genomförande af beslutad omorganisation af läroanstalten, har nu förslag till stat för år 1912 förelagts Riksdagen. Denna stat slutar å ett belopp af 77,250 kronor eller 4,250 kronor mera än 1911 års stat å 73,000 kronor. Skillnaden har uppkommit därigenom att i föreliggande stat upptagits dels lön för ytterligare en lektor, 4,000 kronor, hvarigenom det i normalstaten beräknade antalet lektorstjänster, 10, blifvit uppnådt, dels ock förhöjning med 250 kronor af den i normalstaten och föregående öfvergångsstater

med 500 kronor upptagna aflöningen till eldaren. Då berörda förhöjning af hvad till stöd för framställningen i denna del i statsrådsprotokollet anföres, synes vara af behovet påkallad samt utskottet ej funnit anledning till erinran mot uppförande i staten af ifrågavarande lektorstjänst, hvilken är afsedd att tillträdas tidigast den 1 juli 1912, får utskottet alltså tillstyrka det framlagda statförslaget.

Kungl. Maj:t har vidare, på sätt inhämtas af punkt 119 här nedan, föreslagit Riksdagen att för seminariet dels på extra stat för år 1912 anvisa följande belopp:

till förhyrande af lokal för normalskolans lägsta klasser	kronor	3,000: —
» uppehållande af hushållsskolans verksamhet	»	6,200: —
» uppehållande af den valfria fjärde årskursen.....	»	3,000: —
» arfvoden åt extra lärarinnor och timlärare m. m. ...	»	9,100: —
» hyra af nya lokaler för undervisningen i biologi och fysik	»	3,000: —
» undervisning i träslöjd	»	300: —

dels ock bevilja ett anslag af 7,000 kronor till inköp af materiell för undervisningen i biologi och fysik samt därpå på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,500 kronor, alltså tillhopa på extra stat för år 1912 28,100 kronor.

Anslag för de fyra förstnämnda ändamålen äro uppförda å innevarande års extra stat med samma belopp som de nu äskade, med undantag dock för anslaget till arfvoden åt extra lärarinnor och timlärare m. m., hvilket i 1911 års stat är upptaget med 9,450 kronor. De tre sistnämnda anslagen äro nya. Utskottet, som funnit behovet af såväl de äldre anslagens bibehållande som ock anslagen till hyra af lokaler för undervisningen i biologi och fysik samt till undervisning i träslöjd af hvad därom i statsrådsprotokollet förekommer styrkt och som icke funnit anledning till erinran mot de för ändamålen beräknade beloppen, får alltså tillstyrka framställningen i denna del. Beträffande anslaget till inköp af materiell för undervisningen i biologi och fysik har öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, med hänsyn till att en del af kostnaden för materiellen syntes kunna bestridas af det belopp af 14,000 kronor, som af inflytande terminsafgifter finge användas till läroverkets expenser, ansett att det samma kunde bestämmas till 6,600 kronor, men har departementschefen, som ansett det ovisst om expensmedlen kunde utan svårighet lämna det af öfverstyrelsen beräknade öfverskottet, funnit anslaget böra upptagas till 7,000 kronor. Utskottet, som delar den af öfverstyrelsen uttalade menin-

gen, får alltså tillstyrka att anslaget bestämmes till 6,600 kronor, däraf 3,300 kronor att utgå för år 1912.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet i anledning af den under nu förevarande punkt gjorda framställningen hemställa,
att Riksdagen må

a) godkänna följande stat för högre lärarinneseminarier för år 1912:

Rektor, arfvode	kronor	2,000: —
10 lektorer, lön och tjänstgöringspenningar, 4,000 kr. för hvar	»	40,000: —
1 adjunkt, lön och tjänstgöringspenningar	»	3,000: —
8 ämneslärarinnor, lön och tjänstgöringspenningar 2,100 kr. för hvar	»	16,800: —
1 biträdande ämneslärarinna, arfvode	»	1,800: —
3 biträdande ämneslärarinnor, » 1,500 kr. för hvar	»	4,500: —
1 lärare eller lärarinna i teckning, lön	»	1,800: —
1 » » » i musik, »	»	1,200: —
1 » » » i gymnastik, lön	»	1,200: —
1 lärarinna i handarbete, lön	»	1,500: —
Rektors skrifbiträde, arfvode	»	500: —
Bibliotekarie, »	»	400: —
Läkare, »	»	500: —
Vaktmästare, tillika portvakt, fri bostad samt lön 600 kr. och arfvode 200 kr.	»	800: —
Eldare, arfvode	»	750: —
Stipendier	»	500: —

Summa kronor 77,250: —

b) höja det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslag för denna läroanstalt från dess nuvarande belopp, 73,000 kronor, till 77,250 kronor eller med 4,250 kronor.

Enskilda läroanstalter.

29:o) I tvenne till sin motivering lika lydande motioner, väckta, den ena inom Första kammaren (nr 7) af herr *H. Hammarskjöld* och den andra inom Andra kammaren (nr 259) af herr *P. O. Lundell*, har föreslagits, af den förre att Första kammaren och af den senare att Andra kammaren ville för sin del besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till nästa års Riksdag framlägga förslag om ändrade bestämmelser rörande understöd till enskilda läroanstalter för att möjliggöra anordnande af undervisning i praktiska ämnen i större omfattning än nu äger rum.

Motioner ang.
ändring i be-
stämmelserna
i fråga om
understöd åt
enskilda läro-
anstalter.

I afseende å de till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet, som visserligen till fullo uppskattar värdet af att utbildning i praktiska färdigheter beredes lärjungarna i de enskilda läroverken i så stor utsträckning som kan ske utan obehörigt intrång på det teoretiska undervisningsområdet, kan emellertid icke tillstyrka, att endast på grund af den af motionärerna uttalade åsikten om otillräckligheten af de enligt nu gällande bestämmelser utgående understöden för dylik utbildning och med den ringa erfarenhet man hitintills kunnat förvärfva angående den omfattning, i hvilken de olika läroanstalterna tillgodogjort sig de redan nu förefintliga möjligheterna till sådant understöd, åtgärd vidtages för ändring i de af Riksdagen så nyligen som år 1909 i förevarande hänseende fastställda bestämmelser.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Folkundervisningen.

30:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för beredande af anslag till materiell, bränsle och lyse m. m. vid folkskoleseminariet i Luleå höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med 11,000 kronor, eller från dess nuvarande belopp 589,690 kronor till 600,690 kronor.

Anslag till
materiell
m. m. vid
folkskole-
seminariet
i Luleå.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 125—128 i statsrådsprotokollet.

[24.]

För innevarande år är till nu ifrågavarande ändamål jämte vissa lärararfvoden anslag å 10,000 kronor anvisadt å extra stat. Då emellertid seminariet med ingången af höstterminen 1911 kommer att taga sina nya lokaler i besittning, begäres nu upptagande å ordinarie stat af ett till 11,000 kronor förhöjdt anslag för ändamålet.

Utskottet, som af den i ärendet förebragta utredning finner behovet af den äskade anslagsförhöjningen styrkt och icke har något att erinra mot anslagets uppförande å ordinarie stat, får alltså hemställa,

att Riksdagen må, för beredande af anslag till materiell, bränsle och lyse m. m. vid folkskoleseminariet i Luleå, höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med 11,000 kronor eller från dess nuvarande belopp 589,690 kronor till 600,690 kronor.

Bifall till hvad under förestående punkt 30 föreslagits medför, att reservationsanslaget till folkundervisningen, nu 763,940 kronor, kommer att ökas med 11,000 kronor eller till 774,940 kronor.

Höjning af
föreslagnings-
anslaget till be-
främjande af
folkundervis-
ningen bland
de i rikets
nordligaste
trakter bosatta
finnar.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar från 90,000 kronor till 150,000 kronor eller med 60,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 125—148 i statsrådsprotokollet.

[25.]

Med den föreslagna afsevärda förhöjningen af ifrågavarande anslag är afsedt att dels uppbringa detsamma till ett belopp, som bättre än hittills motsvarar de utgifter, som redan under nuvarande förhållanden från detsamma bestridas och alltså förebygga att en så väsentlig brist i anslaget, som under de senare åren uppkommit, fortfarande skall uppstå, dels ock åstadkomma en genomgripande förbättring i skolväsendet bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar. Sistnämnda ändamål skulle vinnas såväl genom inrättande inom vederbörande socknar af ett betydande antal nya folkskolor, mindre folkskolor och småskolor som ock genom beredande af möjlighet till inackordering vid skolorna af därifrån aflägsset boende barn. I statsunderstöd till skolorna skulle utgå lärarlönerna i sin helhet jämte ålderstillägg samt vissa hyresbidrag, hvaremot öfriga kostnader skulle bestridas af församlingarna. Ifrågavarande anordning, fullt genomförd, beräknas draga en årlig kostnad af minst 23,900 kronor. För inackordering af skolbarn är beräknadt ett belopp af 10,000 kronor.

Utskottet, som till fulla delar den af vederbörande myndigheter och departementschefen uttalade meningen om ej mindre den synnerliga vikt,

som ligger däruppå att kunskapen i svenska språket utbredas och bibehålles bland den finsktalande befolkningen i de nordligaste delarna af landet på det att dymedelst må åvägabringas det nödvändiga stöd för den svenska kulturen i dessa gränstrakter, utan hvilket densamma allt mer och mer måste trängas tillbaka, än äfven att det verksammaste medlet för ernåendet af detta mål är inrättandet i största möjliga utsträckning af skolor, där barnen bibringas insikter i vårt språk och vår odling, har vid granskning af den framlagda planen för skolorganisationen funnit densamma, såvidt den kunnat af utskottet bedömas, tillfredsställande. Beträffande sättet för fördelningen af kostnaden för den nya skolorganisationen kommer visserligen den på statsverket belöpande andel häraf att betydligt öfverstiga det bidrag, som staten enligt vanliga grunder skolat lämna till ifrågavarande skolor, men då af utredningen framgår, att vederbörande kommuner för uppehållande af det redan nu befintliga skolväsendet inom de olika församlingarna och genom de bidrag till de nya skolorna, som enligt de föreslagna villkoren skola af dem utgöras, komma att betungas i den grad, att deras ekonomiska bärkraft icke skäligen kan anses tåla en hårdare belastning, anser sig utskottet böra tillstyrka, att statsmedel enligt angifna grunder för ändamålet anvisas.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar från 90,000 kronor till 150,000 kronor eller med 60,000 kronor.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från 10,000,000 kronor till 10,650,000 kronor eller med 650,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 148 och 149 i statsrådsprotokollet.

Höjning af
förslags-
anslaget till
lönetillskott
åt lärare vid
folkskolor
och små-
skolor.

[26.]

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af grefve *R. Hamilton* väckt motion (nr 84), däri föreslagits, att Riksdagen måtte

1:o) medgifva, att staten må bidraga till aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor med nittio procent i stället för nu sextiosex och två tredjedels procent af fastställda minimilöner samt bestrida utgifterna för ålderstillägg; samt

2:o) öka det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med

2,600,000 kronor eller från det i statsverkspropositionen föreslagna beloppet 10,650,000 kronor till 13,250,000 kronor.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»Den kraftigaste delen af landsbygdens befolknings emigration till Amerika och inflyttning till stadssamhällena samt därigenom landsbygdens tillbakagång äro förhållanden, ägnade att ingifva bekymmer hos hvarje fosterlandsvän.

Ser man exempelvis på befolkningsförhållandena år 1900 i Stockholm och Östersund tillhörde enligt upprättad statistik af nämnda två städers befolkning respektive 60,1 och 60,4 procent de närandes klass (d. v. s. personer i en ålder af 15—50 år). Af återstående respektive 39,9 och 39,6 procent, hvilka siffror alltså beteckna antalet af de tärandes klass, utgjordes i Stockholm 23,6 procent af barn under 15 år och 16,3 procent af personer öfver 50 år. I Östersund fördelade sig siffran 39,6 procent med 26,8 procent barn under 15 år och 12,8 procent personer öfver 50 år.

En jämförelse i berörda afseende med några landskommuner talar ett tydligt språk. Sålunda tillhörde i Jämjö kommun af Blekinge län allenast 41,6 procent de närandes klass och 58,4 procent de tärandes, hvaraf 36,8 procent barn och 21,6 procent de äldre. I Nittorps kommun af Alfsborgs län voro motsvarande siffror respektive 42,8 och 57,2 procent, hvaraf 32,4 procent barn och 24,8 procent äldre och i ett flertal andra landskommuner understiger procenttalet af de närande 45 procent.

Ser man vidare till nativitetsöfverskottet på landsbygden, uppgick detta enligt den officiella statistiken år 1907 till omkring 40,000 personer, men det oakadt ökades befolkningen allenast obetydligt. Den ekonomiska bärkraften torde också vara svag hos landsbygdens befolkning. Härom saknas visserligen tillförlitliga uppgifter, men en jämförelse mellan landsbygd och städer i afseende å den till inkomstskatt taxerade inkomsten ger vid handen, att denna, hvad angår landsbygdens befolkning, utgörande tre fjärdedelar af rikets hela invånarantal, icke uppgår till mer än en tredjedel af landets hela inkomst.

Nu anförda förhållanden synas mig bekräfta, att landsbygden är stadd i tillbakagång och det synes ganska naturligt, att de rörliga skatteobjekten sökt och fortfarande söka sig bort från de aflägsnare belägna, fattiga landskommunerna till stadssamhällena med lägre skatter. Och med dem följer den arbetsdugligaste delen af befolkningen för att erhålla tillfälle till större arbetsförtjänst.

Hvilka äro nu orsakerna till de ofvan angifna, beklagliga förhållandena; jo, de äro utan tvifvel att hufvudsakligen söka i de ojämnt och på

vissa håll mycket hårdt tryckande kommunala skattebördorna. I detta afseende äro synnerligen belysande siffror att hämta ur en af aktuarien I. Flodström verkställd utredning rörande kommunalskatteförhållandena år 1905 (Ek. Tidskrift 1908 sid. 403). Enligt denna utredning utgjorde medeldebiteringen per bevillningskrona för uppskattad inkomst i stads-kommunerna kronor 5: 34, och i den stadskommun, där förhållandena voro som svårast, debiterades kronor 7: 91. I Stockholm var motsvarande medeltalssiffra kronor 4: 67.

För landskommunerna åter uppgick medelbeloppet till kronor 7: 33 per bevillningskrona (för jordbruksfastighet utgick dessutom kronor 6: 25 per bevillningskrona för väghållningsbesväret och prästerskapets aflöning). Frånsedt de undantagsförhållanden, hvilka som känt äga rum inom några kommuner af Kopparbergs län äfvensom i någon af Skånes kommuner, ställa sig förhållandena väsentligt annorlunda i ett mycket stort antal kommuner. Sålunda förekommer 12—15 kronors kommunalskatt d. v. s. omkring 3 gånger så mycket som i Stockholm i åtminstone 175 kommuner och 15—20 kronors dylik skatt i 63 kommuner. Dessutom funnos 8 kommuner med ännu högre belopp, nämligen en i Gottlands län med kronor 25: 13 samt några i Älfsborgs län med omkring 30 kronor. Variationerna i kommunalbeskattningen sträcka sig enligt oförmälda utredning från kronor 2: 48 till kronor 30: 42.

Hvad nu landsbygdens egentliga kommunalskatter angår, torde af dessa omkring 90 procent utgå för folkskolans och fattigvårdens behof.

I fråga om utdebiteringen för folkskoleundervisningen på landet finner man, enligt upprättad statistik, att för år 1909 i ej mindre än 913 af samtliga skoldistrikt, utgörande 2,306, nämnda utdebitering öfverstigit 3 kronor per bevillningskrona. I 388 distrikt utdebiterades öfver 4 kronor, i 169 öfver 5 kronor, i 81 öfver 6 kronor, i 40 öfver 7 kronor, i 18 öfver 8 kronor, i 12 öfver 9 kronor, samt i 5 distrikt öfver 10 kronor, allt per bevillningskrona räknadt.

Hvad beträffar motsvarande utdebitering i rikets städer, öfverstiger denna, enligt förenämnda statistik, 2 kronor i allenast 8 städer, varierar mellan 1 och 2 kronor i 65 städer och understiger 1 krona i 19 städer.

Att de tunga skattebördorna öfva ett menligt inflytande på beskaffenheten af såväl folkskoleundervisning som fattigvård torde icke vara tvifvel underkastadt och det kan icke vara riktigt, att dels det uppväxande släktet inom vissa landskommuner erhåller bristfällig undervisning, dels ock fattigvården därstädes skötes på ett mindre tillfredsställande sätt, därför att de skattskyldiga inom dessa kommuner äga mindre god ekonomisk bärkraft. Det torde för öfrigt i detta sammanhang förtjäna framhållas,

hurusom vid jämförelse mellan förhållandena i städerna och på landsbygden faktiskt de större förmögenheterna i städerna betala jämförelsevis mindre till både folkskola och fattigvård än de små förmögenheterna i socknarna.

Med här ofvan antydda missförhållanden för ögonen synes det med fullt skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke utgifterna för ifrågavarande ändamål borde åtminstone till hufvudsaklig del öfverföras från kommunerna, hvilka i förenämnda afseende icke utgöra någon lämplig skatteenhet, till staten; och intet synes mig då riktigare, än att erforderliga ökade utgifter uttagas progressivt genom ökad inkomst- och förmögenhetsskatt.

Hvad speciellt folkskoleundervisningen vidkommer, synes mig ett alldeles särskildt skäl tala för att staten i väsentlig högre grad än nu är fallet öfvertager kostnaderna för densamma, nämligen den årliga omflyttning, som äger rum kommunerna emellan. Några statistiska siffror i detta afseende stå tyvärr icke till buds. Men af den officiella statistiken inhämtas likväl beträffande Stockholm, hurusom af dess invånare år 1900, utgörande 300,624, allenast 121,932 voro födda inom staden och 172,845 annorstädes inom riket. För landsbygden i dess helhet utgjorde antalet inom respektive län födda samma år 3,591,222 och annorstädes inom riket födda 421,605; för samtliga städer i riket (Stockholm inräknadt) voro motsvarande siffror 711,329 och 376,658.

Jag har redan angifvit mina skäl för det enligt min mening riktiga i att utgifterna för ifrågavarande ändamål i hufvudsak öfverföras på staten. Hvad särskildt angår den dyra fattigvården (för samtliga kommuner år 1908 öfver 23 millioner kronor), måste det gifvetvis framstå såsom ett önskemål, att det nuvarande fattigvårdsväsendet omorganiseras och ersättes af ålderdomsförsäkring, byggd på moderna grunder. Verkningarna af en dylik förändring skulle likväl antagligen icke komma att göra sig gällande förrän i en ganska långt aflägsen framtid. Under tiden synes mig staten böra träda emellan medelst lämpligen afvägda bidrag. Men såväl härför som i afseende å möjligheten att medelst en förhöjd inkomst- och förmögenhetsskatt bestrida de ökade utgifterna kräfves en vidtomfattande och noggrann utredning, hvilken icke längre bör undanskjutas.

Beträffande frågan om statens öfvertagande af kostnaderna för folkskoleundervisningen synes mig en lämplig provisorisk åtgärd vara att redan nu höja statsbidraget till lärare vid folkskolor och småskolor. Ifrågavarande statsbidrag utgår för närvarande enligt grunder, bestämda af 1906 års Riksdag, och utgör omkring 67 procent af fastställda minimilöner och ålderstillägg. En höjning till 90 procent af nämnda minimilöner synes mig i detta afseende vara befogad; hvarförutom jag anser

staten böra öfvertaga hela kostnaden för ålderstilläggen. Det i riksstaten för ifrågavarande, ändamål uppförda förslagsanslaget skulle vid sådant förhållande höjas från det i statsverkspropositionen föreslagna beloppet 10,650,000 kronor med 2,600,000 kronor till 13,250,000 kronor.

I särskild motion har jag hemställt om utredning, i hvilken utsträckning staten bör bidraga till bestridande af kommunernas utgifter för fattigvården, samt huruvida staten må kunna i väsentligt högre grad än nu är fallet bidraga till kostnaderna för folkskoleundervisningen äfvensom rörande möjligheten att medelst höjning af inkomst- och förmögenhetsskatten anskaffa medel till ifrågavarande utgifters bestridande.»

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning af ifrågavarande förslagsanslag med 650,000 kronor har utskottet af hvad i ärendet är upplýst angående under de senare åren å anslaget uppkomna brister funnit åtgärden i fråga af behovet påkallad, hvadan utskottet alltså tillstyrker Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

Utskottets
yttrande.

Vidkommande härefter greffe Hamiltons ofvanberörda motion, i hvad den afser ytterligare förhöjning af ifrågavarande anslag, vill utskottet visserligen icke förneka, att de stora ojämnheter, som de olika kommunerna emellan förefinnas i afseende å beskattningen för folkskoleväsendet, måste anses såsom ett förhållande, hvars afhjälpande möjligen bör göras till föremål för en allsidig utredning. Denna utredning bör dock omfatta icke allenast kommunernas skattebörda för folkskoleväsendet utan äfven ojämnheter i deras skattetunga för andra ändamål. Utskottet kan emellertid icke finna, att motionärens förslag i sig innebär något lämpligt steg till undanröjande af denna ojämnheter. Det lär nämligen vara uppenbart att, i samma mån som den tredjedel af de kontanta kostnaderna för skolväsendet, hvilken i rundt tal för närvarande drabbar kommunerna, i beskattningshänseende trycker med olika tyngd inom olika kommuner, kommer äfven den tiondedel af dessa kostnader, som enligt motionärens förslag fortfarande skulle bestridas af kommunerna, att medföra en motsvarande, om än mindre tyngande ojämnheter i skattebördan. Visserligen skulle det ökade statsbidraget komma att medföra en viss lättnad, absolut taget, i den kommunala beskattningen, åtminstone för den närmaste framtiden, men då utskottet hyser den bestämda uppfattningen, att öfverflyttande på staten af utgifter, som det af ålder ålegat kommunerna att bestrida, bör ske med den yttersta varsamhet och endast i de fall, då sådant oundgängligen är af förhållandena påkalladt, anser sig utskottet icke kunna ur synpunkten af att bereda kommunerna lättnad i deras skattebörda enbart för folkskoleväsendet förorda bifall till motionen.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, höja förslagsanslaget till lönетillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från 10,000,000 kronor till 10,650,000 kronor, eller med 650,000 kronor; och

b) att grefve Hamiltons ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Höjning af
förslags-
anslagen till
understöd åt
folkhögskolor
m. m.

[27.]

33:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att höja
dels förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor från 140,000 kronor till 220,000 kronor, eller med 80,000 kronor,

dels förslagsanslaget till understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan från 110,000 kronor till 135,000 kronor, eller med 25,000 kronor,

dels förslagsanslaget för anordnande af manlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola från 345,000 kronor till 390,000 kronor, eller med 45,000 kronor,

dels och förslagsanslaget för anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola från 205,000 kronor till 265,000 kronor, eller med 60,000 kronor.

På grund af de brister, som enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 149) under de senare åren å ifrågavarande anslag uppstått, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må höja

a) förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor från 140,000 kronor till 220,000 kronor eller med 80,000 kronor;

b) förslagsanslaget till understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan från 110,000 kronor till 135,000 kronor eller med 25,000 kronor;

c) förslagsanslaget för anordnande af manlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola från 345,000 kronor till 390,000 kronor eller med 45,000 kronor; samt

d) förslagsanslaget för anordnande af kvinnlig slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola från 205,000 kronor till 265,000 kronor eller med 60,000 kronor.

34:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att å åttonde hufvudtiteln under rubriken Folkundervisningen för understödjande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 angifna grunder, af dels folkskolebarns resor till landet under sommarferierna, dels ock folkskolebarns studieresor, uppföra ett förslagsanslag å 30,000 kronor.

Skolbarns
studieresor
m. m.
[28.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 150—156 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som finner det med förevarande anslagskraf afsedda ändamål synnerligen behjärtansvärdt och som ej har något att erinra mot de beräkningar, som ligga till grund för det föreslagna beloppet, får alltså hemställa,

att Riksdagen må å åttonde hufvudtiteln under rubriken Folkundervisningen för understödjande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 angifna grunder, af dels folkskolebarns resor till landet under sommarferierna, dels ock folkskolebarns studieresor, uppföra ett förslagsanslag å 30,000 kronor.

35:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag och på grund af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 157) till stöd för framställningen förekommer, får utskottet hemställa,

Uteslåtande
ur riksstaten
af en anslags-
post.

att Riksdagen må ur riksstaten afföra den under åttonde hufvudtiteln anslagsrubrik Folkundervisningen, med förslagvis 83 kronor uppförda anslagsposten »Folkskolan i Västerlösa, ersättning att utgå enligt hittills gällande grunder».

[29.]

Bifall till hvad under punkt 35 föreslagits förorsakar en minskning af anslaget till folkundervisningen med 83 kronor, under det att vid bifall till hvad under punkterna 30—34 föreslagits skulle uppkomma en ökning af samma anslag med tillhopa 961,000 kronor, och skulle sålunda bifall till hvad under samtliga punkterna 30—35 föreslagits medföra, att anslaget till folkundervisningen, nu 12,099,523 kronor, komme att ökas med 960,917 kronor eller till 13,060,440 kronor.

De tekniska läroverken.

Omorg-
ganisation af
tekniska
högskolan.

[30]

36:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att i afbidan på proposition angående, bland annat, omorganisation af tekniska högskolan för genomförande af sagda omorganisation beräkna en ökning af högskolans ordinarie stat från nuvarande beloppet 226,700 kronor till 290,700 kronor eller med 64,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Lönere-
glering vid
Chalmers
tekniska
läroanstalt.

[31.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i afbidan på proposition angående, bland annat, lönereglering för lektorer m. fl. befattningshafvare vid Chalmers tekniska läroanstalt för genomförande af sagda lönereglering beräkna en ökning af anstaltens ordinarie stat från nuvarande beloppet 106,200 kronor till 140,200 kronor eller med 34,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Farmaceutiska institutet.

Ny stat för
institutet.

[32.]

38:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att dels godkänna den af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 förordade stat för farmaceutiska institutet jämte i sagda protokoll omförmälda, för åtnjutande af i staten upptagna aflöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser,

dels förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder ordinarie befattning vid farmaceutiska institutet, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, samt att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar vid institutet, hvilka icke före viss tidpunkt, som af Kungl. Maj:t bestämmes, anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten samt underkasta sig de för aflöningsens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila

tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels höja det under rubriken Farmaceutiska institutet upptagna anslag med 23,900 kronor,

dels ock medgifva, ej mindre att de i staten omförmälda ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg, än äfven att det belopp, hvarmed de studerandes afgifter kunna komma att öfverskjuta 6,500 kronor för år, må efter Kungl. Maj:ts pröfning användas till förbättring af materiellen vid institutet äfven som till bestridande af förökad undervisning därstädes, i fall sådant finnes behöfligt, dock att sådana öfverskottsmedel icke få användas till beredande af ökad ersättning åt befattningshafvare, för hvilken aflöning finnes uppförd i staten;

vid bifall till hvilket förslag det i riksstaten under rubriken Farmaceutiska institutet förefintliga anslag å 34,000 kronor skulle komma att uppgå till 57,900 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 160—212 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herr *C. Wallis* m. fl. väckt motion (nr 102), däri föreslagits, att i farmaceutiska institutets ordinarie stat måtte uppföras: 1 professor i kemi och kemisk farmaci och 1 professor i botanik och farmakognosi med en lön till hvardera af 5,000 kronor och tjänstgöringspengar 2,500 kronor samt ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring.

I afseende å de till stöd för denna framställning anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså tillstyrka bifall till detsamma.

Beträffande herr Wallis ofvanberörda motion har utskottet icke kunnat finna annat än att ifrågavarande e. o. professorer med de af Kungl. Maj:ts föreslagna löneförmåner erhålla en aflöning, som kan anses fullt motsvara arten och omfattningen af det med deras tjänster förenade arbete, och kan sålunda icke förorda det i motionen framställda förslaget.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen med bifall Kungl. Maj:ts förslag och med afslag å herr Wallis ofvanberörda motion må

a) godkänna följande stat för farmaceutiska institutet:

	K r o n o r				
	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Ortstilllägg.	Summa.	
1 professor i kemi och kemisk farmaci	4,400	2,000	—	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 professor i botanik och farmakognosi	4,400	2,000	—	6,400	
1 lärare i teknisk farmaci och författningskunskap, arfvode	—	—	—	2,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 lärare i fysik, arfvode	—	—	—	1,500	
1 lärare i bakteriologi, arfvode	—	—	—	1,000	
1 laborator	2,400	1,600	—	4,000	
3 laboratorer	7,200	4,800	—	12,000	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare, tillika maskinist och eldare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
För bestridande af föreståndargöromål	—	—	—	1,000	
För bestridande af sekreterar- och kamrerargöromål	—	—	—	1,000	
Städning af lokaler	—	—	—	400	
Materialier, instrument, böcker och samlingar	—	—	—	7,500	
Uppvärmning, belysning och vattenförbrukning med mera dylikt	—	—	—	3,500	
Hyra för lokaler	—	—	—	12,000	
Egendomens underhåll, renhållning och diverse	—	—	—	3,000	
Summa	—	—	—	64,400	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

b) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid institutet skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändring i institutets organisation eller verksamhet eller eljest i allmänhet kan vara stadgad, samt i sådant hänseende vara pliktig att, med bibehållande af den tjänsteställning och den aflöning han innehar, i enlighet med nya eller förändrade föreskrifter sköta de med befattningen förenade göromål;

att med ordinarie befattning vid farmaceutiska institutet icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid institutet ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försedt med Kungl. Maj:ts oktroj eller blifvit registrerad såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår professor, Kungl. Maj:t, och, hvad angår innehafvare af annan befattning, institutets styrelse uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid institutet, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar ej må uppbäras af tjänstinnehafvare under honom beviljad tjänstledighet, utan skola för denna tid utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen

eller ortstillägget, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej pröfvas skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall tjänstinnehafvare af lägre grad skall vara skyldig att mottaga förordnande till högre befattning vid institutet mot åtnjutande af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än tre månader under ett och samma kalenderår;

att i fråga om i staten medgifven förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänstaldern blifvit uppnådd; börande professor vid farmaceutiska institutet därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till extra ordinarie professorsbefattning;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskeds-

tagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg skola utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är stadgadt vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen; samt

att den, som tillträder de nya aflöningsförmånerna, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder ordinarie befattning vid farmaceutiska institutet, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, samt att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar vid institutet, hvilka icke före viss tidpunkt, som af Kungl. Maj:t bestämmes, anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten samt underkasta sig de för aflöningsens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

d) höja det under rubriken Farmaceutiska institutet upptagna anslag med 23,900 kronor; och

e) medgifva, ej mindre att de i staten omförmälda ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg, än äfven att det belopp, hvarmed de studerandes afgifter kunna komma att öfverskjuta 6,500 kronor för år, må efter Kungl. Maj:ts pröfning användas till förbättring af materiellen vid institutet äfvensom till bestridande af förökad undervisning därstädes, i fall sådant finnes behöfligt, dock att sådana öfverskottsmedel icke få an-

vändas till beredande af ökad ersättning åt befattningshafvare, för hvilken aflöning finnes uppförd i staten.

Vid bifall till i denna punkt framställda förslag kommer det i riksstaten under rubriken Farmaceutiska institutet förefintliga anslag å 34,000 kronor att uppgå till 57,900 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

Ändring i staten för akademien. 39:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad utskottet under punkt 1 här ofvan anført får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1909 för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien fastställda aflöningsstaten, att lönen för de i staten uppförda två vaktmästarna förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämman ena handa villkor, som blifvit stadgade för tillträde till första aflöningsförhöjningen vid antikvariebefattning vid akademien.

Akademien för de fria konsterna.

Ändring i staten för akademien. 40:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit Riksdagen att i afbidan på Kungl. Maj:ts proposition angående, bland annat, ordnande af undervisningen i arkitektur vid konsthögskolan för nämnda ändamål beräkna en höjning af anslaget till akademien för de fria konsterna från dess nuvarande belopp, 90,750 kronor, till 103,050 kronor eller med 12,300 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen anmäla.

Musikaliska akademien.

Motion ang. förbättring af läraren vid musikaliska akademien konservatorium A. Anderséns löneförmåner. 41:o) I en inom Andra kammaren af herr A. Lundgren i Varberg väckt motion (nr 160) har föreslagits att Riksdagen, i betraktande af läraren vid musikaliska akademien konservatorium A. Anderséns mångåriga och utmärkta verksamhet i sådan egenskap och i öfverensstämmelse med den antagna beräkningsgrunden för lärarnes löneförmåner vid nämnda läroverk, måtte besluta:

1) att Andersén må från och med 1911 års början för tolf timmars undervisning i veckan uppbära den häremot efter mer än 15 års tjänstgöring svarande lönen af tretusen kronor om året jämte pension i förhållande härtill vid afgången från läroverket;

2) att Andersén för de stora förtjänster om tonkonsten, hvilka han ådagalagt i sin långvariga verksamhet vid konservatoriet, må tillerkännas en gratifikation af 1,380 kronor;

3) att till den för akademiens stat gjorda bestämmelsen: »Den, som innehar mer än en befattning å akademiens stat, må åtnjuta ålderstillägg å en af dessa befattningar», göres följande tillägg:

»Den beräkningsgrund, som för lärarnes aflöning vid musikkonservatoriet blifvit genom 1908 års lönereglering för detta läroverk fastslagen, skall dock utan undantag gälla för samtliga lärare så snart tjänstgöringen uteslutande består i *lärareverksamhet* vid konservatoriet och *hela* aflöningen på akademiens stat sålunda rättas efter antalet lärotimmar.»

I afseende å de till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Å den af 1908 års Riksdag fastställda stat för musikaliska akademien äro uppförda, bland andra, en lärare i violoncellspelning med begynnelseaflöning å 1,400 kronor och tre ålderstillägg å 200 kronor hvarterdera samt en lärare i kontrabassspelning med begynnelseaflöning å 700 kronor och tre ålderstillägg å hvarterdera 100 kronor. Då, enligt de vid denna stat fogade villkor och bestämmelser, rätt till ålderstillägg icke tillkom den som uppbar mer än en aflöning å akademiens stat, ansåg sig Andersén, som innehade den å den äldre staten uppförda, för båda de nämnda ämnena gemensamma läraretjänsten och i sådan egenskap i aflöning uppbar, med intjänade ålderstillägg, 2,080 kronor, icke böra ingå på den nya staten. Sedan emellertid 1909 års Riksdag beslutat sådan ändring i berörda lönebestämmelse, att där omförmäld tjänstinnehafvare finge åtnjuta ålderstillägg å allenast en af befattningarna, förklarade 1910 års Riksdag i anledning af ett utaf den nuvarande motionären i ämnet väckt förslag, Andersén berättigad att från och med år 1910 uppbära de löneförmåner å 1908 års stat för akademien, som Andersén skulle hafva erhållit, därest han inom föreskrifven tid förklarar sig villig ingå på berörda stat. Till följd häraf åtnjuta för närvarande Andersén, som innehar båda de omförmälda tjänsterna, i begynnelseaflöning härför tillhoppa 2,100 kronor jämte tre intjänade ålderstillägg å läraretjänsten i violoncellspelning med tillhoppa 600 kronor eller sålunda sammanlagdt 2,700 kronor.

Hvad nu först beträffar det af motionären i tredje punkten föreslagna

Utskottets
yttrande.

tillägget till ofvanberörda af 1909 års Riksdag antagna lönebestämmelse, innebär detsamma ett så godt som fullständigt upphäfvande af grundsatsen att ålderstillägg endast får uppbäras å en tjänst; och då utskottet icke kan finna att motionären förebragt tillräckliga skäl för en ändring af denna så nyligen som år 1909 antagna bestämmelse, kan utskottet icke tillstyrka förslaget i denna del.

Då utskottet ej heller anser, att utan särskildt tungt vägande anledning ett frångående i ett särskildt fall från de vid en lönestat fogade allmänna villkor och bestämmelser bör äga rum och sådan anledning beträffande Andersén icke synes föreligga, kan utskottet ej heller tillstyrka att Andersén personligen på sätt det under första punkten framställda förslaget innebär, berättigas att uppbära ålderstillägg å sina båda tjänster. Häraf följer att, då den under andra punkten föreslagna gratifikationen å 1,380 kronor är afsedd att utgöra ersättning för de på tiden före år 1911 belöpande ålderstillägg, hvaraf Andersén på grund af omhandlade bestämmelsen gått i mistning, utskottet anser sig böra afstyrka motionen jämväl i denna del.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

a) att herr Lundgrens förslag om visst tillägg till de vid staten för musikaliska akademien fogade villkor och bestämmelser icke må af Riksdagen bifallas;

b) att samme motionärs förslag att läraren vid akademiens konservatorium A. Andersén må i aflöning för sina innehafvande tjänster å akademiens stat uppbära tillhopa 3,000 kronor ej må af Riksdagen bifallas; samt

c) att samme motionärs förslag att Andersén må tillerkännas en gratifikation af 1,380 kronor icke heller må vinna Riksdagens bifall.

Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Höjning af
anslaget.
[35.] 42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag och på grund af hvad till stöd härför i statsrådsprotokollet (sid. 215 och 216) anføres får utskottet hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till uppfostningsanstalter för sinnesslöa barn från 185,000 kronor till 255,000 kronor eller med 70,000 kronor.

Rese- och traktamentspenningar.

43:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 216) i ärendet anføres får utskottet hemställa, Höjning af
anslaget.
[36.]

att Riksdagen må öka förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från 6,000 kronor till 15,000 kronor eller med 9,000 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

44:o) Beträffande *öfriga ordinarie anslag*, som i riksstaten för år 1911 finnas uppförda under åttonde hufvudtiteln, har icke nu föreslagits någon annan ändring än att, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu utgörande 55,093 kronor, må höjas till 55,120 kronor, eller med 27 kronor. Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. samt öfriga ordinarie anslag.
[37.]

Utskottet hemställer,

att öfriga, här ofvan icke omförmälda ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln må i riksstaten för år 1912 upptagas till oförändrade belopp; dock att i förslagsanslaget till skrifmaterialier, expenser, ved m. m. må få göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma må visa sig erforderlig.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, gjorda framställningar, får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

45:o) Under punkt 38 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i ecklesiastikdepartementet, i enlighet med hvad i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 blifvit angifvet, å extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 12,145 kronor, hvaraf högst 275 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester, dels ock godkänna de af departementschefen i statsrådsprotokollet förordade villkor för åtnjutande af de provisoriska aflöningstilläggen samt föreskrifter till iakttagande vid utbetalningen af aflöningstilläggen.

Provisorisk
lönereglering
för departe-
mentet.

[38.]

Då utskottet icke funnit anledning till anmärkning mot det till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i ecklesiastikdepartementet begärda belopp samt Kungl. Maj:t för åtnjutande af det provisoriska aflöningstillägget föreslagit samma villkor, som af 1910 års Riksdag godkänts för erhållande af aflöningstillägg för innevarande år, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må

a) till *provisorisk lönereglering för befattningshafvare i ecklesiastikdepartementet* i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 angifna grunder å extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 12,145 kronor, däraf högst 275 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;

b) godkänna följande villkor, utöfver redan gällande lönevillkor, för åtnjutande af de provisoriska aflöningstilläggen, nämligen

att tjänsteman icke må med den befattning, för hvilken lönefyllnaden utgår, förena vare sig uppdrag

såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår tjänsteman, som af Kungl. Maj:t utnämnes, Kungl. Maj:t, och hvad angår innehafvare af annan befattning, vederbörande chef, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid det egna verket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att, i fråga om rätt att åtnjuta aflöningsförmåner under tjänstledighet, hvad som stadgats angående lön gäller jämväl beträffande ortstillägg;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring, utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att hvad som föreskrifvits i fråga om tidpunkten för inträdande af löneförhöjning första och andra gången skall äga motsvarande tillämpning beträffande tredje löneförhöjningen, där sådan äger rum;

att löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, ej må tillträda samma förhöjning;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att begagna sig af semester å tid af året, som af vederbörande chef bestämmes; äfvensom

att samtliga ordinarie befattningshafvande skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å

tjänsterummet tillstades minst sex timmar hvarje söcken-
dag; samt

c) föreskrifva till iakttagande vid utbetalningen af
provisoriska aflöningstillägg:

dels att å lönen skall afdragas, efter år räknadt, så stort belopp — afrundadt, om sådant erfordras för vinnande af jämn summa, till närmast högre femtio- eller hundratal och, hvad vaktmästare beträffar, till 30 kronor för förste vaktmästare och 25 kronor för andre vaktmästare — som motsvarar den pensionsavgift, hvilken enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehafvares rätt till pension skulle hafva af vederbörande befattningshafvande erlagts såsom bidrag till egen pensionering, om berörda lag varit å honom tillämplig; börande dock därvid iakttagas, att den, som oberoende af den provisoriska löneregleringen är skyldig att erlagga pensionsavgift enligt berörda lag, skall därutöfver vidkännas allenast så stort afdrag, som betingas af lönetillökningen vid den provisoriska löneregleringen, hvarvid afdraget, efter sammanläggning med pensionsavgiften, afrundas på förut angifvet sätt;

dels ock att, om vaktmästare, för hvilken föreslagits provisoriskt aflöningstillägg å 400 kronor, åtnjuter fri bostad med bränsle, skall, så länge denna för- mån kvarstår, från ortstillägget eller lönen afdragas så stort belopp, att det, tillsammans med hvad som enligt den ordinarie aflöningsstaten för berörda förmån afdrages från aflöningen, uppgår till 250 kronor.

46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1911 ägt rum, för beredande af arfvode å 7,800 kronor, hvaraf 2,500 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en *extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 7,800 kronor.

Extra
byråchef i
ecklesiastik-
departe-
mentet.
[39.]

Arfvode åt
en särskild
föredragande
i ecklesiastik-
departemen-
tet m. m.

47:o) Under punkt 40 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att förberedande af arfvode åt en särskild föredragande i ecklesiastikdepartementet m. m. på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 4,500 kronor.

[40.] Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1910 års Riksdag för beredande af arfvoden åt extra föredragande i ecklesiastikdepartementet m. m. på extra stat för år 1911 ett anslag af 11,500 kronor. Af ifrågavarande belopp voro 7,000 kronor afsedda till bestri- dande af arfvoden, belöpande på år 1910, och återstående 4,500 kronor ämnade till arfvoden för år 1911.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inneva-
rande år ägt rum, för beredande af arfvode åt en *sär-
skild föredragande i ecklesiastikdepartementet m. m.* på
extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 4,500 kronor.

Ökad anslag
till amanuen-
ser m. m.

48:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får ut-
skottet hemställa,

[41.] att Riksdagen må, i likhet med hvad för inne-
varande år ägt rum, *till förhöjning af de inom ecklesia-
stikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli an-
ställda amanuensers arfvoden m. m.* på extra stat för år
1912 anvisa ett belopp af 10,950 kronor.

Ökad anslag
till biträden
vid utförande
af de statisti-
ska arbetena
inom departe-
mentet.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till biträden vid ut-
förande af de inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska
arbetena på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 6,200 kronor.

Utskottet hemställer,

[42.] att Riksdagen må, i likhet med hvad för inne-
varande år ägt rum, *till biträden vid utförande af de
inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska
arbetena* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af
6,200 kronor.

Riks- och landsarkiven.

Utgifvande
af historiska
handlingar.

50:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att dels till fortsatt ut-
gifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som
äro af vikt för fäderneslandets historia, på extra stat för år 1912 anvisa
ett anslag af 4,500 kronor, dels ock medgifva, att för enahanda ändamål

[43.]

må gemensamt disponeras hvad som icke blifvit användt af för år 1911 eller tidigare beviljade anslag för utgifvande genom riksarkivet ej mindre af sådana handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia, än äfven af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809.

Under en följd af år har Riksdagen på framställning af Kungl. Maj:t å extra stat beviljat två särskilda anslag dels å 3,000 kronor för utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia och dels å 1,500 kronor till utgifvande, likaledes genom riksarkivet, af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809.

Då utskottet icke har något att anmärka vare sig emot den nu föreslagna sammanslagningen af ofvannämnda två anslag eller att gjorda besparingar å de båda anslagen få användas för det med det nya anslaget afsedda ändamål, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må,

a) till fortsatt *utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia*, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 4,500 kronor; och

b) medgifva, att för enahanda ändamål må gemensamt disponeras hvad som icke blifvit användt af för år 1911 eller tidigare beviljade anslag för utgifvande genom riksarkivet ej mindre af sådana handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia, än äfven af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809.

51:o) Under punkt 44 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels att på extra stat för år 1912 anvisa till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala 1,800 kronor, till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Vadstena 1,800 kronor, till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund 1,800 kronor samt till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Göteborg 1,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t, hvad angår hvart och ett af dessa belopp, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga, dels ock att likaledes på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 1,000 kronor till ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund.

Arfvoden
åt e. o.
tjänstemän
vid lands-
arkiven.

[44.]

Till arfvode åt en amanuens vid hvarterdera af landsarkiven i Uppsala, Vadstena och Lund samt till ersättning åt extra biträden vid sistnämnda landsarkiv har Riksdagen på extra stat för åren 1910 och 1911 beviljat enahanda belopp som de nu begärda. Vid fastställande af stat för landsarkivet i Göteborg medgaf 1910 års Riksdag på Kungl. Maj:ts förslag, att af uppkommande besparingar å aflöningsstaten för landsarkivet finge användas ett belopp af högst 3,000 kronor bland annat till arfvode, beräknadt efter 1,800 kronor för år, till en amanuens vid arkivet under de senare månaderna af år 1911.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa

a) till arfvode åt *en amanuens vid landsarkivet i Uppsala* 1,800 kronor;

b) till arfvode åt *en amanuens vid landsarkivet i Vadstena* 1,800 kronor;

c) till arfvode åt *en amanuens vid landsarkivet i Lund* 1,800 kronor;

d) till arfvode åt *en amanuens vid landsarkivet i Göteborg* 1,800 kronor;

med rätt för Kungl. Maj:t, hvad angår hvar och ett af dessa belopp, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga; samt

e) till *ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund* 1,000 kronor.

Kungl. biblioteket.

Redigering
af den för
Sveriges
offentliga
bibliotek
gemensamma
accessions-
katalogen.

52:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 26:e årgång, omfattande år 1911, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500 kronor.

[45.]

Ifrågavarande anslag har varit uppfördt å extra stat från och med år 1907. Emellertid har, enligt hvad utskottet inhämtat, utgifvandet af accessionskatalogerna fortskridit så långsamt, att ännu i början af innevarande år 1908 års katalog icke från trycket utkommit. Då det är uppenbart, att genom sådant förhållande ett af katalogernas hufvudsak-

ligaste ändamål, att utgöra en vägledning för de olika biblioteken vid bedömandet af behovet af inköp af större och dyrbarare vetenskapliga arbeten, i väsentlig grad måste förfelas, har utskottet, som icke har något att erinra mot att anslag för ändamålet beviljas, velat uttala önskvärdenheten af att arbetet med katalogernas utgifvande i största möjliga grad påskyndas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till *redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens* 26:e årgång, omfattande år 1911, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500 kronor.

53:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet, som icke har något att erinra mot den föreslagna förhöjningen af det för utarbetande af katalog öfver vissa samlingar för innevarande år anvisade anslag å 10,000 kronor till 11,000 kronor, hemställa, Bindning och katalogisering af äldre böcker. [46.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa

a) till *inbindning af obundna böcker i kungl. bibliotekets äldre samlingar* 10,000 kronor; och

b) till *utarbetande af katalog öfver ofullständigt förtecknade delar af dessa samlingar* 11,000 kronor.

Nationalmuseum.

54:o) Under punkt 47 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för beredande i enlighet med de af Riksdagen beträffande motsvarande anslag för år 1911 angifna grunder af provisoriska aflöningstillägg att på de af Riksdagen då bestämda villkor och under iakttagande af de utaf Riksdagen för aflöningstilläggens utbetalning meddelade föreskrifter utgå till vissa befattningshafvare vid nationalmuseum på extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 4,395 kronor, däraf högst 25 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester. Provisorisk lönerreglering för vissa befattningshafvare vid nationalmuseum. [47.]

Då utskottet ej funnit anledning till anmärkning emot den för vissa befattningshafvare vid nationalmuseum föreslagna provisoriska löneförbättring, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må

a) för beredande, i enlighet med de af Riksdagen beträffande motsvarande anslag för år 1911 angifna

grunder, af *provisoriska aflöningstillägg* att utgå till vissa *befattningshafvare vid nationalmuseum* på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 4,395 kronor, däraf högst 25 kronor må användas till höjning af vikariats-ersättning under semester;

b) godkänna de under punkt 45 mom. b här ofvan upptagna villkor för åtnjutande af de nu ifrågavarande provisoriska aflöningstilläggen; samt

c) till iakttagande vid utbetalningen af de provisoriska aflöningstilläggen meddela de under punkt 45 mom. c här ofvan intagna föreskrifter.

Ökade
ersättningar
för sekre-
terar- och
kamrerar-
göromål.

[48.]

55:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må till beredande af *ökade ersättningar för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen vid nationalmuseum* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 600 kronor.

Förstärkning
af anslaget
till vikariats-
ersättning
och arfvoden
åt e. o.
tjänstemän.

[49.]

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till beredande af höjda arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseet på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,350 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till beredande af *höjda arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseet* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,350 kronor.

Statens
konstindu-
striella
samlingar.

[50.]

57:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må jämväl för år 1912 anvisa ett extra anslag af 5,100 kronor för vård, underhåll och tillökning af *statens konstindustriella samlingar*.

Biträde vid
handteck-
nings- och
gravyr-
samlingen
m. m.

[51.]

58:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1901—1911 ägt rum, för *biträde vid vård och tillhållande af handtecknings- och gravyrsamlingen* i nationalmuseum äfvensom för vetenskaplig bearbetning af museets

samlingar på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

59:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Bevakning af national-museibyggnaden.
 att Riksdagen må för ordnandet af *nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden* anvisa på extra stat för år 1912 ett anslag af 3,800 kronor. [52.]

60:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af tilläggsarfvoden åt extraordinarie vaktmästare vid nationalmuseum för ökad tjänstgöring under år 1912, att utgå under de villkor Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 900 kronor. Utsträckt tid för museets öppet-hållande. [53.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 229—230 i statsrådsprotokollet.

Då utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det begärda anslagsbeloppet, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för *beredande af tilläggsarfvoden åt extraordinarie vaktmästare vid nationalmuseum* för ökad tjänstgöring under år 1912, att utgå under de villkor Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 900 kronor.

Lifrustkammaren.

61:o) Under punkt 54 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa dels för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar ett belopp af 6,200 kronor, dels ock för istandsättande af vissa föremål i nämnda samlingar ett belopp af 300 kronor. Tillsyn, underhåll och vård af samlingarna. [54.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 230—232 af statsrådsprotokollet.

För tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar har Riksdagen på extra stat för hvartera af åren 1906—1911 anvisat ett belopp af 6,200 kronor.

Då utskottet icke har något att anmärka emot det begärda ytterligare beloppet af 300 kronor till istandsättande af vissa föremål i lifrustkammarens samlingar, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa
a) för *tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar* ett belopp af 6,200 kronor;

b) för *iståndsättande af vissa föremål i nämnda samlingar* ett belopp af 300 kronor.

Domkapitlens expeditioner.

Förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner. 62:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,570 kronor.

[55.] Till ifrågavarande ändamål har Riksdagen för hvartera af åren 1905—1911 på extra stat anvisat ett belopp af 2,970 kronor.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet, sid. 233—236, anförts till stöd för den nu begärda anslagsökningen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,570 kronor.

Ökad anslag till vikariatsersättning m. m. vid Stockholms stads konsistorium. 63:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för beredande af ökad anslag för år 1912 till *vikariatsersättning, extra biträde, renskrifning m. m. vid Stockholms stads konsistorium* på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 500 kronor.

[56.]

Universitetet i Uppsala.

Biträdande lärare i medicin. 64:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

[57.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1908—1911 ägt rum, till *arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,000 kronor.

Förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi. 65:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[58.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1908—1911 ägt rum, till *förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 2,000 kronor.

66:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

Under-
visningskurs
i allmän
kemi.

att Riksdagen må för anordnande vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala af den i stadgan för medicinska examina föreskrifna *undervisningskursen i kemi* på extra stat för år 1912 bevilja

[59.]

- a) till *arfvode åt en lärare* vid kursen 2,500 kronor, samt
- b) till höjning af institutionens anslag till *materiell* m. m. 1,000 kronor;
eller tillhopa 3,500 kronor.

67:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till *arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning* med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor, med villkor att för ifrågavarande assistents aflöning ett lika stort belopp utgår från akademiska sjukhusets stat.

Bidrag till
arfvode åt en
assistent å
akademiska
sjukhusets
röntgen-
afdelning.

[60.]

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen på extra stat för innevarande år anvisat ett belopp af 1,500 kronor.

Då utskottet ej funnit anledning till anmärkning emot det begärda beloppet samt Kungl. Maj:t upptagit det af 1910 års Riksdag för arfvodets utgående fastställda villkoret om skyldighet för akademiska sjukhuset att med samma belopp deltaga i aflöningen af assistenten å röntgenafdelningen, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må såsom *bidrag åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning*, med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor, med villkor att för ifrågavarande assistents aflöning ett lika stort belopp utgår från akademiska sjukhusets stat.

68:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till förhöjning af arfvodet för *notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 400 kronor.

Höjning af
arfvodet för
notarien vid
medicinska
fakulteten
i Uppsala.

[61.]

Universitets-
lektorer
i Uppsala.
[62.]

69:o) Sedan 1906 års Riksdag för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken beviljat ett anslag af 54,000 kronor och därpå på extra stat för hvar och ett af åren 1907—1911 anvisats ett belopp af 9,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1912 anvisa återstoden 9,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af redan beviljad anslag för anställande vid universitetet i Uppsala af *lektorer i tyska, franska och engelska språken* anvisa återstoden 9,000 kronor.

Lärare i
nordisk och
jämförande
fornkunskap.
[63.]

70:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala i nordisk och jämförande fornkunskap med den tjänstgöringsskyldighet, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,500 kronor att utgå under förutsättning, att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå samt med villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för undervisningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål har Riksdagen på extra stat för innevarande år anvisat samma belopp som det nu äskade 3,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till *uppehållande vid universitetet i Uppsala af undervisning i nordisk och jämförande fornkunskap* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslagsbelopp af 3,500 kronor, att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå samt med villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för undervisningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.

Lärare inom
ämnes-
gruppen
estetik samt
litteratur- och
konsthistoria.
[64.]

71:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala med åliggande att biträda vederbörande professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 3,500 kronor med villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för under-

visningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.

För hvartera af åren 1910 och 1911 har Riksdagen i anledning af Kungl. Maj:ts framställningar beviljat ett anslag af 3,500 kronor till enahanda ändamål.

Då utskottet funnit att samma anslag fortfarande bör utgå, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till arfvode åt en *lärare vid universitetet i Uppsala* med åliggande att biträda vederbörande professor i *estetik samt litteratur- och konsthistoria* vid uppehållande af undervisnings- och examinations-skyldigheten i samma ämne enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 3,500 kronor, med villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för undervisningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.

72:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till uppehållande af verksamheten vid det pedagogiska seminariet vid universitetet i Uppsala och den med seminariet förbundna öfningsskolan på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor. Pedagogiskt seminarium och öfnings-skola. [65.]

Den till grund för framställningen gjorda utredningen återfinnes å sid. 242—249 i statsrådsprotokollet.

Då utskottet i likhet med departementschefen anser det pedagogiska seminariet nödvändigt för studiernas i pedagogik planmässiga bedrivande samt utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det för uppehållande af ifrågakvarande verksamhet begärda anslagsbelopp, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må såsom bidrag till *uppehållande af verksamheten vid det pedagogiska seminariet* vid universitetet i Uppsala och den med seminariet förbundna öfningsskolan på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

73:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Upphållande af öfningarna vid kemiska institutionen i Uppsala.

att Riksdagen må, såsom för innevarande år ägt rum, till *uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi* vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor. [66.]

Seismologiska
undersök-
ningar vid
meteorolo-
giska institu-
tionen.

67.

74:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1904—1911 ägt rum, till aflöning åt en *assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala* samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade *seismologiska undersökningarna* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 2,000 kronor.

Assistent vid
den fysiska
institutionen.

[68.]

75:o) Sedan Riksdagen år 1908, på därom af Kungl. Maj:t gjord framställning, till arfvode åt en för biträde vid arbetet med den internationella solarforskningen anställd assistent vid den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala beviljat ett anslag af 7,500 kronor, däraf på extra stat för hvartera af åren 1909—1911 anvisats ett belopp af 1,500 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda redan beviljade anslag på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af redan beviljadt anslag till arfvode åt en för biträde vid arbetet med den *internationella solarforskningen anställd assistent* vid den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500 kronor.

Höjning af
arfvodet för
notarien hos
filosofiska
fakulteten.

[69.]

76:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 700 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för höjning af *arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Uppsala* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 700 kronor.

Universitets-
biblioteket.

[70.]

77:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *Uppsala universitets bibliotek* å extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Undervisning
i bokföring.

[71.]

78:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för anordnande vid universitetet i Uppsala af *undervisning i bokföring* enligt de närmare

bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 600 kronor.

79:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till utgifvande af Uppsala universitets årsskrift på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor. Utgifvande af universitetets årsskrift.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet, sid. 251—255. [72.]

För ifrågavarande ändamål har hittills understöd utgått från anslaget till resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande med under senare tiden 3,000 kronor årligen.

Då utskottet icke haft något att anmärka vare sig emot uppförande af särskildt anslag för ändamålet å universitetets stat eller beträffande det begärda anslagets belopp, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *utgifvande af Uppsala universitets årsskrift* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Universitetet i Lund.

80:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning och examination i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer, enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor. Lärare i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer. [73.]

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 255—261.

Genom den nya examensstadgan angående teologiska examina vid universiteten den 30 oktober 1903 upptogs ämnet teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer såsom ett med teologiska fakultetens öfriga läroämnen jämställtdt examensämne. Detta ämne kan sålunda göras till hufvudämne i teologie licentiatexamen. För universitetet i Uppsala uppstod härigenom icke någon svårighet, då man vid detta universitet redan förut hade en lärostol i teologiska prenotationer och encyklopedi. Helt annat blef förhållandet vid Lunds universitet, hvarest undervisningen i ämnet encyklopedi, — i saknad af särskild lärarekraft, — uppehållits af någon af fakultetens öfriga professorer. Sedan med encyklopedien förenats religionshistorien och religionsfilosofien, visade sig emellertid denna anordning omöjlig att bibehålla. Redan från första året för tillämpningen af de nya bestämmelserna hade därför saken ordnats så, att en docent i religionshistorisk Utskottets yttrande.

teologi förordnats att uppehålla undervisningen och examinationen i förevarande ämne emot särskildt arvode, anvisadt från de till Kungl. Maj:ts förfogande ställda medel å universitetets stat. Detta arvode har under de senare åren utgått med 2,500 kronor årligen, hvarjämte bemålde docent från och med 1906 innehaft docentstipendium, som för närvarande utgår med 2,500 kronor. Då aflöningen sålunda under år 1910 utgått med 5,000 kronor, hade nämnde docents åliggande undervisningsskyldighet kunnat ökas till full jämnställighet med den som ålåge ordinarie befattningshafvare.

Emellertid har ett dylikt ordnande af undervisningen i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer icke af teologiska fakulteten ansetts tillfredsställande, hvarför fakulteten vid olika tillfällen hos det större akademiska konsistoriet gjort framställning om inrättandet af en professur i detta ämne, utan att konsistoriet funnit skäl att för sin del tillstyrka förslaget. Helt annorlunda ställer sig dock saken numera. På förnyad framställning af teologiska fakulteten har nämligen det större akademiska konsistoriet den 21 september 1910 så godt som enhälligt och med biträdande af samtliga dess ledamöter från teologiska fakulteten fattat beslut att i skrifvelse till kanslern för rikets universitet anhålla om inrättandet af en särskild professur i nämnda ämne.

Universitetskanslern har i skrifvelse den 15 oktober 1910 angående petita till Riksdagen — under framhållande af det provisoriska uti den nuvarande anordningen samt svårigheten att för framtiden kunna påräkna fullt kompetent vetenskapsman, som vore villig att i en osäker docentanställning ställa sig till fakultetens förfogande — hemställt om aflåtande af proposition till Riksdagen om inrättande af den begärda professuren med aflöning och pensionsrätt för blifvande professor i likhet med professorsbefattningar i allmänhet.

Utskottet anser i likhet med de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, att det nuvarande provisoriska anordnandet af undervisningen och examinationen i ifrågavarande obligatoriska ämne såsom i alla afseenden mindre tillfredsställande icke längre bör bibehållas. Det af Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget innebär emellertid icke någon förbättring i afseende å ifrågavarande ämnes ställning, då genom bifall till förslaget det öfverklagade provisoriet icke skulle upphävas utan endast aflöningsformen för vederbörande lärare ändras. Alltifrån tillämpningen af den nya examensstadgan för de teologiska examina har, såsom ofvan antydts, behovet af en ordinarie lärostol uti ifrågavarande ämne gjort sig starkt gällande. Enligt utskottets mening är också den i ärendet förebragta utredningen fullt tillräcklig för att man redan nu må kunna uttala sig till förmån för den

af det större akademiska konsistoriet begärda och af universitetskanslern förordade professuren.

Då det emellertid är att befara, att ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle till en oviss framtid undanskjuta återupptagandet af frågan härom och då hinder icke lärers möta för Kungl. Maj:t att i afbidan på frågans definitiva lösning jämväl för år 1912 ordna aflöningsförmånerna för den lärare, som förordnas att uppehålla undervisningen och examinationen i ifrågavarande ämne, på samma sätt som hittills, får utskottet hemställa, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

81:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag hemställer utskottet, att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1906 i allmän kirurgi. ^{Kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi.} —1911 ägt rum, för anordnande af *kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 1,500 kronor. [74.]

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till arfvode åt en assistent å det vid universitetets i Lund kliniker inrättade röntgenlaboratoriet med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor, under villkor att Malmöhus läns landsting med lika stort belopp bidrager till ifrågavarande assistents aflöning. ^{Arfvode åt en assistent å det vid universitetets kliniker inrättade röntgenlaboratoriet.} [75.]

Under erinran att Riksdagen på extra stat för innevarande år beviljat samma belopp som det nu äskade får utskottet hemställa,

att Riksdagen må såsom bidrag till arfvode åt en *assistent* å det vid universitetets i Lund kliniker inrättade *röntgenlaboratoriet*, med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor, under villkor att Malmöhus läns landsting med lika stort belopp bidrager till ifrågavarande assistents aflöning.

83:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må för anordnande af den i stadgan angående medicinska examina föreskrifna *undervisningskursen i allmän kemi* vid universitetet i Lund på extra stat för år 1912 uppföra

^{Undervisningskurs i allmän kemi.} [76.]

- a) till *aflöning åt en lärare* vid kursen 2,000 kronor, samt
 b) till *materiell* för densamma 500 kronor, eller sålunda tillhopa 2,500 kronor.

Biträdande
lärare i me-
dicin m. m. 84:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hem-
ställer utskottet,
[77.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inneva-
rande år ägt rum, för universitetet i Lund på extra stat
för år 1912 anvisa

- a) till arfvode åt en *biträdande lärare i medicin* ett
belopp af 2,000 kronor, samt
 b) till höjning af arfvodet för *notarien vid medicin-
ska fakulteten* ett belopp af 200 kronor,
tillhopa 2,200 kronor.

Universitets-
lektorer. 85:o) Sedan 1907 års Riksdag för anställande under ytterligare sex
[78.] år vid universitetet i Lund af lektorer i tyska, franska och engelska språ-
ken beviljat ett anslag af 54,000 kronor, och däraf på extra stat för hvart-
dera af åren 1908—1911 anvisats ett belopp af 9,000 kronor, har Kungl.
Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda, redan beviljade anslag
på extra stat för år 1912 anvisa ytterligare 9,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för anställande vid universitetet
i Lund af *lektorer i tyska, franska och engelska språken*
på extra stat för år 1912 anvisa af förut beviljad an-
slag ett belopp af 9,000 kronor.

Undervisning
i slaviska
språk, före-
trädesvis
ryska. 86:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får
[79.] utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inneva-
rande år ägt rum, till *uppehållande vid universitetet i
Lund af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska,*
på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 2,500
kronor.

Lärare inom
ämnesgrup-
pen estetik
samt littera-
tur- och
konsthistoria. 87:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en
[80.] lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda vederbörande
professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af
undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne enligt de när-
mare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år
1912 bevilja ett anslag af 3,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till arfvode åt en *lärare vid universitetet i Lund* med åliggande att biträda vederbörande professor i *estetik samt litteratur- och konsthistoria* vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,500 kronor med villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för undervisningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.

88:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för aflönande af en *föreståndare för historiska museum samt mynt- och medaljkabinett* med den tjänstgöringsskyldighet, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor. Föreståndare
för historiska
museet
i Lund.
[81.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 263—266.

Till aflönande af föreståndaren för ifrågavarande historiska museum samt mynt- och medaljkabinett har Riksdagen för hvartera af åren 1904—1911 anvisat ett belopp af 2,000 kronor.

Utskottet, som med hänsyn till hvad i ärendet är upplyst angående ifrågavarande samlingars omfattning, och de kraf, som på grund därav måste ställas på föreståndaren, har icke haft något att anmärka emot den nu begärda anslagsökningen, men anser emellertid, att Riksdagen jämväl beträffande förevarande föreståndare bör uppställa samma villkor angående afdrag å arfvodet, därest docentstipendium åtnjutes, som fastställts angående, bland andra, biträdande läraren i *estetik samt litteratur- och konsthistoria*.

Med anledning härav får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för aflönande af en *föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett* med den tjänstgöringsskyldighet, som af Kungl. Maj:t bestämmes, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor, med villkor att, därest vederbörande föreståndare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för undervisningen skall minskas, så att detsamma jämte stipendiet ej öfverstiger 4,000 kronor.

89:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Amanuens
vid universi-
tetets konst-
samlingar.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1906

—1911 ägt rum, till *arfvode* *dt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 500 kronor.

Geografiskt
seminarium. 90:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för erforderlig inredning och utrustning af det geografiska seminariet vid universitetet i Lund
[83.] på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 267—269.

Då anslag för ifrågavarande ändamål synes vara af behovet påkalladt och utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot storleken af det begärda beloppet, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för erforderlig *inredning och utrustning af det geografiska seminariet* vid universitetet i Lund på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Undervisning
i entomologi. 91:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får
[84.] utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1901—1911 ägt rum, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 3,000 kronor för uppehållande af *undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna* vid universitetet i Lund, att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå.

Nybyggnad
för botaniska
institutionen
i Lund. 92:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen dels medgifva, att universitetet i Lund må för vinnande af lämplig plats för en ny byggnad för universitetets botaniska institution med Lunds stadsfullmäktige träffa öfverenskommelse rörande tomtförvärf och jordutbyte i enlighet med hvad stadsfullmäktiges i ärendet omförmälda protokoll den 17 september 1909 utvisar och på de i protokollet närmare angifna villkor och bestämmelser, dels ock för tomtinköpet och därmed i samband stående kostnader samt för uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag af den nya byggnaden äfvensom för anskaffande af inventarier m. m. därför bevilja ett anslag af 162,000 kronor och därpå på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 62,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen anmäla.

93:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa dels till uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med företedd ritning af en nybyggnad för astronomiska observatoriet vid universitetet i Lund ett belopp af 22,000 kronor, dels till inredning af ifrågavarande byggnad ett belopp af 2,000 kronor, och dels till inköp af räknemaskiner för observatoriets behof ett belopp af 5,000 kronor, eller tillhoppa 29,000 kronor.

Nybyggnad
för astrono-
miska obser-
vatoriet.

[86.]

Under hänvisning till hvad utskottet under punkt 14 här ofvan an-
fört får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa
a) till *uppförande* i hufvudsaklig öfverensstämmelse
med företedd ritning af en *nybyggnad för astronomiska
observatoriet vid universitetet i Lund* ett belopp af 22,000
kronor;

b) till *inredning* af ifrågavarande byggnad ett be-
lopp af 2,000 kronor; och

c) till inköp af *räknemaskiner* för observatoriets
behof ett belopp af 5,000 kronor,
eller tillhoppa 29,000 kronor.

94:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får ut-
skottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inne-
varande år ägt rum, för höjning af *arfvodet för notarien
hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Lund* på extra
stat för år 1912 bevilja ett anslag af 250 kronor.

Höjning af
arfvodet för
notarien hos
filosofiska
fakulteten.

[87.]

95:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får ut-
skottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande
år ägt rum, må till *materiell m. m. för universitetsbiblio-
teket i Lund* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp
af 10,000 kronor.

Universitets-
biblioteket.

[88.]

96:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för anordnande vid
universitetet i Lund af undervisning i bokföring på extra stat för år 1912
anvisa ett belopp af 600 kronor att användas enligt de närmare bestäm-
melser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Undervisning
i bokföring.

[89.]

För anordnande af ifrågavarander undervisning under höstterminen 1908
samt år 1909 anvisade 1908 års Riksdag på extra stat för år 1909 ett be-
lopp af 900 kronor. Därjämte anvisade Riksdagen för hvarterdera af åren 1910
och 1911 till förevarande ändamål på extra stat ett belopp af 600 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, för anordnande vid universitetet i Lund af *undervisning i bokföring*, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 600 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser. Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Inrättningen
för gymnastik
och fäkt-
konst.

[90.]

97:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *materiell för inrättningen för gymnastik och fäktkonst* vid universitetet i Lund på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 500 kronor.

Utgifvande
af univer-
sitets
årsskrift.

[91.]

98:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för utgifvande af Lunds universitets årsskrift på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 293—296. Statsutskottet, som anser, att kostnaderna för utgifvandet af Lunds universitets årsskrift — i likhet med hvad föreslagits beträffande årsskriften för Uppsala universitet — böra utgå af medel å förstnämnda universitets stat, får alltså hemställa,

att Riksdagen må för *utgifvande af Lunds universitets årsskrift* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Amanuens
vid gyneko-
logiska
kliniken å
Sabbatsbergs
sjukhus.

[92.]

99:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad under en följd af år ägt rum, till *arfvode åt en amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 900 kronor.

Amanuens
vid syfili-
dologiska
kliniken å
sjukhuset
S:t Göran.

[93.]

100:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att Riksdagen, på sätt under åren 1907—1911 ägt rum, må till *arfvode åt en amanuens vid mediko-kirurgiska institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset S:t Göran* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 900 kronor.

101:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för de senare ären ägt rum, för upprätthållande af den karolinska mediko-kirurgiska institutet åliggande *undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker* under den tid af år 1912, hvarunder de ordinarie lärarna vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,500 kronor.

Undervisning och sjukvård vid de obstetriska och gynekologiska kliniker.

[94.]

102:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande ägt rum, för karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1912 anvisa

Biträdande lärare i medicin och kirurgi m. m.

[95.]

a) till arfvode åt en *biträdande lärare i medicin* 3,000 kronor,

b) till arfvode åt en *biträdande lärare i kirurgi* 3,000 kronor, och

c) till uppehållande af *assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm* 600 kronor, eller sålunda tillhoppa 6,600 kronor.

103:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1912 bevilja:

Röntgenarbetena vid serafimerlasarettet.

[96.]

a) till arfvode åt en *föreståndare för röntgeninstitutet å serafimerlasarettet* 3,000 kronor,

b) till aflöning åt erforderligt *biträde åt föreståndaren* och till *underhåll af röntgeninstrumentariet* 2,000 kronor,

eller sålunda tillhoppa 5,000 kronor.

104:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för karolinska mediko-kirurgiska institutet på extra stat för år 1912 bevilja

Anordnande af undervisningskurser i allmän kemi.

[97.]

- a) till arfvode åt ett *lärarbiträde vid den förberedande kursen i allmän kemi* 2,500 kronor; samt
 b) till *materiell vid kemiska institutionen* 1,500 kronor, eller tillhopa 4,000 kronor.

Arbetsbiträde
 å anatomiska
 och histo-
 logiska insti-
 tutionerna.

[98.]

105:o) På grund af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för år 1911 ägt rum, för *beredande af tillgång* till ett belopp af 2,400 kronor att, *lika fördeladt mellan den anatomiska och den histologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, användas till aflönande af nödigt arbetsbiträde* vid en hvar af nämnda institutioner, utöfver de för ändamålet disponibla, å ordinarie stat uppförda aflöningsmedlen för en preparator, 1,650 kronor, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 750 kronor.

Klinik och
 poliklinik
 för barn-
 sjukdomar.

[99.]

106:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må på extra stat för år 1912 anvisa:

a) till en *pediatrisk klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* ett belopp af 1,800 kronor; och

b) till en *poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm* 3,500 kronor, att utgå under villkor, att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1912.

Amanuens
 vid kliniken
 å Sabbatsberg
 för öron-, näs-
 och hals-
 sjukdomar.

[100.]

107:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets klinik för öron-, näs- och hals- och hals- sjukdomar å Sabbatsbergs sjukhus på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 900 kronor.

Under hänvisning till hvad utskottet under punkt 19 här ofvan an-
 fört får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till arfvode åt en *amanuens vid institutets klinik för öron-, näs- och hals- sjukdomar å Sabbatsbergs sjukhus* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 900 kronor.

108:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till tackande af brist, som uppstått å karolinska institutets allmänna materiellanslag under åren 1907, 1908 och 1909, på extra stat för år 1912 anvisa ett afrundadt belopp af 4,000 kronor.

Täckande af brist i allmänna materiellanslaget. [101.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 300 och 301. Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till *täckande af brist*, som uppstått å *institutets allmänna materiellanslag* under åren 1907, 1908 och 1909, på extra stat för år 1912 anvisa ett afrundadt belopp af 4,000 kronor.

109:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, till anordnande af elektriskt belynings- och kraftsystem inom den åt patologisk-anatomiska samt kemiska institutionerna vid karolinska mediko-kirurgiska institutet upplåtna byggnad, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af högst 7,400 kronor.

Införande af elektriskt belynings- och kraftsystem inom den åt patologisk-anatomiska och kemiska institutionerna upplåtna byggnad. [102.]

Beträffande den till grund för framställningen förebragta utredningen hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 301—305.

Då utskottet af utredningen i ärendet funnit, att införandet af elektriskt belynings- och kraftsystem inom ifrågavarande byggnad är af behofvet påkallad, och utskottet icke funnit skäl till anmärkning emot den därför beräknade kostnaden, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till *anordnande af elektrisk belysning inom den åt patologisk-anatomiska samt kemiska institutionerna vid institutet upplåtna byggnad*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af högst 7,400 kronor.

Universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet gemensamt.

110:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får Resestipendier åt ord. lärare m. fl. vid universiteten och karolinska instituter. [103.]

att Riksdagen må, till *resepstipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet*, jämväl för år 1912 på extra stat bevilja ett anslag af 10,000 kronor.

Undervisning i epidemiologi.

Undervisning i epidemiologi vid sjukhus i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala. [104.]

111:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må för *anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala af klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater*, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 6,000 kronor att användas enligt af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Allmänna läroverken.

Höjning af anslaget för tillfällig adjunktion, vikariatsersättning, hyra för lokal och expenser m. m. för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk. [105.]

112:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till förstärkande af det till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk utgående anslag för tillfällig adjunktion, vikariatsersättning, hyra för lokal och expenser m. m. med ett belopp af 4,500 kronor för år 1912, på extra stat för nämnda år anvisa ett belopp af 4,500 kronor.

Under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 307—317) i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till förstärkande af det till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk utgående anslag för *tillfällig adjunktion, vikariatsersättning, hyra för lokal och expenser m. m.* med ett belopp af 4,500 kronor för år 1912, på extra stat för nämnda år anvisa ett belopp af 4,500 kronor.

Amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk. [106.]

113:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1907—1911 ägt rum, må till *arfvode åt en amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk* på extra stat för år 1912 anvisat ett belopp af 1,500 kronor.

Anslag till hyra för lokal åt öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk. [107.]

114:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för beredande af medel till gäldande af *hyra för ämbetslokal åt öfverstyrelsen för rikets*

allmänna läroverk under hyresåret 1 oktober 1911—30 september 1912, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

115:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvoden ^{Extra och vikarierande lärare.} åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 134,000 kronor. [108.]

Under hänvisning till hvad utskottet under punkt 23 här ofvan an-
fört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *arfvoden åt extra och vikarie-
rande lärare vid de allmänna läroverken* på extra stat
för år 1912 bevilja ett anslag af 124,000 kronor.

116:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till extra arfvoden ^{Extra arfvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken.} åt teckningslärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 13,000 kronor.

Den till grund för framställningen förebragta utredningen återfinnes
å sid. 322—328 i statsrådsprotokollet. [109.]

Då utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det begärda
anslaget, som är afsedt till bestridande af ökade kostnader dels för öfver-
flyttande till teckningslärarna af undervisningen i välskrifning dels ock
för undervisningen i teckning till följd af stegradt antal undervisnings-
afdelningar, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *extra arfvoden åt tecknings-
lärare* vid de allmänna läroverken på extra stat för år
1912 bevilja ett anslag af 13,000 kronor.

117:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen medgifva, att till skol- ^{Ersättning} läkare vid allmänna läroverk må såsom ersättning för dem i nämnda ^{åt skolläkare.} egenskap åliggande göromål, förutom det redan förut af statsmedel och [110.]
af läroverkets ljus- och vedkassa utgående arfvodet, af statsmedel utgå
ytterligare ett belopp, motsvarande 1 krona för hvarje under hösttermi-
nen vid läroverket närvarande lärjunge, samt att för detta ändamål på
extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 23,000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål har Riksdagen på extra stat för inne-
varande år anvisat ett belopp af 20,000 kronor.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet (sid. 328 och 329) till stöd
för anslagshöjningen anföres, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att till *skolläkare vid all-
männa läroverk* må såsom ersättning för dem i nämnda

egenskap åliggande göromål, förutom det redan förut af statsmedel och af läroverkets ljus- och vedkassa utgående arfvodet, af statsmedel utgå ytterligare ett belopp, motsvarande 1 krona för hvarje under höstterminen vid läroverket närvarande lärjunge, samt att för detta ändamål på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 23,000 kronor.

Profärs-
läroverk
i Göteborg.
[111.]

118:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må för *upprätthållande under år 1912 vid högre realläroverket i Göteborg af profärskurs för praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag å 5,100 kronor.

Högre lärarinneseminariet.

Lokal för
normal-
skolan m. m.
[112.]

119:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för högre lärarinneseminariet

dels på extra stat för år 1912 anvisa:

till förhyrande af lokal för normalskolans lägsta klasser	kronor	3,000: —
» uppehållande af hushållsskolans verksamhet	»	6,200: —
» uppehållande af den valfria fjärde årskursen	»	3,000: —
» arfvoden åt extra lärarinnor och timlärare m. m.	»	9,100: —
» hyra af nya lokaler för undervisningen i biologi och fysik	»	3,000: —
» undervisning i träslöjd	»	300: —

dels ock bevilja ett anslag af 7,000 kronor till inköp af materiell för undervisningen i biologi och fysik samt däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,500 kronor, eller tillhopa på extra stat för år 1912 28,100 kronor.

Under hänvisning till hvad utskottet under punkt 28 här ofvan anför, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för högre lärarinneseminariet
a) på extra stat för år 1912 anvisa:
till förhyrande af lokal för normal-
skolans lägsta klasser..... kronor 3,000: —

till uppehållande af hushållsskolans verksamhet	kronor 6,200: —
» uppehållande af den valfria fjärde årskursen	» 3,000: —
» arfvoden åt extra lärarinnor och timlärare m. m.	» 9,100: —
» hyra af nya lokaler för undervisningen i biologi och fysik	» 3,000: —
» undervisning i träslöjd	» 300: —
b) bevilja ett anslag af 6,600 kronor till inköp af materiell för undervisningen i biologi och fysik samt däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,300 kronor, alltså tillhoppa på extra stat för år 1912 27,900 kronor.	

Enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor.

120:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får Resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor. [113.]
 utskottet hemställa,
 att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor* under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 10,000 kronor.

121:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Resestipendier åt skolkökslärarinnor m. m. [114.]
 att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år skett, må dels till *resestipendier*, dels ock till *understöd vid fortsatta studier* åt *föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi* äfvensom åt *skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter*, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

Folkundervisningen.

Tillfällig löne-
förbättring
för lärare
och lärarinnor
i läsåmnena
vid folkskole-
seminariernas
öfningsskolor.
[115.] 122:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen dels medgifva, att tillfällig löneförbättring må för år 1912 till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskoleseminariernas öfningsskolor utgå, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i öfriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna, dels ock för bestridande af berörda löneförbättring på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 8,200 kronor.

Till ifrågavarande ändamål anvisade 1909 års Riksdag ett belopp af 7,600 kronor och 1910 års Riksdag ett belopp af 8,200 kronor att utgå enligt ofvan angifna grunder.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må

a) medgifva, att *tillfällig löneförbättring* må för år 1912 till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskoleseminariernas öfningsskolor utgå, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i öfriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna, samt

b) för bestridande af berörda löneförbättring på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 8,200 kronor.

Om- och till-
byggnad för
folkskole-
seminariet i
Göteborg.
[116.] 123:o) Sedan 1909 års Riksdag till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, af erforderliga byggnader för folkskoleseminariet i Göteborg samt afjämnande af därvarande lekplan beviljat ett anslag af 429,000 kronor och däraf på extra stat för hvarterdera af åren 1910 och 1911 anvisat ett belopp af 150,000 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af nämnda anslag på extra stat för år 1912 anvisa återstoden 129,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det till uppförande af *nybyggnader för folkskoleseminariet i Göteborg* samt afjämnande af därvarande lekplan redan beviljade anslag af 429,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa återstoden 129,000 kronor.

124:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af undervisningen vid seminariet i Göteborg i förhyrda lokaler samt anordnande af parallellklasser därstädes på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 27,525 kronor.

Den till grund för framställningen förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 334—339.

För uppehållande af undervisningen vid ifrågavarande seminarium anvisade Riksdagen på extra stat för år 1910 ett anslag af 10,700 kronor samt för år 1911 ett anslag af 15,250 kronor.

Då utskottet icke har något att anmärka emot den nu begärda anslagsökningen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för *uppehållande af undervisningen vid seminariet i Göteborg* i förhyrda lokaler samt anordnande af parallellklasser därstädes på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 27,525 kronor.

125:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för inredning och möblering af de nya byggnaderna för folkskoleseminariet i Göteborg, för anskaffande af undervisningsmateriell därstädes samt för ordnande af seminariets trädgård på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 78,000 kronor.

Beträffande den till grund för framställningen förebragta utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 339—346.

Utskottet, som verkställt en ingående granskning af de till stöd för förevarande framställning liggande handlingar, har därvid funnit, att minskning i beloppet af de till grund för det äskade anslaget beräknade särskilda utgiftsposterna i ett flertal fall bör kunna äga rum, utan att därigenom vare sig inredning eller undervisningsmateriell kommer att till sin beskaffenhet nedbringas under hvad som i sådant afseende skäligen bör förekomma. Då de sammanlagda minskningarna på de olika posterna uppgå till i rundt tal 7,000 kronor, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må för *inredning och möblering af de nya byggnaderna för folkskoleseminariet i Göteborg, för anskaffande af undervisningsmateriell därstädes samt för ordnande af seminariets trädgård* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 71,000 kronor.

126:o) Under punkt 119 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för inköpande på de af stadsfullmäktige i Falun den 29 oktober 1909 och den 14 april 1910 godkända villkor af ett å den Falu stad tillhöriga egendomen Haga belägna område om 40,000 kvadratmeter

Uppehållande af undervisningen vid folkskoleseminariet i Göteborg.

[117.]

Inredning och möblering af folkskoleseminariet i Göteborg m. m.

[118.]

Utskottets yttrande.

Nybyggnad för folkskoleseminariet i Falun.

[119.]

bevilja ett belopp af 35,000 kronor samt till uppförande å sagda område af nya byggnader för folkskoleseminariet i Falun i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet af professor E. Lallerstedt uppgjorda ritningar och förslag ytterligare ett belopp af 506,500 kronor eller sålunda tillhopa 541,500 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa 150,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 346—358 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har af utredningen i ärendet funnit framgå, att det behöf, som för seminariet i Falun otvifvelaktigt föreligger att varda inrymdt i nya och tidsenliga lokaler, är af beskaffenhet att nu böra blifva tillgodosedt, och har utskottet vid granskning af de till ärendet hörande handlingar och ritningar icke haft något att i hufvudsak mot det föreliggande förslaget erinra. Emellertid har utskottet trott sig finna, att ritningarna till själfva seminariebyggnaderna möjligen borde underkastas vissa jämkningar i syfte att vinna en lämpligare anordning af de olika lokalernas läge i förhållande till hvarandra. Utskottet har i sådant afseende särskildt fäst sig vid, att enligt förslaget badinrättningen förlagts till hufvudbyggnaden och tvättinrättningen med tillhörande utrymmen till gymnastikbyggnaden, under det att det förefaller som om ett motsatt förfarande skulle varit mera ändamålsenligt. Beträffande det för själfva byggnaderna afsedda beloppet 506,500 kronor ingår i detsamma ett för uppförande af rektorsbostad beräknadt belopp af 34,400 kronor. Vid granskning af ritningarna till denna byggnad har utskottet, som icke funnit anledning till anmärkning mot de beräknade utrymmena i bostaden, emellertid trott sig finna, att såväl byggnadens form som ock anordningen af lokalerna inom densamma icke äro fullt så praktiskt afvägda, som till nedbringande af byggnadskostnaden skulle kunnat ske, och har utskottet därför ansett det för ifrågavarande byggnad beräknade belopp 34,400 kronor böra, utan att byggnadens storlek eller lokalernas bekvämlighet behöfver minskas, kunna nedbringas till 30,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för inköpande på af stadsfullmäktige i Falun den 29 oktober 1909 och den 14 april 1910 godkända villkor af ett å den Falu stad tillhöriga egendomen Haga beläget område om 40,000 kvadratmeter bevilja ett belopp af 35,000 kronor samt till uppförande å sagda område af nya byggnader för folkskoleseminariet i Falun i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet af professor E. Lallerstedt uppgjorda rit-

ningar och förslag ytterligare ett belopp af 502,100 kronor eller sålunda tillhopa 537,100 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa 150,000 kronor.

127:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode åt läraren i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Luleå samt för undervisning i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Luleå m. m. Arfvode åt lärare i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Luleå m. m. [120.]

På grund af hvad till stöd för framställningen i statsrådsprotokollet (sid. 358 och 359) anföres får utskottet hemställa, att Riksdagen må till arfvode åt *läraren i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Luleå samt för undervisning i hygien därstädes* på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 700 kronor.

128:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppehållande af undervisning i folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand, Skara, Växjö och Luleå förenade öfnings-skolorna på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 19,030 kronor. Uppehållan af undervisning uti folkskolans högre afdelningar vid de med vissa folkskoleseminarier förenade öfnings-skolorna. [121.]

På grund af den i ärendet förebragta utredningen (sid. 359—362 i statsrådsprotokollet) får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för *uppehållande af undervisning i folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand, Skara, Växjö och Luleå förenade öfnings-skolorna* på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 19,030 kronor.

129:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anordnande under år 1912 af en för manliga studenter afsedd parallellafdelning till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i Växjö äfvensom till undervisning i slöjd uti nämnda parallellafdelning höstterminen 1910 och åren 1911 och 1912 på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 4,520 kronor. Anordnande af parallellafdelning till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i Växjö. [122.]

På grund af hvad i ärendet förekommit får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till anordnande under år 1912 af en för manliga studenter afsedd *parallellafdelning till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i Växjö äfvensom till undervisning i slöjd* uti nämnda parallellafdelning höstterminen 1910 och åren 1911 och 1912 på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 4,520 kronor.

Anslag till
Stockholms
privata folk-
skollärarinne-
seminarium.

[123.]

130:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må till *understöd för uppehållande af Stockholms privata folkskollärarinneseminarium* under år 1912 på extra stat för samma år bevilja ett anslag af 6,300 kronor att utgå på de närmare villkor, som af Kungl. Maj:t bestämmas.

Repetitions-
kurser i gym-
nastik för
folkskollärare
och folkskol-
lärarinnor.

[124.]

131:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 12,900 kronor. Till ifrågavarande ändamål anvisade 1910 års Riksdag på extra stat för innevarande år ett anslag af 12,000 kronor.

Då utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot den begärda anslagsökningen får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af *repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 12,900 kronor.

Kurser i
skolträd-
gårdsskötsel
vid Adelsnäs
trädgårdsskola.

[125.]

132:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till understöd för anordnande i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af *fortbildningskurser i trädgårdsskötsel för folkskollärare vid Adelsnäs trädgårdsskola* under år 1912 på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 1,300 kronor.

Upphjälpande
af skol-
väsendet inom
Vilhelmina
med flera
lappmarks-
församlingar.

[126.]

133:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit Riksdagen att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Tärna, Sorsele, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 20,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Till förevarande ändamål har Riksdagen beviljat för hvart och ett af

åren 1909 och 1910 ett anslag af 15,000 kronor och för innevarande år 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för *beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn* inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Tärna, Sorsele, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 20,000 kronor att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

134:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för *beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling* i Jämtlands län på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 1,000 kronor, att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Upphållande af skolväsendet inom Hotagens församling.

[127.]

135:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna*, under de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, anvisa på extra stat för år 1912 ett belopp af 2,000 kronor.

Resestipendier åt rektorer och öfriga lärare vid folkskoleseminarierna.

[128.]

136:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till *resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarynnor*, enligt de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 uppföra ett anslag af 8,000 kronor.

Resestipendier åt folkskollärare m. m.

[129.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 374—384.

För hvart och ett af åren 1900—1911 har Riksdagen för ifrågavarande ändamål på extra stat anvisat ett anslag af 4,000 kronor.

Då utskottet af utredningen i ärendet funnit behovet af den begärda anslagsökningen ådagalagd, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarynnor* enligt de villkor och bestämmelser

Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 uppföra ett anslag af 8,000 kronor.

Resestipendier
åt småskol-
lärare m. fl. 137:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till resestipendier åt
[130.] småskolor äfvensom biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor, enligt
de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på
extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

På grund af hvad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för ifråga-
varande framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *resestipendier åt lärare och
lärarinnor vid småskoleseminarier samt mindre folkskolor
och småskolor äfvensom biträdande lärare och lärarinnor
vid folkskolor*, enligt de villkor och bestämmelser Kungl.
Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år
1912 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

De tekniska läroverken.

Nybyggnad
för tekniska
högskolan
m. m. 138:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i afbidan på nådig
[131.] proposition angående, bland annat, omorganisation af och nybyggnader
för *tekniska högskolan* för *nybyggnader för och ändringar* vid högskolan
äfvensom till *förstärkning af lärarkrafterna* vid densamma m. m. beräkna
på extra stat för år 1912 ett belopp af 323,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under
riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet härmed velat för Riksdagen
anmäla.

Om- och till-
byggnad för
Chalmers tek-
niska läro-
anstalt m. m. 139:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, i afbidan på nådig
[132.] proposition angående, bland annat, lönereglering för lektorer med flera be-
fattningshafvare vid *Chalmers tekniska läroanstalt* äfvensom tillfällig löneför-
bättring för vissa lärare vid anstalten samt *om- och tillbyggnad* för densamma,
för sagda ändamål beräkna på extra stat för år 1912 ett belopp af 154,000
kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riks-
dagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härmed för Riksdagen
anmäla.

140:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för beredande af provisorisk lönereglering med 20 % å i stat uppförda aflöningsförmåner åt befattningshafvare vid tekniska skolan i Stockholm, med undantag för skolans föreståndare i hans egenskap af sådan samt såsom föreståndare för högre konstindustriella skolan och öfverlärare inom denna afdelning, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,600 kronor, med beräkande att till denna lönereglering bidrag lämnas af Sjöstedtska fonden med ett belopp af 480 kronor samt under villkor, att Stockholms stad för ändamålet särskildt tillskjuter ett belopp af 4,600 kronor.

Provisorisk
lönereglering
vid tekniska
skolan i
Stockholm.
[133.]

Beträffande den till stöd för framställningen förebragta utredningen hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 385—405.

Otvifvelaktigt äro, såsom af departementschefen framhålles, de nuvarande löneförmånerna för befattningshafvarna vid tekniska skolan i Stockholm skäligen svaga och kunna därför påkalla någon förbättring. Hvad i sådant afseende af Kungl. Maj:t föreslagits eller en förhöjning af de i stat uppförda lönerna med 20 procent, synes icke vara mera än hvad omständigheterna billigtvis kunna anses kräfva och utgör för öfrigt endast ett fortgående på af Riksdagen förut inslagen väg, i det för åren 1908—1911 beviljats löneförbättring till maskinister och betjäning vid skolan med visst procenttal å deras kontanta aflöningar. Då utskottet ej heller haft något att erinra mot det för ändamålet äskade anslagets belopp, får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen må för beredande af provisorisk lönereglering med 20 procent å i stat uppförda aflöningsförmåner åt befattningshafvare vid tekniska skolan i Stockholm, med undantag för skolans föreståndare i hans egenskap af sådan samt såsom föreståndare för högre konstindustriella skolan och öfverlärare inom denna afdelning, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,600 kronor, med beräkande att till denna lönereglering bidrag lämnas af Sjöstedtska fonden med ett belopp af 480 kronor samt under villkor, att Stockholms stad för ändamålet särskildt tillskjuter ett belopp af 4,600 kronor.

141:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 405 och 406, i ärendet innehåller, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för *uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm* på extra stat för år 1912 anvisa: [134.]

Uppehållande
af verksam-
heten vid
tekniska
skolan i
Stockholm.

för förhöjning af betjäningens aflöning	kronor	446: —
» » » underläraernas » »		9,905: —
» » » anslaget för den extra ordinarie undervis- ningen	»	260: —
» » » anslaget till belys- ning	»	750: —
» » » anslaget till inven- tariers anskaffande och underhåll	»	1,000: —
» » » anslaget till under- visningsmateriell ..	»	1,750: —
» » » anslaget till diverse utgifter	»	2,050: —

eller således tillhopa kronor 16,161: —

under villkor, att Stockholms stad för år 1912, utöfver förut anslagna medel å 7,500 kronor, för berörda ändamål bidrager med 16,161 kronor.

Tekniska
elementarsko-
lan i Norr-
köping.

[135.]

142:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping* på extra stat för år 1912 anvisa till undervisning i svenska språket 200 kronor, till betjäningens aflöning 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,000 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandsteckning 150 kronor, till bibliotek och samlingar 300 kronor samt till undervisning i verkstadsarbete 400 kronor, tillhopa 4,250 kronor.

Tekniska
elementar-
skolan i
Malmö.

[136.]

143:o) Enligt Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö* på extra stat för år 1912 anvisa till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,200 kronor, till en

parallellafdelning i första årskursen 4,000 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor, till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, eller tillhopa 14,450 kronor.

144:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro* på extra stat för år 1912 anvisa till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandsteckning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen 100 kronor, till arfvode åt extra lärare för undervisning i parallellklasser 13,075 kronor, till biträden i landtmåteri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor och till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhopa 19,920 kronor.

Tekniska
elementar-
skolan i
Örebro.

[137.]

145:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås* på extra stat för år 1912 anvisa till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,000 kronor, tillhopa 4,250 kronor.

Tekniska
elementar-
skolan i
Borås.

[138.]

146:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för *uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand* på extra stat för år 1912 anvisa till undervisning i svenska språket 200

Tekniska
elementar-
skolan i
Härnösand.

[139.]

kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arvodet till gymnastiklärare 200 kronor, eller tillhoppa 4,550 kronor.

Tekniska
skolan i
Eskilstuna.

147:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

[140.]

att Riksdagen må, för beredande af *tillfällig löneförbättring* åt rektor, ordinarie lärare, tjänstemän och vaktmästare *vid tekniska skolan i Eskilstuna* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 602 kronor, under villkor att Eskilstuna stad för nämnda ändamål bidrager med 601 kronor.

Lägre
tekniska
yrkesskolor.

148:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 410 och 411) i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

[141.]

att Riksdagen må dels till *understöd åt lägre tekniska yrkesskolor* på det i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 13 januari 1906 angifna villkor rörande bidrag från vederbörande kommun, dels ock till *bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 95,000 kronor.

Rese-
stipendier åt
föreståndare
och fack-
lärare vid
lägre tek-
niska läro-
anstalter.

149:o) På grund af framställning af Kungl. Maj:t får utskottet hemställa,

[142.]

att Riksdagen, i likhet med hvad som skett för innevarande år, må, till *resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter*, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Slöjdföreningens
i Göteborg skola.

150:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[143.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1907—1911 ägt rum, till understöd för uppehållande af *slöjdföreningens i Göteborg skola*, på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 30,000 kro-

nor att, under villkor att Göteborgs stad för skolan tillskjuter minst lika mycket för år 1912 äfvensom på de öfriga villkor, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ställas till styrelsens för skolan förfogande för därmed afsedt ändamål.

Gymnastiska centralinstitutet.

151:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen dels medgifva, att tillfälligt aflöningsförbättring för år 1912 må kunna tillkomma följande befattningshafvare vid gymnastiska centralinstitutet med nedannämnda belopp: Provisorisk
lönereglering.
[144.]

öfverlärare 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar;

lärare 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar;

lärarinna 500 kronor, däraf 250 kronor lön och 250 kronor tjänstgöringspenningar; samt

vaktmästaren och portvakten hvardera 200 kronor;

dels för bestridande af berörda aflöningsförbättringar på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af högst 8,400 kronor,

dels godkänna följande villkor för åtnjutande af ifrågavarande aflöningsförbättringar:

att tjänstinnehafvare, som erhållit tillstånd att med sin tjänst vid gymnastiska centralinstitutet förena militär beställning, icke må tillgodonjuta aflöningsförbättring, hvarom nu är fråga, samt

att i öfrigt, fränset föreningen af föreståndarbefattningen vid institutet med öfverlärartjänst därstädes, tjänstinnehafvare icke må med den tjänst, för hvilken aflöningsförbättring utgår, förena annan tjänstebefattning, allmän eller enskild, såframt ej, hvad angår öfverlärare, Kungl. Maj:t och, hvad angår annan tjänstinnehafvare vid institutet, direktionen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid institutet, finner befattningen kunna få tillsviðare mottagas och bibehållas.

Beträffande den till stöd för framställningen förebragta utredningen hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 412—432.

Utskottet, som funnit någon aflöningsförbättring för befattningshafvarna vid gymnastiska centralinstitutet vara af behovet påkallad och icke haft nå-

got att erinra mot de i sådant afseende af Kungl. Maj:t föreslagna beloppen, får alltså tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del. I afseende å villkoren för åtnjutande af den provisoriska löneförbättringen har af löneregleringskommittén föreslagits att öfverlärare och lärarinna, som åtnjuter fri bostad, skall vidkännas afdrag å lönen, den förre med 900 kronor och den senare med 450 kronor, i stället för i nu gällande stat för institutet upptagna belopp respektive 600 och 300 kronor. Kungl. Maj:t har emellertid i anslutning till departementschefens härom uttalade mening icke föreslagit något förhöjdt afdrag för ifrågavarande förmån. Då utskottet icke kan finna annat än att de för närvarande bestämda afdragen, som måste anses ganska obetydliga i förhållande till vederbörandes bostadsförmån, kunna utan att billigheten trädas för nära höjas med de af löneregleringskommittén föreslagna belopp, anser utskottet bestämmelse härom böra inflyta bland berörda villkor. Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må

a) medgifva, att tillfällig aflöningsförbättring för år 1912 må kunna tillkomma följande befattningshafvare vid gymnastiska centralinstitutet med nedannämnda belopp:

öfverlärare 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar;

lärare 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar;

lärarinna 500 kronor, däraf 250 kronor lön och 250 kronor tjänstgöringspenningar; samt

vaktmästaren och portvakten hvardera 200 kronor;

b) för bestridande af berörda aflöningsförbättringar på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af högst 8,400 kronor;

c) godkänna följande villkor för åtnjutande af ifrågavarande aflöningsförbättringar,

att tjänstinnehafvare, som erhållit tillstånd att med sin tjänst vid gymnastiska centralinstitutet förena militär beställning, icke må tillgodonjuta aflöningsförbättring, hvarom nu är fråga, samt

att i öfrigt, fränsedt föreningen af föreståndarbefattningen vid institutet med öfverlärartjänst därstädes, tjänstinnehafvare icke må med den tjänst, för hvilken aflöningsförbättring utgår, förena annan tjänstebefattning, allmän eller enskild, såframt ej, hvad angår öfverlärare,

Kungl. Maj:t och, hvad angår annan tjänstinnehafvare vid institutet, direktionen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid institutet, finner befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas, samt

att öfverlärare eller lärarinna, som i sådan egen-
skap åtnjuter fri bostad, skall utöfver det för denna för-
mån i gällande stat för institutet bestämda afdrag å lö-
nen, vidkännas ytterligare sådant afdrag med, öfver-
lärare 300 kronor och lärarinna 150 kronor.

152:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hem-
ställer utskottet, Uppehållande
af institutets
verksamhet.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1909
—1911 ägt rum, för uppehållande af gymnastiska central-
institutets verksamhet under år 1912 anvisa ett anslag
på extra stat för samma år af 7,650 kronor, att an-
vändas med nedanstående belopp till följande ändamål,
nämligen:

till förhöjning af anslaget till arfvoden

åt extra lärare kronor 5,400: —

» förhöjning af anslaget till ved, ljus,
materiell, samlingar m. m. » 1,450: —

» aflöning åt extra vaktmästar-
biträde » 800: —

eller tillhopa kronor 7,650: —

[145.]

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen.

153:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får
utskottet hemställa, Repetitions-
kurser för
barnmorskor.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inne-
varande år ägt rum, till anordnande af *repetitionskurser*
för äldre barnmorskor och till beredande, så vidt ske
kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna
däri under den tid, de genomgå dessa kurser, på extra
stat för år 1912 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

[146.]

Allmänna
barnbörds-
husets
nybyggnad.

[147.]

154:o) För uppförande å viss angifven tomtplats å kungl. Djurgården af nya byggnader för allmänna barnbördshuset i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af arkitekten Gustaf Wickman uppgjorda ritningar med tillhörande kostnadsförslag äfvensom för anskaffande af nya inventarier för barnbördshuset beslöt 1909 års Riksdag, att ett belopp intill 574,860 kronor skulle af riksgäldskontoret förskottsvis utbetalas, på sätt Kungl. Maj:t bestämde, för att återgäldas i den mån, den allmänna barnbörds- huset tillhöriga fastigheten nr 3 kvarteret Murmästaren i Stockholm blefve försåld och köpeskilling därför inflöte; och beviljade Riksdagen för berörda ändamål ytterligare ett anslag af 304,640 kronor att till statsverket återbäras i den mån nämnda köpeskilling kunde komma att öfverstiga 574,860 kronor, samt anvisade af sistnämnda anslag på extra stat för år 1910 ett belopp af 150,000 kronor.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit Riksdagen att af förutnämnda till uppförande af nya byggnader för allmänna barnbördshuset i Stockholm m. m. beviljade anslag, 304,640 kronor, på extra stat för år 1912 anvisa 100,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af förut till *uppförande af nya byggnader för allmänna barnbördshuset i Stockholm m. m.* beviljadt anslag, 304,640 kronor, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Vetenskapsakademien.

Internationell
katalog öfver
natur-
vetenskaplig
litteratur.

[148.]

155:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad under en följd af år ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa,

a) för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en *internationell, fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur* ett belopp af 2,000 kronor; samt

b) för upprätthållande under samma år af den *för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån* för Sverige ett belopp af 1,600 kronor.

Bidrag till
den interna-
tionella jord-
mätningen.

[149.]

156:o) Sedan Riksdagen år 1906, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, under förutsättning att Sverige komme att för åren 1907—1916 deltaga i kostnaderna för den internationella jordmätningen,

till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i dessa kostnader beviljat ett anslag af 14,240 kronor och däraf på extra stat anvisat för hvartera af åren 1907—1911 1,424 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af förenämnda redan beviljade anslag på extra stat för år 1912 anvisa ytterligare 1,424 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i kostnaderna för den *internationella jordmätningen* af förut beviljad anslag på extra stat för år 1912 anvisa ytterligare 1,424 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.

157:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bekostande af åtgärder för konserverande af Roma klosterkyrka på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 2,400 kronor.

Konserverings-
arbeten för
Roma kloster-
kyrka.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 437—440 i statsrådsprotokollet.

Då utskottet anser, att konserveringen af ifrågavarande klosterkyrka på grund af densammas arkitektoniska betydelse bör utgöra föremål för statens intresse samt utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot den uppgjorda kostnadsberäkningen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till bekostande af åtgärder för *konserverande af Roma klosterkyrka* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 2,400 kronor.

[150.]

158:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för undersökning af en påbyggnad vid Alvastra på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 6,000 kronor.

Anslag för
undersökning
af en på-
byggnad från
stenåldern vid
Alvastra.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 440 och 441 i statsrådsprotokollet.

På grund af hvad till stöd för framställningen i ärendet förekommit får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för *undersökning af en påbyggnad från stenåldern vid Alvastra* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 6,000 kronor.

[151.]

Naturhistoriska riksmuseum.

Museets etno-
grafiska af-
delning. 159:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år
[152.] 1912 anvisa ett anslag af 6,500 kronor till *vård, underhåll och förkofran*
af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning, med rätt för Kungl.
Maj:t att däraf redan under år 1911 förskottsvis utanordna ett belopp af
300 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 442—444 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen under åtskilliga år anvisat
anslag, senast för år 1911 till belopp af 5,000 kronor.

Då utskottet icke haft något att anmärka mot den begärda anslags-
förhöjningen hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa
ett anslag af 6,500 kronor till *vård, underhåll och för-
kofran af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning*,
med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1911
förskottsvis utanordna ett belopp af 300 kronor.

Brandförsäk-
ring af natur-
historiska
riksmuseets
samlingar
m. m. 160:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år
1912 bevilja ett anslag af 2,428 kronor för brandförsäkring af natur-
historiska riksmuseets samlingar och macerationsbyggnaden vid Värtan.

Utskottet hemställer,

[153.] att Riksdagen må för *brandförsäkring af natur-
historiska riksmuseets samlingar och macerationsbyggnaden
vid Värtan* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag
af 2,428 kronor.

Personlig
löneförbät-
ring åt två
amanuenser. 161:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hem-
ställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för inne-
varande år ägt rum, för *beredande af personlig löneför-
bättring åt amanuensen vid naturhistoriska riksmuseets
mineralogiska afdelning G. Flink och amanuensen vid
samma museums botaniska afdelning G. A. H. Dahlstedt*
med 2,000 kronor till dem hvardera på extra stat för
år 1912 anvisa ett anslag af 4,000 kronor.

[154.]

Meteorologiska centralanstalten.

162:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Väderlekstjänsten vid anstalten m. m.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1907—1911 ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa [155.]

a) till *upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst* vid meteorologiska centralanstalten 10,250 kronor, hvaraf 1,100 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt amanuensen vid anstalten Nils Ekholm samt 3,000 kronor såsom arfvode åt en andre amanuens med hufvudsaklig uppgift att biträda vid väderlekstjänsten om förmiddagarna under hela året och med skyldighet att, om så påfordras, mot en särskild ersättning af 600 kronor biträda vid väderlekstjänsten om eftermiddagarna under månaderna juli—september; samt

b) till *upprätthållande af två meteorologiska stationer*, den ena i Gellivare och den andra i norra Värmland eller i norra Dalarne, 600 kronor.

163:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Meteorologiska observationer för en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *utförande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll af vissa meteorologiska observationer för den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 13,700 kronor. [156.]

164:o) Sedan 1910 års Riksdag såsom bidrag från Sverige för åren 1911—1913 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren beviljat ett anslag af 2,160 kronor samt däraf på extra stat för innevarande år anvisat ett belopp af 720 kronor, har Kungl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af nämnda anslag på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 720 kronor.

Publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren.

[157.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af såsom bidrag från Sverige för åren 1911—1913 till *bekostande af den internationella*

kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren beviljadt anslag å 2,160 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 720 kronor.

Anslag för meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram under tjugo års tid från Färöarna och Island beviljat ett anslag af 144,000 kronor samt däraf på extra stat för hvart och ett af åren 1901, 1902 och 1903 anvisat ett belopp af 7,200 kronor, har nu Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af ofvan omförmälda anslag på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 4,320 kronor.

[158.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af för meteorologiska centralanstaltens förseende med *dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island* beviljadt anslag å 144,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 4,320 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

Handtverks-skolan i Kristinehamn skottet hemställa, 166:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får ut-

[159.]

att Riksdagen må, i öfverensstämmelse med hvad innevarande år ägt rum, till *handtverksskolan i Kristinehamn för blinda* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 20,000 kronor.

Tryckning af blindskrifter m. m. 167:o) På grund af hvad Kungl. Maj:t därom föreslagit, får utskottet hemställa,

[160.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för en följd af år ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa

- a) till *tryckning af blindskrifter* 2,500 kronor; och
- b) till *understöd åt blindlärarelever* samt till *reseunderstöd åt blindlärare* 1,200 kronor.

Resc-stipendier åt abnorm-lärare. 168:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[161.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för de senaste åren ägt rum, till *resestipendier åt föreståndare, lärare*

och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter) på de villkor och under de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,000 kronor.

169:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa, De blindas förening.

[162.]

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må till understöd åt *De blindas förening* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 25,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

170:o) I två motioner väckta, den ena inom Första kammaren (nr 8) af herr *H. Hammarskjöld* m. fl. och den andra inom Andra kammaren (nr 100) af herr *K. Almqvist* m. fl., har föreslagits att Riksdagen må medgifva, att föreningen Drottning Sofias stiftelse i Vänersborg må likställas med tuberkulosanstalter i fråga om rätt till erhållande af bidrag till uppförande af byggnader för vården af blinda, som tillika äro döfstumma eller sinnesslösa. Motion ang. byggnadsunderstöd åt Drottning Sofias stiftelse i Vänersborg.

I afseende å de till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till förstnämnda motion, hvars motivering jämväl åberopas i herr Almqvists m. fl. omförmälda motion.

Utskottet anser visserligen, att det väckta förslaget om understöd för ifrågavarande byggnadsföretag är synnerligen behjärtansvärdt, men då det uppenbarligen icke låter sig göra att för ändamålet använda det å sjätte hufvudtitelns extra stat upptagna anslaget till uppförande eller inrättande af tuberkulosanstalter samt något förslag om anvisande af särskildt anslag för ändamålet ej föreligger, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motioner icke må af Riksdagen bifallas.

Undervisningsanstalter för vanföra.

171:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 453) därom innehåller hemställer utskottet, Understöd till undervisningsanstalter för vanföra.

[163.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 30,000 kronor att användas dels i öfverensstämmelse med i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1911 angifna grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade *undervisningsanstalterna för vanföra*, dels ock för bekostande af dessa anstalters inspektion.

Motion om statsbidrag till ifrågasatta nybyggnader åt föreningar för bistånd åt vanföra i Göteborg och inom Skåne.

172:o) Uti en inom Andra kammaren väckt motion, nr 91, har herr *K. G. Karlsson* i Göteborg föreslagit, att Riksdagen måtte, på villkor Riksdagen finner nödigt föreskrifva, på extra stat bevilja föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg ett belopp af 75,000 kronor att utgå med 25,000 kronor under hvarterdera af åren 1912, 1913 och 1914 som bidrag till kostnaderna för en ny vanföreanstalts uppförande samt föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne ett belopp af 40,000 kronor att utgå med 20,000 kronor under hvarterdera af åren 1912 och 1913 såsom bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg.

Till stöd för denna framställning har motionären anfört följande:

»I årets statsverksproposition under åttonde hufvudtiteln omnämner föredragande departementschefen, i samband med yttrandet angående det årliga statsanslaget till undervisningsanstalterna för vanföra, att föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg samt föreningen för bistånd åt vanföra i Skåne till Kungl. Maj:t inkommit med särskilda underdåniga ansökningar om utverkande af statsbidrag till uppförande af nybyggnader för vanföreanstalterna i Göteborg och Hälsingborg. Departementschefen yttrar angående de båda föreningarnas ansökningar: 'Jag finner dessa framställningar synnerligen behjärtansvärda, och det är endast hänsyn till de stora kraf, jag för främjande af andra viktiga frågor nödgas framlägga, som afhållit mig från att nu göra framställning i ämnet inför Eders Kungl. Maj:t.'

Det kan ju synas som om de, hvilka närmast intressera sig för och hafva vården om de båda vanföreanstalterna, borde låta vid detta departementschefens välvilliga yttrande bero, i förhoppning att nästa år täflan mellan de olika kraf hufvudtiteln omfattar, icke skall vara så stor som nu, utan att då framställning i ärendet måtte från Kungl. Maj:t komma Riksdagen tillhanda. Då det emellertid är svårt att med visshet förutsäga, att icke äfven nästa år trängseln mellan olika behof, som böra

af staten tillgodoses, kan bli lika stor som för närvarande, och då den hjälp, som vanförestalterna begära, redan under flera år varit i hög grad af nöden, vågar jag härmed i form af motion framlägga frågan för innevarande års Riksdag, förvissad att den behjertansvärda sak det här gäller skall röna ett välvilligt mottagande.

Redan till 1909 års Riksdag frambar jag en hemställan om ett byggnadsanslag för Göteborgsanstalten af 183,000 kronor. Statsutskottet, som ansåg saken behjertansvärd, afstyrkte dock motionen på den grund, att utskottet ansåg, att byggnadsanslag af så högt belopp som det då föreslagna icke borde till enskild förening lämnas, utan att frågan varit föremål för Kungl. Maj:ts pröfning. I två afseenden är denna fråga nu i ett lyckligare läge. Dels begäres nu icke ett så stort belopp som 1909 och dels kan ärendet nu, åtminstone i viss mån, sägas hafva varit underkastadt Kungl. Maj:ts pröfning. Genom nådiga remisser den 16 november 1909 och den 10 och 19 september 1910 anbefallde nämligen Kungl. Maj:ts statens inspektör för vanförestalterna i riket, med doktor Alfred Petrén, att afgifva utlåtande öfver de ansökningar om statsbidrag i form af byggnadsanslag, som ingifvits af föreningarna för bistånd åt vanföre i Göteborg och Skåne. Denna inspektörens utredning förelåg färdig den 30 nästlidne september; och antagligt är ju, att det är efter det föredragande departementschefen tagit del af denna utredning som han vid föredragningen inför Kungl. Maj:t yttrar, att *endast* hänsynen till de stora kraf, som måste framläggas för främjande af andra viktiga frågor, hindrade honom att nu göra framställning i ämnet. Alltså torde kunna sägas, att ärendet varit föremål för, om icke Kungl. Maj:ts, så likväl departementschefens pröfning och vunnit dennes gillande.

Då inspektörens yttrande torde vara af afgörande betydelse för frågans bedömande, tar jag mig friheten att oaktadt dess omfattning härmed återgifva detsamma i dess helhet. Det lyder som följer:

'Genom nådiga remisser den 16 sistlidne november och den 10 innevarande månad har Eders Kungl. Maj:t anbefallt mig att afgifva underdånigt utlåtande öfver af styrelsen för föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg ingifna underdåniga ansökningar om statsbidrag till uppförande af en ny vanförestalt i Göteborg, äfvensom genom nådig remiss den 19 innevarande månad att afgifva underdånigt utlåtande öfver af styrelsen för föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne ingifven underdånig ansökan om statsbidrag till en tillbyggnad af föreningens i Hälsingborg belägna anstalt.

Med öfverlämnande af remisshandlingarna — till hvilka höra 9 stycken ritningar öfver den planerade nya anstalten i Göteborg och 4

öfver den påtänkta tillbyggnaden af anstalten i Hälsingborg — får jag till åtlödnad af den sålunda erhållna befallningen i underdånighet anföra följande.

Föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg, hvilken var den första af detta slag i vårt land, stiftades år 1885, då den började sin verksamhet med en helt liten arbetsskola, hvilken sedermera under årens lopp alltmera utvidgats, så att den numera lämnar undervisning åt bortemot ett 60-tal elever. Med denna arbetsskola har efter hand förenats dels (1901) ett hem för sådana elever, som äro i behof af bostad vid själfva anstalten, dels (1890) en poliklinik, å hvilken anstaltens läkare 2 gånger i veckan (undantagandes ferietiden — 2 månader på sommaren och 1 månad vid jultiden) håller mottagning för lämnande af kostnadsfri behandling åt medellösa vanföra från hela landet, dels slutligen ock (1902) i samband med denna poliklinik en liten sjukafdelning (klinik) på några sängar.

Den fastighet, i hvilken arbetsskolan sedan 1892 varit inrymd och hvilken genom donation blifvit föreningens egendom, har emellertid icke haft tillräckligt utrymme för alla dessa olika afdelningar, med hvilka anstalten efter hand utvidgats. Hemmet för flickor är sålunda förlagdt till en i grannhuset förhyrd våning, hvilken emellertid genom en järndörr är förbunden med skolans lokaler, medan för gossheimmets räkning måst förhyras en våning i ett på något afstånd från skolan beläget hus. Vidare hyres sedan för lidet år uti ett närbeläget hus verkstadslokal för bokbinderiet, enär den lokal, uti hvilken detta förut varit inrymdt, måst tagas i bruk för en välbehöflig utvidgning af kliniken.

Oaktadt sålunda flera lokaler utanför föreningens fastighet blifvit förhyrda, hafva dock — på grund af den alltjämt ökade tillströmningen af hjälpbehöfvande vanföra — de lokala förhållanden, under hvilka föreningens verksamhet bedrifves, länge varit mindre tillfredsställande och med hvarje år blifvit allt sämre. Såväl skolan med dess olika arbetslokaler som hemmet lida nämligen af en från hygienisk synpunkt betänklig trångboddhet, mot hvilken redan för flera år sedan skarpa anmärkningar gjordes af vanföoreanstalternas dåvarande inspektör, framlidne medicinalrådet Schultheis, hvartill komma de stora olägenheter, som föranledas däraf att hemmet icke är under samma tak som skolan och kliniken. Hvad slutligen denna senare beträffar, lider den, såsom varande af en mera provisorisk karaktär, af betänkliga brister, som omöjliggöra åtskilliga af de operativa ingrepp, som å en ortopedisk klinik kunna behöfva företagas.

Som af det anförda framgår, föreligger det alltså ett synnerligen trängande behof för föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg att erhålla

en nybyggnad, hvilken inom sig rymmer icke endast tillräckliga lokaler för skola med nödiga arbetsrum och verkstäder samt för hem för bådadera könen, utan äfven en med lämplig operationssal och öfriga för ortopedisk behandling behöfliga lokaler försedd poliklinik och sjukafdelning. Kostnaderna för uppförandet af en dylik fullständig vanförestalt enligt ritningar, hvilka medföljde den första af här ifrågavarande remissakter, beräknades ursprungligen skola uppgå till 480,000 kronor, däri inräknadt kostnaderna för inredning och inventarier. Ut i den i fjol inlämnade af de här ifrågavarande underdåniga ansökningarna begärdes till en ny vanförestalt i Göteborg ett statsbidrag af 183,000 kronor, då de för ändamålet i fråga tillgängliga medlen vid denna tidpunkt endast uppgingo till 297,000 kronor, däraf 257,000 kronor erhållits genom donationer, medan återstående 40,000 kronor beräknas finnas uti värdet af föreningens fastighet. Sedan dess hafva emellertid genom ytterligare donationer de för nybyggnaden tillgängliga medlen ökats till 390,000 kronor. Då kostnaderna för denna ut i den af föreningen i fråga senast ingifna underdåniga ansökan beräknas kunna stanna vid 465,000 kronor, utgör sålunda den nu felande summan, som i nämnda underdåniga ansökan begäres, endast 75,000 kronor.

Föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne stiftades år 1887, då den började sin verksamhet med en arbetsskola, med hvilken 4 år senare förenades ett hem för dennas elever. Däremot har föreningen alltjämt icke sett sig i stånd att utvidga anstalten med en ortopedisk poliklinik och sjukafdelning. Sedan emellertid nu för detta ändamål på enskild väg anskaffats ett kapital af cirka 40,000 kronor, har styrelsen för ifrågavarande förening låtit uppgöra ritningar till utvidgning af den nuvarande anstalten med en tillbyggnad, innehållande alla för en ortopedisk klinik (med hvilket uttryck för korthetens skull här nedan städse betecknas såväl poliklinik som sjukafdelning) nödiga lokaler jämte nya verkstadsrum. En dylik tillbyggnad i öfverensstämmelse med här ifrågavarande remissakt medföljande ritningar skulle enligt infordrade anbud uppgå till 75,800 kronor, hvartill komme kostnaderna för utredningen, hvilka beräknas till cirka 10,000 kronor. Ut i sin underdåniga ansökan begär föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne ett statsbidrag af 40,000 kronor, motsvarande alltså största delen af den för åstadkommande af här omnämnda tillbyggnad ännu felande summan.

För min del vill jag på det varmaste tillstyrka de sålunda begärda bidragen, då ett realiserande af här omförmälda byggnadsplaner vore af en ofantligt stor betydelse icke endast för de två ifrågavarande anstalterna utan för hela vanföreväsendet i vårt land, som därigenom erhöles två fullt

utrustade ortopediska kliniker. Det förhåller sig nämligen så, att ett rationellt ordnande af vanföreväsendet kräfver icke endast arbetslokaler i förening med hem utan äfven ortopediska kliniker. Dessa senares stora betydelse ligger däruti, att månget medfödt lyte liksom ock mången under lifvet genom sjukdom eller olyckshändelse förvärfvad vanförhet kan genom en i tid inledd kirurgisk-ortopedisk behandling i större eller mindre grad förminskas, understundom till och med fullständigt häfvas. En arbetskola för vanföra utan tillhörande ortopedisk klinik är därför enligt nutida uppfattning en defekt institution, då den vanföres yrkesutbildning bör taga vid först sedan hans kroppsliga lyte och funktionsdefekt genom sakkunnig ortopedisk-kirurgisk behandling blifvit nedbringad till det minsta möjliga. Detta har man redan från början insett i Danmark, föregångslandet på detta område. Här blir ingen vanför mottagen i arbetsskolan, som icke först blifvit undersökt och eventuellt behandlad å kliniken. Vid denna undersökning utgallras i öfrigt alla sådana vanföra, som äro blindas, döfvas eller sinnesslöas eller af andra orsaker, såsom smittofara (vid öppen lungtuberkulos), ogynnsam inverkan på omgifningen (exempelvis genom epileptiska anfall), m. m. icke lämpa sig för en vanföreskola utan rätteligen tillhöra andra specialanstalter. Kliniken har sålunda äfven den uppgiften att sortera materialet.

Då arbetet för de vanföra för ett kvarts sekel sedan begynts i vårt land, omhändertogos å vanföreanstalterna endast individer i lärlingsåldern och fullvuxna för att här utbildas i något yrke. Så småningom och i mån som ortopedien genom förbättrade behandlingsmetoder (operativa ingrepp, gipsning, moderna bandager, gymnastik och massage m. m.) nått en allt högre ståndpunkt, har äfven i vårt land bland dem, som deltaga i arbetet för de vanföra, den uppfattningen alltmer gjort sig gällande, att den ortopediska specialbehandlingen af de lytta och vanföra, inledd i så tidig ålder som möjligt, då utsikterna för ett gynnsamt resultat af densamma äro störst, bör vara grunden för allt arbete för de vanföra. Vanföreunderstödsväsendet har sålunda på senare tid börjat ändra karaktär, i det vid sidan af undervisningsfrågan den rena sjukvårdsfrågan mera trädte i förgrunden.

Jag går nu att anföra de skäl, på grund af hvilka enligt mitt förmenande lösandet af denna speciella sjukvårdsfråga icke kan läggas på landstingen och kommunerna, som omhänderhafva den vanliga sjukvården.

De vanliga kirurgiska sjukhusafdelningarna, som hufvudsakligen äro afsedda för kortvarigare behandlingar af jämförelsevis akuta sjukdomar, hvilkas hela behandling består i ett eller flera kirurgiska ingrepp och i öfrigt vanlig sjukvård, lämpa sig icke för de ortopediska fallen, hvilka

oftast äro af utprägladt kronisk art och hvilka i allmänhet också kräfvat en särdeles långvarig och ständigt öfvervakad behandlingstid, under hvilken olika behandlingsmetoder raskt växla. För den ortopediska behandlingen kräfvat därför alldeles särskilda anordningar äfvensom en speciellt skolad personal, hvilket allt endast kan erhållas genom särskilda ortopediska afdelningar, hvilka med hänsyn till det intima samarbete, som behöfves mellan dessa och arbetsskolorna för vanföra, lämpligen böra förläggas så, att de ingå som ett led uti vanförestalterna. Här af följer emellertid, att den ortopediska behandlingen, i hvarje fall under en afsevärd tid framåt, måste koncentreras till några få platser inom landet.

En annan omständighet, som gör att här ifrågakarande sjukvårdsfråga bör alldeles särskildt vara föremål för statens omsorg, är vidare den, att de, som behöfvat ortopedisk behandling, ingalunda, såsom sjuka i allmänhet, äro någorlunda jämnt fördelade öfver landet. I fråga om en stor grupp af de vanföra, nämligen sådana som efter en genomgången barnförlamning blifvit mer eller mindre förlamade, är fördelningen på de olika länen tvärtom synnerligen ojämn, i det denna sjukdom, hvilken — som bekant — under de senaste åren visat ett epidemiskt uppträdande i vårt land, däri företrädesvis hemsökt vissa trakter af landet. Som exempel här på kan nämnas, hurusom af de 1,074 fall af barnförlamning, hvilka från och med augusti 1905 (då anmälningsplikt blef föreskrifven) till samma års slut blefvo anmälda, icke mindre än 482 inträffat uti ett enda län, nämligen Kronobergs län.

Här må för öfrigt framhållas, att just denna barnförlamningens under senare år så stora frekvens i vårt land i denna stund gör behovet af ortopediska kliniker större än någonsin. Under 5-årsperioden 1 augusti 1905—31 juli 1910 hafva icke mindre än 2,314 fall af nämnda sjukdom inträffat i vårt land. Då nu alla de, som lyckligt genomgå densamma — hvilkas antal i allmänhet uppskattas till cirka 50 procent af samtliga insjuknade — få vidkännas sviter i form af mer eller mindre högggradiga förlamningar, finnes det med all säkerhet för närvarande i vårt land mer än 1,000 offer för barnförlamningen, som äro i behof af ortopedisk behandling.

På nu anförda grunder anser jag det vara skäligt, att *staten* lämnar bidrag till upprättandet af ortopediska kliniker, och vill i detta sammanhang erinra om det understöd *staten* lämnar för ordnandet af en annan speciell sjukvårdsfråga, nämligen tuberkulosvården. I fråga om vårdanstalter för tuberkulösa bidrager *staten* sålunda med halfva anläggningskostnaden, dock högst 1,000 kronor per sjukplats. På grund af de särskilda anordningar och många olika slag af lokaler, som kräfvat för en

ortopedisk klinik ställer sig emellertid uppförandet af en sådan förhållandevis mycket dyrare. Den planerade kliniken vid vanförestalten i Hålsingborg, hvilken afser att rymma ett 20-tal sjukplatser, beräknas sålunda — som nämnts — betinga en anläggningskostnad af 85,800 kronor, hvaraf begäres i statsbidrag 40,000 kronor, motsvarande alltså 2,000 kronor per plats. I ungefärlig proportion härmed är äfven den summa, 75,000 kronor, som begäres i statsbidrag till den nya vanförestalten i Göteborg, om man nämligen utgår ifrån att sådant endast kan ifrågasättas för klinikafdelningen. Denna är nämligen afsedd att från de 16 platser, hvarmed början skall göras, vid behof utvidgas till minst det dubbla platsantalet (hvilket kan ske genom att för densamma taga i anspråk äfven de lokaler, som till en början äro afsedda för bokbinderi, för hvilket utrymme kan beredas å vinden).

Till sist har jag nu att yttra mig angående de villkor för erhållande af de begärda statsbidragen, som lämpligen böra föreskrifvas. Därvid vill jag då framhålla vikten af att staten skaffar sig nödig garanti för att läkarvården å den ortopediska klinik, till hvilken den lämnar byggnadsbidrag, bestrides af för uppgiften i fråga fullt kompetent person. Denna garanti synes mig bäst kunna erhållas därigenom, att kungl. medicinalstyrelsen före tillsättandet af sådan plats får yttra sig om den föreslagnes kompetens. Som villkor för de begärda statsbidragens erhållande bör gifvetvis äfven föreskrifvas, att båda de ifrågavarande anstalterna skola hafva skyldighet mottaga vanföra från hela landet.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då jag icke har något att anmärka mot de uppgjorda ritningarna, får jag i underdånighet hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för beredande af statsunderstöd mot ofvannämnda villkor åt föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg till ett belopp af 75,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för en ny vanförestalts uppförande samt åt föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne till ett belopp af 40,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning.

Efter återgifvande af detta sakkunniga yttrande, som lämnar så väl en, om ock kortfattad, historik öfver de båda föreningarnas verksamhet som ock ger en inblick i denna verksamhets betydelse, torde det vara onödigt att ytterligare söka motivera den hemställan jag härmed vågar göra.

För att emellertid för Riksdagen underlätta ett tillmötesgående af denna framställning ha de båda föreningarnas styrelser förklarat sig ämnat anordna arbetet med nybyggnaderna så, att anslaget för Göteborgsanstalten skulle kunna fördelas på tre år med 25,000 kronor under hvarterdera

af åren 1912, 1913 och 1914 samt anslaget till Hälsingborgsanstalten på två år med 20,000 kronor under hvartera af åren 1912 och 1913.

De villkor beträffande kontroll och dylikt, Riksdagen i händelse af ett bifall till motionen kan finna nödigt föreskrifva, äro föreningarna naturligtvis villiga att underkasta sig.»

Vidkommande först det för vanförestalten i Göteborg äskade anslaget vill utskottet erinra därom, att då frågan om byggnadsanslag till anstalten på grund af förslag af den nuvarande motionären var föremål för 1909 års Riksdags pröfning, framhöll statsutskottet, såsom i motionen jämväl omförmäles, att utskottet väl ansåg saken behjärtansvärd, men att anslag till så stort belopp som det då begärda, 183,000 kronor, icke borde till enskild förening lämnas utan att frågan varit föremål för Kungl. Maj:ts pröfning. Då den ursprungligen beräknade byggnadskostnaden, 480,000 kronor, nu nedbringats till 465,000 kronor samt föreningen nu disponerar öfver tillgångar för byggnadsföretaget, hufvudsakligen tillkomna genom donationer, till belopp af 390,000 kronor i stället för 297,000 kronor vid tiden för föregående framställning, har det erforderliga understödet nu kunnat inskränkas till 75,000 kronor. Frågan om såväl förevarande anslag som ock det nu likaledes äskade understödet å 40,000 kronor till vanförestalten i Skåne har jämväl varit underkastad pröfning af inspektören för vanförestalterna i riket, som tillstyrkt båda anslagen, och har departementschefen vid föredragning inför Kungl. Maj:t af ansökningar om utverkande af de sålunda tillstyrkta understöden yttrat, att han funne framställningarna synnerligen behjärtansvärda och att det endast vore hänsynen till de stora kraf, departementschefen för främjande af andra viktiga frågor nödgades framlägga, som afhållit honom från att då göra framställning i ämnet inför Kungl. Maj:t. Vid sådant förhållande hyser utskottet, som vidhåller sin förut uttalade åsikt om det behjärtansvärda i förevarande förenings verksamhet, ingen tvekan att nu tillstyrka det begärda anslaget. Visserligen måste det för byggnaden beräknade beloppet 465,000 kronor anses i och för sig ganska högt, men då detsamma be-
tingats af att, enligt af utskottet granskade ritningar, åt byggnaden gifvits ett omfång och inredning, som, om än för närvarande icke till fullo erforderliga, likväl med fästadt afseende å anstaltens väntade utveckling och däraf föranledda behof af ökad utrymme framdeles lär blifva behöfliga, har utskottet, med särskildt hänsyn därtill, att den ojämförligt största delen af byggnadskostnaden bestrides af föreningens egna medel, icke velat framställa någon erinran mot beloppet ifråga.

Utskottets
yttrande.

Jämväl framställningen om byggnadsanslag å 40,000 kronor till föreningen för bistånd åt vanföra i Skåne, hvilken i ej mindre grad än anstalten i Göteborg synes förtjänt af understöd, anser sig utskottet böra tillstyrka.

De af inspektören för vanförestalterna för anslagens åtnjutande föreslagna villkor om nödig garanti för behörig läkarevård vid anstalterna samt därom att vanföra från hela landet skola där mottagas, anser utskottet lämpligen böra uppställas.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bevilja

a) till föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg såsom *bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för vanförestalten* i nämnda stad ett anslag af 75,000 kronor, och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 25,000 kronor,

b) till föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne såsom *bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg* ett anslag af 40,000 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 20,000 kronor;

båda anslagen att utgå under de villkor Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Diverse anslag.

Religionsvård
åt svenska
sjömän m. fl.
i utländska
hamnar.

[164.]

173:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må för beredande af *religionsvård åt svenska sjömän i utländska hamnar* samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän på extra stat för år 1912 bevilja ett belopp af 25,000 kronor.

Aflöning till
pastor vid
svenska
Victoria-
församlingen
i Berlin.

[165.]

174:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till *aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 6,000 kronor.

175:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för anställande under åren 1912—1914 af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gällivare—Riksgränsen samt vid järnvägsbyggnaden Gällivare—Porjus bevilja 10,500 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa 3,500 kronor.

För anställande af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gällivare—Riksgränsen har Riksdagen under en följd af år och senast för innevarande år på extra stat beviljat ett årligt anslag af 3,500 kronor. [166.]

Då utskottet finner utsträckandet af ifrågavarande prästmans verksamhet jämväl till den under byggnad varande banlinjen Gällivare—Porjus välbetänkt samt utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det begärda anslagsbeloppets storlek, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för anställande under åren 1912—1914 af en *extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gällivare—Riksgränsen samt vid järnvägsbyggnaden Gällivare—Porjus* bevilja 10,500 kronor samt däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,500 kronor.

176:o) Sedan 1910 års Riksdag på Kungl. Maj:ts framställning beviljat till anställande af fyra kontraktsadjunkter inom Lappmarken 24,000 kronor och resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,900 kronor samt på extra stat för år 1911 anvisat af anslaget till kontraktsadjunkterna 8,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,300 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser rörande dessa anslags användning, har nu Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna 8,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,300 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af förut beviljad anslag dels till *fyra kontraktsadjunkter inom Lappmarken* dels ock till *resekostnadsersättning åt dessa* på extra stat för år 1912 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna 8,000 kronor och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa 1,300 kronor.

177:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat bevilja: till anställande af två kontraktsadjunkter inom Norrbottens norra kontrakt samt Juckasjärvi och Karesuando församlingar af lappmarkens tredje kontrakt 12,000 kronor, däraf på extra stat för år 1912 4,000 kronor;

till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 1,500 kronor, däraf på extra stat för 1912 500 kronor; samt

till tre stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 6,750 kronor, däraf på extra stat för år 1912 2,250 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande anslagens användande.

För treårsperioden 1909—1911 har Riksdagen beviljat för anställande af två kontraktsadjunkter inom Norrbottens norra kontrakt samt Juckasjärvi och Karesuando församlingar af lappmarkens tredje kontrakt 12,000 kronor, till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 1,500 kronor och till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, 4,500 kronor.

De af Kungl. Maj:t för åren 1912—1914 begärda anslagen till kontraktsadjunkter och till reseersättning åt dessa äro lika med de af Riksdagen förut för ifrågavarande ändamål beviljade belopp. Däremot begär Kungl. Maj:t nu medel till ännu ett stipendium att till lika belopp med de två föregående utgå med 750 kronor årligen.

Då utskottet anser beviljande af anslag till ifrågavarande ändamål fortfarande vara af behofvet påkalladt och icke har något att erinra emot den begärda anslagsökningen till stipendier, hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat bevilja

a) till anställande af *två kontraktsadjunkter inom Norrbottens norra kontrakt samt Juckasjärvi och Karesuando församlingar af Lappmarkens tredje kontrakt* 12,000 kronor, däraf på extra stat för år 1912 ett belopp af 4,000 kronor;

b) till *resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter* 1,500 kronor, däraf på extra stat för år 1912 ett belopp af 500 kronor; samt

c) till *tre stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket*, 6,750 kronor, däraf på extra stat för år 1912 ett belopp af 2,250 kronor,

med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande anslagens användande.

Rese-
stipendier
åt prästmän. ställer utskottet,

[169.]

178:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom giorda framställning hem-

att Riksdagen i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må till *resestipendier åt prästmän*, under

de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1912 anvisa 8,000 kronor.

179:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till hvad departementschefen i detta ärende till statsrådsprotokollet, sid. 461 och 462, anført, hemställer utskottet, Utredning rörande ecklesiastika boställen.

att Riksdagen må, likhet med hvad för åren 1903 [170.]
—1911 ägt rum, till bestridande af *kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen* på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag å 10,000 kronor.

180:o) Sedan 1910 års Riksdag såsom bidrag till uppförande af en svensk kyrka med samlingslokal och pastorsbostad m. m. för svenska församlingen i Paris beviljat ett anslag af 125,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kunde finna godt föreskrifva, samt af nämnda anslag på extra stat för år 1911 anvisat ett belopp af 25,000 kronor, har nu Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af förut omnämnda, redan beviljade anslag på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 25,000 kronor. Uppförande af en svensk kyrka i Paris. [171.]

• Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det till *uppförande af en svensk kyrka med samlingslokal och pastorsbostad m. m. för svenska församlingen i Paris* redan beviljade anslag å 125,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

181:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Anslag till arfvodestillökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för beredande af *arfvodestillökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva. [172.]

182:o) I enlighet men Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, Svensk undervisning för svenska barn i Berlin.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för upprätthållande under tiden den 1 september 1911—den 1 september 1912 af *svensk* [173.]

undervisning för svenska barn i Berlin på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 1,600 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva.

Svensk undervisning för svenska barn i London.

[174.]

183:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet (sid. 465—467) förebragta utredningen får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må *för upprätthållande* under tiden den 1 juli 1911—den 1 juli 1912 *af svensk undervisning för svenska barn i London* ett belopp af 2,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva.

Under-sökning af hälsovårdsförhållandena vid folk- och småskolor.

[175.]

184:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af utgifter för undersökningar rörande hälsovårdsförhållandena vid folk- och småskolor å Sveriges landsbygd på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 5,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

Beträffande den till stöd för framställningen förebragta utredningen hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 467—469.

Utskottets yttrande.

Utskottet vill icke bestrida att ifrågavarande undersökningar kunna betraktas såsom ett statsintresse förtjänt af understöd och har därför, med särskildt fästadt afseende därå, att desamma icke äro afsedda att vare sig direkt eller mera medelbart göra något intrång på kommunernas själfbestämmanderätt angående deras skolväsende och hälsovårdsförhållanden, ansett sig böra tillstyrka att anslag för ändamålet, försöksvis, beviljas till begärdt belopp. Anslaget torde böra, på sätt af statskontoret föreslagits, ställas till medicinalstyrelsens förfogande mot redovisningsskyldighet samt provinsialläkarföreningens styrelse tillförbindas att, såsom medicinalstyrelsen framhållit, i sinom tid inkomma med betänkande i ämnet till nämnda ämbetsverk och ecklesiastikdepartementet.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till bestridande af utgifter för *undersökningar rörande hälsovårdsförhållandena vid folk- och småskolor å Sveriges landsbygd* bevilja ett anslag af 5,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.

185:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 till nordiska museet anvisa ett belopp af 70,000 kronor att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Kungl. Maj:t förordnad äfvensom på de öfriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Nordiska
museet.
[176.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 470—478 i statsrådsprotokollet.

För hvart och ett af åren 1901—1911 har Riksdagen på extra stat till nordiska museet anvisat ett belopp af 50,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har af utredningen i ärendet funnit ådagalagdt, att den nu begärda anslagshöjningen af 20,000 kronor är af behovet påkallad, därest museet allt fortfarande skall kunna på ett dess nuvarande ställning värdigt sätt fylla den framskjutna plats det intager bland nordens museer. Såsom af statsrådsprotokollet framgår har en bidragande orsak till att ställningen hittills kunnat hållas uppe, varit det jämförelsevis gynnsamma resultatet af museiafdelningen på Skansen. Härom yttrar emellertid museets nämnd, att det syntes vara klokast att för framtiden icke bygga för mycket på denna inkomstkälla. Skansen hade under en följd af år af brist på medel fått stå jämförelsevis stilla. Det vore i hög grad att befara, att intresset för denna museiafdelning undan för undan skulle försvagas, därest man ej sörjde för att detta friluftsmuseum alltjämt utvecklades. Men för att detta skulle kunna ske, måste Skansen få behålla ej blott sina egna inkomster oafkortade, utan också disponera öfver största delen af de medel Skansen genom samfundet för nordiska museets främjande tillfört museet. Och i detta sammanhang borde jämväl erinras, att det tydligen icke kunde vara nyttigt att Skansen utvecklades med hufvudsakligen det mål för ögonen, att det såsom ett annat nöjesetablissemang skulle lämna den största möjliga kontanta behållningen. Efter andra och högre synpunkter borde Skansen ledas, om det skulle vara värdigt sina traditioner och sin uppgift.

I detta uttalande anser sig utskottet böra till fullo instämma. Vidare vill utskottet uttala sin anslutning till departementschefens framhållande af det beaktansvärda i väckt förslag om sådan ändring i de för museet gällande stadgar, att museiföremål icke finge afhändas utan att nämnden därom vore ense och att frågan, om så af den utaf Kungl. Maj:t utsedda ledamoten påfordrades, underställdes Kungl. Maj:ts afgörande.

Slutligen vill utskottet etinra därom, att enligt hvad som inhämtas af det vid statsverkspropositionen till 1909 års Riksdag fogade statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1909, punkt 50, ytt-

rade departementschefen i anledning af en utaf föreståndaren för lifrustkammaren gjord framställning om ökade aflöningsförmåner, att, därest det skulle anses skäligt att föreståndaren bereddes ökad aflöning, det syntes departementschefen bäst öfverensstämmande med det med nordiska museet träffade aftalet om deposition af lifrustkammarens samlingar hos museet, att härtill anlita museets medel. Uttalande i enahanda riktning göres af departementschefen beträffande i nu föreliggande statsrådsprotokoll, sid. 230—232, omhandlade fråga om anställande vid museet af ytterligare en vaktmästare för lifrustkammarens räkning. Vidare antydes i nu förevarande ärende af museets nämnd, att intendenternas vid museet aflöningar vore lägre än motsvarande befattningshafvares i statens tjänst. I anledning af samtliga dessa frågor om löneförhållanden och personal vid museet och lifrustkammaren, vill utskottet hafva uttalat, att de löneförbättringar och den personalökning vid ifrågavarande institutioner, som må vara af behofvet påkallade, böra, därest det nu tillstyrkta betydligt förhöjda statsanslaget till museet varder af Riksdagen beviljadt, bestridas af museets medel.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 till *nordiska museet* anvisa ett belopp af 70,000 kronor att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Kungl. Maj:t förordnad äfvensom på de öfriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Kultur-
historiska
museet i
Lund.

[177.]

186:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 till kulturhistoriska museet i Lund anvisa ett belopp af 15,000 kronor att, under villkor att utaf ledamöterna i styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige en är af Kungl. Maj:t förordnad samt under de ytterligare villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, ställas till styrelsens förfogande för att användas för museets förvaltningskostnader och i främsta rummet till aflöning af två vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 478—480 i statsrådsprotokollet.

Till kulturhistoriska museet i Lund har Riksdagen på extra stat beviljat för hvar och ett af åren 1903—1908 ett belopp af 5,000 kronor och för hvarterdera af åren 1909—1911 10,000 kronor.

Utskottet, som funnit behofvet af den begärda anslagshöjningen af hvad därom i statsrådsprotokollet förekommer, styrkt, får alltså hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 till *kulturhistoriska museet i Lund* anvisa ett belopp af 15,000 kronor att, under villkor att utaf ledamöterna i styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige en är af Kungl. Maj:t förordnad samt under de ytterligare villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, ställas till styrelsens förfogande för att användas för museets förvaltningskostnader och i främsta rummet till aflöning af två vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

187:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till befrämjande af föreningen *Pietas'* verksamhet under åren 1911 och 1912 på extra stat för sistnämnda år bevilja ett anslag af 6,000 kronor, under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt öfverlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrifningar öfver behandlade föremål.

Föreningen
Pietas.
[178.]

Den till stöd för framställningen förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 481—483.

Utskottet finner den af föreningen bedrifna verksamhet för konservering af äldre värdefulla textilföremål vara af beskaffenhet att böra understödjas med statsmedel, men anser att anslagets belopp skäligen kan begränsas till 4,000 kronor. Emellertid torde, såsom jämväl af departementschefen framhållits, för statsanslagets beviljande böra göras till villkor, att föreningen till statens historiska museum med äganderätt öfverlämnar de fotografier, register eller beskrifningar öfver de behandlade föremålen, hvilka åvägabragts genom föreningens försorg.

Utskottets
yttrande.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *befrämjande af föreningen Pietas' verksamhet* under åren 1911 och 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor, under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt öfverlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrifningar öfver behandlade föremål.

188:o) I två lika lydande motioner, väckta, den ena inom Första kammaren (nr 23) af herrar *Th. af Ekenstam* och *A. Sundblad* och den andra inom Andra kammaren (nr 44) af herr *K. H. G. von Schéele* m. fl. har föreslagits, att Riksdagen ville åt arkivdepåföreståndaren i Visby

Motioner ang.
personligt
lönetillägg
ått arkivdepå-
föreståndaren
i Visby
O. V. Wen-
nersten.

Oskar Vilhelm Wennersten personligen under hans tjänstetid bevilja ett årligt anslag å 800 kronor för den åt honom af vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien ombetrodda arkeologiska verksamheten på Gottland.

Till stöd för framställningen hafva motionärerna erinrat, hurusom statsutskottet vid 1910 års riksdag i anledning af i ämnet väckta motioner förklarar sig icke vilja bestrida, att skäl kunde förefinnas att med hänsyn till nuvarande arkivföreståndarens synnerligen förtjänstfulla och väl vitsordade verksamhet ej endast inom det arkivariska området utan äfven för Gottlands arkeologiska utforskning bereda honom ersättning af statsmedel utöfver den till honom såsom arkivföreståndare utgående lön; hvilket af en statsutskottsledamot i debatten förklarats innebära en anvisning att »gifva herr Wennersten ett erkännande af hans arbete på det *antikvariska* området», hvarjämte en annan ledamot af statsutskottet uttalat såsom sin uppfattning, att »på grund af hvad som föreligger beträffande Wennerstens arkeologiska verksamhet ett anslag därför är absolut befogadt», och att han »icke hyste något tvifvel om att ett sådant förslag komme att tillstyrkas af statsutskottets vederbörande afdelning», till hvilken ståndpunkt jämväl anslutit sig nämnda afdelnings och tillika utskottets vice ordförande.

Utskottets
yttrande.

Statsutskottets vid sistlidne Riksdag gjorda, af motionärerna åberopade uttalande angående ersättning åt Wennersten för hans arkeologiska arbete anser sig utskottet böra vidhålla, och vill utskottet erinra därom, att såsom hufvudsakligt skäl för utskottets afstyrkande af den då i ämnet väckta motionen anfördes den enligt utskottets förmenande olämpliga form, under hvilken ersättningen föreslogs skola utgå. Då i de nu föreliggande motionerna hemställles om särskildt anslag för ändamålet och utskottet icke har något att erinra mot detta anslags belopp 800 kronor, vill utskottet alltså i hufvudsak förorda motionen. Emellertid lär anslaget icke, såsom föreslagits, böra anvisas att utgå årligen under Wennerstens tjänstetid såsom föreståndare för arkivdepån, utan torde detsamma böra beviljas för endast ett år i sänder. På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen i anledning af herrar af Ekenstams, Sundblads samt herr von Schéeles m. fl. förevarande motioner må till *ersättning åt föreståndaren för arkivdepån i Visby Oskar Vilhelm Wennersten för hans arbete med Gottlands arkeologiska undersökning* på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 800 kronor

189:o) Under erinran, att 1907 års Riksdag på grund af därom väckta motioner till understöd åt »musikhistoriska museet» beviljat ett anslag af 9,000 kronor att utgå under tre år på de villkor och under de förbehåll, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt föreskrifva, hvaraf på extra stat för hvartera af åren 1908, 1909 och 1910 anvisats ett belopp af 3,000 kronor, samt att Riksdagen för samma ändamål beviljat för innevarande år 3,000 kronor, får utskottet på framställning af Kungl. Maj:t hemställa,

Musik-
historiska
museet.
[179.]

att Riksdagen må till understöd åt *musikhistoriska museet* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 3,000 kronor att utgå på de villkor och under de förbehåll, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva.

190:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

Svenska forn-
skriftsäll-
skapet.

att Riksdagen, i likhet med hvad för åtskilliga föregående år ägt rum, må jämväl för år 1912 på extra stat anvisa ett belopp af 2,000 kronor till *svenska fornskriftsällskapet*.

[180.]

191:o) I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 484 och 485, i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

Samfundet
för utgif-
vande af
handskrifter
rörande
Skandi-
naviens
historia.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1907—1911 ägt rum, till understöd åt *samfundet för utgivande af handskrifter rörande Skandinaviens historia* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,000 kronor under villkor, att samfundet till ecklesiastikdepartementet aflämnar 50 exemplar af den för anslagsåret afsedda publikationen.

[181.]

192:o) På grund af hvad Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit får utskottet, med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 485, i ämnet innehåller, hemställa,

Tidskriften
Nordiskt
medicinskt
arkiv.

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1906—1911 ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor till understöd för fortsatt *utgivande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv*, dock under villkor att af tidskriften för år 1912 kostnadsfritt öfverlämnas till hvartera af universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund 10 exemplar samt till karolinska

[182.]

mediko-kirurgiska institutets bibliotek 5 exemplar, af hvilka behöfligt antal i främsta rummet tilldelas vederbörande institutioner och kliniker vid de medicinska undervisningsanstalterna.

Tidskriften
Acta mathe-
matica.
[183.]

193) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åtskilliga föregående år ägt rum, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta Mathematica*», på extra stat för år 1912 anvisa 3,000 kronor.

Tidskriften
Sfinx.
[184.]

194:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1903—1911 ägt rum, må på extra stat för år 1912 till *understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Sfinx* bevilja ett belopp af 1,200 kronor, med villkor att dess utgifvare kostnadsfritt öfverlämnar till universitetsbiblioteket i Uppsala 40 exemplar och till universitetsbiblioteket i Lund 20 exemplar af tidskriften för att användas för dessa biblioteks bytesverksamhet med utlandet.

Populär-
vetenskapliga
föreläsnings-
kurser i folk-
bildnings-
syfte.
[185.]

195:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i afbidan på proposition angående understöd för anordnande af populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1912 beräkna ett belopp af 253,300 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen anmäla.

Från univer-
siteten an-
ordnade före-
läsningar
utom
universitets-
städerna.
[186.]

196:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 490 och 491, i ärendet innehåller, hemställer utskottet,

att Riksdagen må såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de *föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund* varda på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter särskildt till populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte beviljad statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person

anordnade att under år 1912 eller senare *hållas utom universitetsstäderna*, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,500 kronor, hvaraf 2,500 kronor till Uppsala universitet och 3,000 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor att den, som begärt föreläsning, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten.

197:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningsskurser, som äro afsedda att under sommaren 1912 eller senare vid universitetet i Uppsala anordnas för allmänheten, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 7,000 kronor. Sommar-
kurser vid
universitetet
i Uppsala.
[187.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 491—494 i statsrådsprotokollet.

Då utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det begärda anslagsbeloppet får utskottet hemställa,

att Riksdagen må såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de *föreläsningsskurser, som äro afsedda att under sommaren 1912 eller senare vid universitetet i Uppsala anordnas* för allmänheten på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 7,000 kronor.

198:o) Sedan Riksdagen på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning år 1910 till fasta årliga understöd under åren 1911—1913 åt inhemska författare af utmärkt förtjänst beviljat ett anslag af 30,000 kronor samt däraf på extra stat för år 1911 anvisat ett belopp af 10,000 kronor, har nu Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af omförmälda anslag på extra stat för år 1912 anvisa ytterligare 10,000 kronor. Understöd
åt inhemska
skönlitterära
författare.
[188.]

Med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 494 och 495) innehåller i ärendet får utskottet hemställa,

att Riksdagen må af ett till *fasta årliga understöd* under åren 1911—1913 åt *inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst* redan beviljadt anslag å 30,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ytterligare ett belopp af 10,000 kronor.

Beredande af
tillfälle för
svenskar till
forsknings-
arbete vid
utländska
biologiska
stationer.
[189.]

199:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och med hänvisning till hvad statsrådsprotokollet, sid. 495, i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 1,800 kronor *för att bereda forskare från Sverige tillfälle till vetenskapligt arbete vid en eller flera utländska biologiska stationer.*

Pedagogiska
biblioteket i
Stockholm.
[190.]

200:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till pedagogiska biblioteket i Stockholm på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 5,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 496—502.

Utskottets
yttrande.

Till ifrågavarande bibliotek har Riksdagen på extra stat beviljat för hvart och ett af åren 1900—1902 ett anslag af 2,500 kronor, för år 1903 6,000 kronor, däraf 2,000 kronor voro afsedda för bestridande af vissa utgifter för biblioteket under år 1902, för hvarterna af åren 1904—1906 ett belopp af 4,000 kronor samt för hvarterna af åren 1907—1911 ett till 4,500 kronor förhöjdt belopp. Den nu begärda ökningen af anslaget till biblioteket är till väsentlig del beroende på behovet af större utrymme för nya böcker och tidskrifter. Särskildt har detta behof blifvit trängande genom erhållandet af den värdefulla boksamling på omkring 2,500 band, som till biblioteket donerats af framlidne kanslisekreteraren Hugo Boman.

Med hänsyn till hvad sålunda är upplyst angående bibliotekets tillväxt, har utskottet ansett sig böra förorda den öskade anslagshöjningen. Härvid har utskottet emellertid icke velat underlåta att framhålla, huru som biblioteket, hvilket, enligt hvad utskottet inhämtat, äges af Stockholms lärarsällskap, icke af detta sällskap. såvidt utskottet har sig bekant, erhåller något som helst fast kontant bidrag, om än enskilda medlemmar af sällskapet nedlagt och nedlägga ett synnerligen erkännansvärdt och uppoffrande arbete för bibliotekets räkning. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de jämförelsevis afsevärda belopp, hvarmed statsunderstöden utgå, torde det kunna ifrågasättas om icke åtgärder borde vidtagas för beredande af möjlighet för staten att medbestämmande och kontrollerande deltaga i bibliotekets skötsel och förvaltning.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *pedagogiska biblioteket i Stockholm* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 5,500 kronor.

201:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för understödjande af Svenska skolmuseet på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 3,000 kronor att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma, för sagda ändamål ställas till centralstyrelsens för Sveriges allmänna folkskolläraryörening förfogande. Svenska skolmuseet. [191.]

Beträffande den till grund för framställningen förebragta utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 503—506.

Utskottet anser, i likhet med departementschefen, att tillgången på god undervisningsmaterieell är af synnerlig vikt för folkundervisningens rätta anordnande. Då Svenska skolmuseet synes utskottet i väsentlig grad bidra till ernåendet af detta mål samt utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot det begärda beloppets storlek, hemställer utskottet, att Riksdagen må för understödjande af Svenska skolmuseet på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 3,000 kronor att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt bestämma, för sagda ändamål ställas till centralstyrelsens för Sveriges allmänna folkskolläraryörening förfogande.

202:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till understöd, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af Undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1912 anvisa åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 14,000 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 4,000 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor, tillhoppa 20,500 kronor. [192.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 506—519 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen under en följd af år å extra stat anvisat medel. För innevarande år har Riksdagen härtill beviljat ett belopp af 15,500 kronor, hvaraf styrelsen för Uppsala enskilda läroverk erhållit 10,500 kronor, styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor. De nu begärda anslagsökningen å tillhoppa 5,000 kronor är afsedd till förhöjning af statsanslaget till Uppsala enskilda läroverk med 3,500 kronor och åt aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm med 1,500 kronor, hvaremot anslaget till Göteborgs allmänna folkskolestyrelse begäres till samma belopp som för innevarande år.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den äskade anslagsförhöjningen, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till understöd, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande

af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1912 anvisa

a) åt styrelsen för *Uppsala enskilda läroverk* 14,000 kronor;

b) åt styrelsen för *aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm* 4,000 kronor; och

c) åt *Göteborgs allmänna folkskolestyrelse* 2,500 kronor; eller tillhopa 20,500 kronor.

Tidskrift för landsmål. [193.] 203:o) I anledning af Kungl. Maj:ts gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för år 1912 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 5,000 kronor att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för *utgifvande* äfven under år 1912 af tidskriften »*Nyare bidrag till kännedomen om de svenska landsmälen och svenskt folklif*».

Ortnamnskommittén. [194.] 204:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i afbidan på proposition angående anslag till ortnamnskommittén för dess fortsatta arbete å extra stat för år 1912 beräkna ett belopp af 9,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet härigenom skolat för Riksdagen anmäla.

Höjande af musiklifvet i Sverige. [195.] 205:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i afbidan på proposition angående anslag för höjande af musiklifvet i Sverige för ifrågasättande ändamål å extra stat för år 1912 beräkna ett belopp af 30,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet härigenom skolat för Riksdagen anmäla.

Utgifvande af ett arbete om S. Hedins senaste resa i Centralasien. [196.] 206:o) Sedan 1910 års Riksdag för bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktor Sven Hedins resa i Centralasien under åren 1906—1908 beviljat ett anslag af 75,000 kronor att fördelas på åren 1911, 1912 och 1913 med 25,000 kronor hvarje år samt utgå under de af departementschefen i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1910 tillstyrkta villkor och förbehåll, samt af

omförmälda anslag på extra stat för år 1911 anvisat ett belopp af 25,000 kronor, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af detta redan beviljade anslag på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af för *bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktorn Sven Hedins resa i Centralasien under åren 1906—1908* redan beviljad anslag af 75,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

207:o) I två särskilda motioner, väckta den ena af herr *L. Danström* Motion om m. fl. inom Första kammaren (nr 64) och den andra af herrar *A. Stärner* anslag till och *J. Byström* inom Andra kammaren (nr 260), har föreslagits, i den stipendier åt journalister. förre, att Riksdagen måtte för år 1912 anslå 6,000 kronor till stipendier åt journalister, företrädesvis *medarbetare*, som ha redaktionellt arbete eller journalistisk byrå till hufvudsaklig sysselsättning, samt anhålla att Kungl. Maj:t måtte utfärda närmare bestämmelser rörande villkoren och sättet för stipendiernas utdelning, och i den senare, att Riksdagen måtte för år 1912 anslå 6,000 kronor till stipendier åt journalister, företrädesvis *medarbetare*, som ha redaktionellt arbete i svensk tidning eller journalistisk byrå till hufvudsaklig sysselsättning samt anhålla, att Kungl. Maj:t måtte utfärda närmare bestämmelser rörande villkoren och sättet för stipendiernas utdelning.

Till stöd för dessa framställningar hafva motionärerna anfört följande:

»Kommitterade för Svenska journalistföreningen hafva till oss öfverlämnat följande framställning:

»Vid 1910 års riksdag väckte herr C. A. Lindhagen i Andra kammaren en motior, nr 203, som tilldrog sig en betydande uppmärksamhet. Den afsåg en utredning angående sättet att 'höja pressens självständighet och bereda den bättre förutsättningar att leda folkets politiska uppföstran.' I motiveringen till sina yrkanden framhöll motionären pressens — 'den tredje statsmakten' — stora betydelse. 'Det finnes', sade han bland annat, 'för närvarande knappast någon politisk makt, på hvilken så mycket som på tidningspressen beror, hur samhällsutvecklingen gestaltar sig. I stort sedt hämta samhällets medlemmar sin politiska uppfattning och sociala etik förnämligast ur den tidning de läsa. Det politiska upplysningsarbete, som sålunda hvilat hos tidningarna, är icke mindre viktigt än undervisningen i läroanstalter. På den senare nedlägges all möjlig omsorg. Det förre lämnas för ving och väg.'

'Andra kammarens tillfälliga utskott nr 5 kunde ej tillstyrka bifall

till motionen, men framhåfde med kraft den utomordentliga betydelse pressen har i nutida samhället. 'Det sätt, hvarpå ett lands tidningspress fullgör sin uppgift, är utan tvifvel i mycket hög grad bestämmande å folkets uppfostran i etiskt och politiskt afseende', yttrade utskottet.

Detta är ett uttryck för hvarje upplyst medborgares åsikt om tidningspressens stora inflytande på hela vår tids kulturlif och detta snart sagdt på alla områden.

Vi äro alla medvetna om den betydelse, pressen har äfven på det politiska området, särskildt med afseende på det uppfostringsarbete, åt hvilket väl alla partier utan undantag önska framgång. Efter rösträttsreformens genomförande gör sig behovet af en upplysningsduglig press mer gällande än någonsin tillföre. Men förutsättningen för att pressen på ett rätt sätt skall kunna fylla denna sin uppgift är, att en mångsidig sakkunskap och rika erfarenheter rörande förhållandena både inom och utom landet bli väl representerade å redaktionernas byråer.

Tidningsmannens kall är utomordentligt ansvarsfullt. Hvarje afdelning i en modern tidning ställer stora kraf på den, som har sig ålagdt att sköta densamma. Detta kan sägas såväl beträffande det rent tekniska arbetet som rörande öfriga sidor af den journalistiska verksamheten. Det är icke nog med en god skolunderbyggnad; det kräfves bland annat af journalisten, att hans insikter äro parade med klart och upplyst omböme, om han på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina uppdrag.

Erkännes nu, att pressen har en ansvarsfull samhällsuppgift att fylla, bör då icke staten också medverka till, att tidningsmannakåren rekryteras på bästa möjliga sätt af kompetenta personer? Med afseende på andra yrkesgrenar ha statsmakterna funnit det förenligt med klok hushållning att anslå medel till understöd åt deras utöfvars bildningssträfvanden, bland annat beviljas årligen stipendier för studieresor i in- och utlandet åt personer, som velat öka sitt vetande eller förkofra sin arbetsskicklighet. Den principen, att staten bör understödja och uppmuntra olika yrkesutöfvare, är sedan lång tid tillbaka erkänd inom alla partier. Sålunda erhålla vetenskapsmän, konstnärer, handtverkare, jordbrukare, köpmän o. s. v. resestipendier af staten. Anslag därför beviljas årligen, liksom för olika tjänstemannakårer afsedda resestipendier kunna erhållas på ansökan därom. Dessutom anslås numera årligen 10,000 kronor, som utdelas till vissa författare, hvilka äfven i de flesta fall använda dessa anslag för utländska studieresor. Det är snart sagdt ingen annan kår än tidningsmännens, som står helt utanför möjligheten att erhålla statsbidrag för studieresor för utbildning i sitt yrke, och dock erkänna alla, att publicisten har en af de mest ansvarsfulla af alla samhälleliga uppgifter att fylla.

Annorlunda är förhållandet här och hvar i utlandet. Sålunda har den franske journalisten samma rätt och lika stora utsikter som t. ex. vetenskaps- och tjänstemän att söka och erhålla statsbidrag för utbildningsresor. I andra länder åter ha statsmakterna anslagit vissa belopp att utgå i form af resestipendier åt journalister. Den danska riksdagen har anslagit 2,000 kronor, som uppdelas i 4 stipendier, och finska landtdagen har beviljat 6,000 kronor för samma ändamål, ehuru tsaren nekat att sanktionera beslutet.

Vi ha den bestämda uppfattningen, att det är just stipendievägen, man först och främst bör slå in på, om man vill medverka till höjandet af journalistiken.

Detta spörsmål har också nyligen varit uppe inom Svenska journalistföreningen, hvars centralstyrelse uttalat sig för en sådan anordning äfven för vårt land. Man hade tänkt sig ett årligt anslag af 6,000 kronor, så att 4 stipendier utginge med 1,000 kronor hvardera och 4 med 500 kronor. De förstnämnda skulle afse att sätta stipendiaten i tillfälle att vistas för studier i utlandet under 2 månaders tid och de mindre för studier under en månads tid, då företrädesvis inom landet eller i grannländerna.

Villkoren för erhållande af stipendierna skulle vara vissa förutsättningar för inhämtande af upplysningar och förmågan att tillgodogöra sig det, som kan afvinnas de olika studieföremålen, och stipendiaten skulle förpliktas att efter återkomsten gifva en kort skriftlig redogörelse för sina erfarenheter.

Resorna skulle afse dels yrkestekniska studier, dels studier rörande samhällsförhållanden på olika områden.

De sökandes kompetens har man ansett böra prövas af en nämnd sålunda sammansatt, att tre ledamöter i densamma tillsättas af Kungl. Maj:t, tre af Publicistklubben och tre af Svenska journalistföreningen. Efter inhämtande af denna nämnds förslag skulle Kungl. Maj:t utdela stipendierna till de från journalistisk synpunkt lämpligaste, utan hänsyn till de sökandes partiståndpunkt.»

Såsom af motionärerna framhålles lär den betydelse, som ett lands tidningspress äger för folkets uppfostran, särskildt i politiskt afseende, få tillmätas en utomordentligt stor betydelse. Att under sådana omständigheter synnerlig vikt ligger däruppå, att publicisternas rekrytering och utbildning i sitt yrke försiggår under så gynnsamma förhållanden som möjligt, synes uppenbart; och då utskottet delar motionärernas uppfattning om det fördelaktiga inflytande i sådan riktning, som tillgången till resestipendier för beredande af möjlighet till studerande af såväl yrkestekniska

Utskottets
yttrande.

som samhälleliga förhållanden på främmande platser, kan antagas komma att utöfva, anser sig utskottet böra förorda, att anslag för ändamålet beviljas. Då emellertid utskottet håller före, att ett så högt belopp som det äskade, 6,000 kronor, icke tillsvidare är erforderligt, detta särskildt med hänsyn till att stipendierna icke annat än undantagsvis torde behöfva sättas till högre belopp än 500 kronor, anser utskottet, att anslaget bör begränsas till 4,000 kronor.

Utskottet, som anser sig kunna förvänta, att stipendierna, på sätt af motionärerna uttalas, blifva tilldelade de från journalistisk synpunkt lämpligaste personerna, utan hänsyn till de sökandes partiståndpunkt, får alltså hemställa,

att Riksdagen med anledning af herr Danströms samt herrar Sterners och Byströms ifrågavarande motioner må till *resestipendier för år 1912 åt journalister*, företrädesvis medarbetare, som ha redaktionellt arbete i svensk tidning eller journalistisk byrå till hufvudsaklig sysselsättning, på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 4,000 kronor att efter sakkunniges hörande af Kungl. Maj:t fördelas under de villkor för stipendiernas åtnjutande, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Extra löne-
tillägg.

[197.]

208:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 sistlidne januari angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjante i vissa fall till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1912 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till beredande af *extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjante i vissa fall till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer* på extra stat för år 1912 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af 20,000 kronor att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs, till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 700 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till

annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 500 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmånen in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna och de tjänstemän, åt hvilka beredts tillfällig löneförbättring för år 1910,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af stats-tjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomst af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1909 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattas till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor, eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908 eller 1909 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänste-

män och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Ersättning
för förskott.
[198.]

209:o) Af statsrådsprotokollet, sid. 521—524, inhämtas, att statskontoret i särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t den 2 december 1910 till ersättande anmält följande af statskontoret förskjutna medel:

1:o) jämlikt kungl. bref den 23 juli 1909 till bestridande af kostnader för *reparation af ångpannor för värmeledning i naturhistoriska riksmuseets lokaler* i kvarteret Grönlandet norra kronor 3,562: 50

2:o) jämlikt kungl. bref den 21 oktober 1910 till *fyllande af brist i nationalmusei årsanslag för år 1910 till brännmaterial* » 662: —

3:o) jämlikt kungl. bref den 8 april och den 5 augusti 1910 till bestridande af kostnader för <i>utredning angående boksamlingar i Sverige</i> , hvilka äro afsedda för folkbildning m. m.	kronor	2,633: 33
4:o) jämlikt kungl. kungörelse den 14 november 1902 till bestridande af kostnader för <i>transport af handlingar till landsarkiv</i>	»	387: 40
5:o) jämlikt kungl. bref den 27 november 1908, den 30 april 1909, den 25 februari, den 4 april samt den 15 och den 29 juli 1910 till bestridande af kostnader för <i>bibelkommissionen</i>	»	7,191: 40
6:o) jämlikt kungl. bref den 27 maj, den 18 juni, den 15 juli och den 28 oktober 1910 till bestridande af kostnader för <i>sakkunniga biträden inom ecklesiastikdepartementet vid beredning af frågan om vissa ändringar i förordningen angående kyrkoböckers förande</i>	»	5,338: 75
7:o) jämlikt kungl. bref den 28 januari 1910 till bestridande af kostnader för <i>kommittén för en svensk-rysk gradmätning på Spetsbergen</i>	»	2,000: —
8:o) jämlikt kungl. bref den 2 maj 1902 och den 18 juni 1909 till bestridande af kostnader för <i>kommittén för undersökning af svenska ortnamn</i>	»	852: 60
9:o) jämlikt kungl. bref den 24 januari 1908 till <i>sakkunniga för utredning af frågan om förändrad anordning af arkitektundervisningen vid det under akademiens för de fria konsterna inseende ställda läroverk</i>	»	562: —
10:o) jämlikt kungl. bref den 20 januari 1905 till <i>hyresersättning för år 1910 åt extraordinarie professorn i kemi och kemisk farmaci vid farmaceutiska institutet</i> ..	»	1,000: —
11:o) jämlikt kungl. bref den 13 juli 1906, den 16 april, den 5 november och den 17 december 1909 samt den 21 och den 28 januari, den 25 februari, den 29 april, den 15 juli äfvensom den 12 och den 23 september 1910 till bestridande af kostnader för <i>folkundervisningskommittén</i>	»	48,758: 04
12:o) jämlikt kungl. bref den 22 april 1910 till bestridande af kostnader för <i>utredning rörande tekniska högskolans omorganisation och utvidgning</i>	»	4,348: 75

13:o) jämlikt kungl. bref den 1 juli 1910 till ersättning åt öfverdirektören P. J. G. Laurin och f. d. professorn L. E. Phragmén för biträde inom ecklesiastikdepartementet vid utarbetande af nådig proposition angående <i>statsbidrag till pensionering af lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter m. m.</i>	kronor	550: —
14:o) jämlikt kungl. bref den 18 februari och den 8 oktober 1910 till bestridande af kostnader för <i>utredning rörande lärarnas vid elementarläroverken änke- och pupillkassa m. m.</i>	»	2,475: 67
15:o) jämlikt kungl. bref den 18 december 1908 och den 30 september 1910 till bestridande af kostnader för <i>biträde inom ecklesiastikdepartementet vid utredning af frågan om inrättande af en statsvetenskaplig examen m. m.</i>	»	2,953: 21
16:o) jämlikt kungl. bref den 27 maj 1910 till bestridande af kostnad för <i>biträde inom öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk vid utarbetande af förslag rörande pensionering af lärarinnepersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna samt utredning och förslag i fråga om aflönings- och pensionsförmåner åt lärare och lärarinnor vid kommunala mellanskolor</i>	»	350: —
17:o) jämlikt kungl. bref den 4 oktober 1907, den 13 augusti och den 31 december 1909 samt den 10 juni och den 19 augusti 1910 till bestridande af kostnader för <i>kommittén för afgifvande af utlåtande och förslag angående förändrad anordning af den lägre tekniska undervisningen</i>	»	9,416: 27
18:o) jämlikt kungl. bref den 8 och den 22 april samt den 5 augusti 1910 till bestridande af kostnader för <i>utredning rörande omorganisation af gymnastiska centralinstitutet m. m.</i>	»	10,749: 20
19:o) jämlikt kungl. bref den 27 november 1908 och den 21 maj 1910 kostnader för <i>revision af svenska kyrkans psalmbok</i>	»	4,232: 40
20:o) jämlikt kungl. bref den 27 juli samt den 3 och 31 december 1909, den 21 januari, den 18 mars, den 15 april och den 18 juni 1910 till bestridande af kostnader för fortsatt <i>beredande af frågan om grunderna för reglering af prästerskapets löneförmåner</i>	kronor	21,854: 53

21:o) jämlikt kungl. bref den 18 december 1908 för *anskaffande af inredningsmateriell i öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk nya ämbetslokaler*..... » 2,000: —

Därjämte har öfverintendentsämbetet uti skrifvelse den 22 november 1910 till ersättande anmält af ämbetet jämlikt kungl. bref den 2 oktober 1908 och den 24 september 1909 förskjutna belopp, tillhopa 2,299 kronor 60 öre, för *restaurering af äldre väggmålningar i Neder-Luleå församlings kyrka*.

Kungl. Maj:t har nu för återgäldande af ofvan omförmälda förskott, tillhopa 134,177 kronor 65 öre, af Riksdagen äskat ett extra anslag för år 1912, hvilket för undvikande af öretal i riksstaten borde bestänmas till 134,178 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för *återgäldande af belopp, som af statskontoret och öfverintendentsämbetet förskottsvis utbetalts*, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 134,178 kronor.

Stockholm den 24 februari 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

vid *punkten 12:o*) (angående inrättande af en professur i psykologi och pedagogik vid universitetet i Lund):

af herrar *A. G. L. Billing, O. Jonsson, friherre J. T. Gripenstedt, O. Björklund, friherre H. C. Falkenberg och J. Nilsson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Utskottet, som i allmänhet håller före, att inrättandet af nya professurer bör ske med stor varsamhet och endast med ett till fullo ådaga-lagdt oafvisligt behof af en dylik åtgärd, har icke kunnat finna, att ett sådant behof af ifrågavarande lärostol vid Lunds universitet ännu föreligger; och anser sig utskottet kunna med så mycket större sannolikhet antaga detta, som någon Kungl. Maj:ts framställning i ämnet icke nu är gjord, ehuru det lärers få tagas för gifvet, att Kungl. Maj:t, då tiden an-

ses vara inne, icke underlåter att förnya sitt år 1907 väckta förslag om upprättande af ifrågavarande tjänst. På grund häraf får utskottet hemställa,

att herr Waldéns förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.»

vid *punkten 25* (angående höjning af terminsafgiften till biblioteks- och materialkassorna vid de allmänna läroverken):

af herr *J. T. Larsson*;

af herr *K. Starbäck* mot vissa delar af motiveringen;

vid *punkten 32* (angående höjning af förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor):

af herrar *J. T. Larsson, F. Berg, F. W. Thorsson, P. Olsson, K. Starbäck, A. Ekman, K. V. Rydén* och *J. Ström*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Beträffande etc. — — — — —

— — — — — föreliggande framställning.

Vidkommande härefter grefve Hamiltons ofvanberörda motion, i hvad den afser ytterligare förhöjning af ifrågavarande anslag, finner utskottet hvad motionären anført angående behovet af en lättnad för vissa kommuner i deras utgifter för folkskoleväsendet synnerligen beaktansvärdt. Utan att vilja inlåta sig på den vidtomfattande frågan om utjämning af den kommunala skattebördan i allmänhet i sammanhang med ett öfverflyttande till större eller mindre del på staten af kommunernas nuvarande utgifter, anser sig utskottet här endast böra framhålla, att den mycket stora, sedan länge öfverklagade ojämnhet, hvarmed utgifterna för folkskoleväsendet trycka de olika skoldistrikten, innebär en allvarlig fara för såväl vederbörande kommuners ekonomiska ställning som ock skolväsendets behöriga uppehållande och utveckling. Utskottet, som alltså finner åtgärder för afhjälpande åtminstone i någon mån af detta missförhållande vara af behovet påkallade, anser motionärens förslag om höjande af statsbidraget till aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor från nu utgående två tredjedelar af dessa aflöningar till nio tiondelar samt statsverkets öfvertagande af hela kostnaden för ålderstilläggen vara väl ägnadt att bereda kommunerna den lättnad i nu ifrågavarande hänseende, hvaraf många af dem äro i ett trängande behov, och å andra sidan icke innebära större uppoffring från statens sida än som kan anses af omständigheterna påkallad. Det af motionären för ändamålet beräknade beloppet, 2,600,000 kronor, har ej gifvit utskottet anledning till erinran.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från 10,000,000 kronor till 10,650,000 kronor eller med 650,000 kronor; och

b) att Riksdagen, med bifall till grefve Hamiltons ifrågavarande motion, må besluta en ytterligare höjning i samma anslag med 2,600,000 kronor.»

Vid *punkten 38* (angående ny stat för farmaceutiska institutet):
af herr *K. Starbäck*;

vid *punkten 80* (angående lärare i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer vid universitetet i Lund):

af herrar *A. G. L. Billing, H. Andersson, O. Jonsson, friherre J. T. Gripenstedt, grefve P. O. L. Klingspor, grefve C. O. Taube, P. Sörensson, O. Björklund, friherre H. C. Falkenberg och G. Olsén*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Genom den nya etc. — — — — —

— — — — — ordinarie befattningshafvare.

Utskottet anser, i likhet med departementschefen, lämpligt att särskildt anslag å riksstaten uppföres för uppehållande af undervisning och examination i ifrågavarande ämne samt har ej heller i öfrigt funnit anledning till anmärkning emot det af Kungl. Maj:t framställda förslaget. Emellertid anser utskottet att, därest ifrågavarande lärare skulle vara innehafvare af docentstipendium, motsvarande minskning i arfvodet bör äga rum.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må för *uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning och examination i teologisk encyklopedi och teologiska prenotationer*, enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 5,000 kronor, under villkor att, därest vederbörande lärare är innehafvare af docentstipendium, arfvodet för ifrågavarande undervisning och examination skall minskas, så att det samma jämte stipendiet ej öfverstiger 5,000 kronor.»

Herr *E. A. G. A. Wijkander* har begärt få antecknad, att han icke närvarit vid detta ärendes slutliga handläggning inom utskottet. Likaledes skulle här antecknas att herr *A. Wiklund* icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1911 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .				S u m m a .	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
88,900	—	—	—	—	—	88,900	—
101,150	—	—	—	—	—	101,150	—
131,500	—	—	—	—	—	131,500	—
60,850	—	—	—	—	—	60,850	—
29,721	—	2,500	—	337,087	—	369,308	—
89,930	—	—	—	—	—	89,930	—
100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
791.586	—	—	—	—	—	791,586	—
649,791	—	—	—	—	—	649,791	—
10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
309.735	—	—	—	—	—	309,735	—
9,550	—	—	—	—	—	9,550	—
5.716.506	—	—	—	—	—	5,716,506	—
8,106,219	—	2,500	—	337,087	—	8,445.806	—

Ecklesiastik-	
Departementschefen	17,000
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	88,900
Riks- och landsarkiven	101,150
Kungl. biblioteket	131,500
Nationalmuseum (däraf fem särskilda <i>reservationsanslag</i>)	60,850
Kleresistaten	369,308
Domkapitlens expeditioner	89,930
Lappmarks ecklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i>	100,000
Universitetet i Uppsala. Nuvarande belopp	791,586
Ökas med	
Universitetet i Lund. Nuvarande belopp	649,791
Ökas med	
Akademiska sjukhuset i Uppsala, <i>förslagsanslag</i>	10,000
Karolinska mediko-kirurgiska institutet (däraf till tand- Nuvarande belopp	309,735
Ökas med	
Universitetskanslersexpeditionen (däraf <i>förslagsanslag</i> , Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande Ökas med	9,550
	5,716,506

Ecklesiastik-

Departementschefen
 Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
 Riks- och landsarkiven
 Kungl. biblioteket
 Nationalmuseum (däraf fem särskilda *reservationsanslag*
 Kleresistaten
 Domkapitlens expeditioner
 Lappmarks ecklesiastikverk, *förslagsanslag*
 Universitetet i Uppsala. Nuvarande belopp
 Ökas med
 Universitetet i Lund. Nuvarande belopp
 Ökas med
 Akademiska sjukhuset i Uppsala, *förslagsanslag*
 Karolinska mediko-kirurgiska institutet (däraf till tand-
 Nuvarande belopp
 Ökas med
 Universitetskanslersexpeditionen (däraf *förslagsanslag*,
 Allmänna läroverken, *reservationsanslag*. Nuvarande
 Ökas med

Litt. A.

Riksstatens Åttonde hufvudtitel.

departementet.

å tillhopa 32,800 kronor)

läkarinstitutet 31,700 kronor, *förslagsanslag*, högst).

högst 1,900 kronor)

belopp

Transport

Förslag till blifvande riksstat:

Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
88,900	—	—	—	—	—	88,900	—
101,150	—	—	—	—	—	101,150	—
131,500	—	—	—	—	—	131,500	—
60,850	—	—	—	—	—	60,850	—
29,721	—	2,500	—	337,087	—	369,308	—
89,930	—	—	—	—	—	89,930	—
100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
793,436	—	—	—	—	—	793,436	—
667,791	—	—	—	—	—	667,791	—
10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
319,335	—	—	—	—	—	319,335	—
9,550	—	—	—	—	—	9,550	—
5,732,578	—	—	—	—	—	5,732,578	—
8,151,741	—	2,500	—	337,087	—	8,491,328	—

[illegible]

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.				S u m m a.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
	Transport	8,151,741	—	2,500	—	337,087	—	8,491,328	—
	<i>slagsanslag</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
	läroverken under förfall på grund af sjukdom, <i>förslags-</i>	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
		73,000	—	—	—	—	—	—	—
		4,250	—	—	—	—	—	77,250	—
		60,000	—	—	—	—	—	—	—
		375,000	—	—	—	—	—	—	—
		120,000	—	—	—	—	—	—	—
		20,000	—	—	—	—	—	—	—
		575,000	—	—	—	—	—	—	—
	läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>	190,000	—	—	—	—	—	765,000	—
		10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
	belopp ... 589,690: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 11,000: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 600,690: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 93,750: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 50,500: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 30,000: —	—	—	—	—	—	—	—	—
		774,940	—	—	—	—	—	—	—
	<i>förslagsanslag</i>	93,000	—	—	—	—	—	—	—
		58,000	—	—	—	—	—	—	—
	vid folkskollärarseminarium sjukdom,	4,000	—	—	—	—	—	—	—
	seminarier för småskollärares och små-	26,000	—	—	—	—	—	—	—
	rikets nordligaste trakter bosatta finnar,	90,000	—	—	—	—	—	—	—
	 60,000: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	<i>förslagsanslag</i> . Nu-	150,000	—	—	—	—	—	—	—
	 10,000,000: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	 650,000: —	—	—	—	—	—	—	—	—
	Transport	11,755,940	—	9,018,991	—	2,500	—	337,087	—
		9,358,578	—	—	—	—	—	—	—

Förslag till blifvande riksstat:										
			Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.						S u m m a.
				Friheter.		Ersättningar.				
			Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport	11,755,940: —		9,018,991	—	2,500	—	337,087	—	9,358,578	—
rande belopp	140,000: —									
	80,000: —	220,000: —								
		35,000: —								
skolan, förslagsanslag. Nuvarande be-	110,000: —									
	25,000: —	135,000: —								
folkskola eller särskild slöjdskola, för-	345,000: —									
	45,000: —	390,000: —								
folkskola eller särskild slöjdskola, för-	205,000: —									
	60,000: —	265,000: —								
folkskola, högre folkskola och folkhög-		60,000: —								
eller lärarinna vid folkskola eller små-		161,000: —								
skollärarseminarium, förslagsanslag	2,000: —									
folkskola, förslagsanslag	2,000: —									
	4,500: —									
landet under sommarferierna dels ock		30,000: —	13,060,440	—		—		—	13,060,440	—
			60,000	—		—		—	60,000	—
	581,975: —									
	*) 98,000: —		679,975	—		—		—	679,975	—
			39,650	—		—		—	39,650	—
	34,000: —									
	23,900: —		57,900	—		—		—	57,900	—
			63,533	—		—		—	63,533	—
			8,250	—		—		—	8,250	—
			14,460	—		—		—	14,460	—
1,000 kronor, reservationsanslag)			83,900	—		—		—	83,900	—
Transport	23,087,099	—	23,087,099	—	2,500	—	337,087	—	23,426,686	—

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på <i>förslag</i> .						S u m m a.
			Friheter.		Ersättningar.				
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Transport		23,087,099	—	2,500	—	337,087	—	23,426,686	—
<i>ventionsanslag</i> å tillhopa 31,900 kronor.									
	90,750: —								
	*) 12,300: —	103,050	—		—		—	103,050	—
<i>ventionsanslag</i>)		93,635	—		—		—	93,635	—
		118,450	—		—		—	118,450	—
<i>reservationsanslag</i>)		27,863	—		—		—	27,863	—
		14,000	—		—		—	14,000	—
<i>anslag</i>	200,000: —								
	69,500: —								
skolan för blinda å Tomtebodas äfven- <i>förslagsanslag</i>	2,000: —								
	14,800: —								
rare och lärarinnor vid blindundervis- <i>slagsanslag</i>	1,200: —	287,500	—		—		—	287,500	—
		120,000	—		—		—	120,000	—
		78,000	—		—		—	78,000	—
		2,750	—		—		—	2,750	—
		28,380	—		—		—	28,380	—
Nuvarande belopp	185,000: —								
	70,000: —	255,000	—		—		—	255,000	—
seende försummade barn, <i>förslagsanslag</i>		70,000	—		—		—	70,000	—
		1,028	—		—	169,400	—	170,428	—
		2,950	—		—		—	2,950	—
verks utgifvande, <i>reservationsanslag</i>		45,000	—		—		—	45,000	—
		135,000	—		—		—	135,000	—
varande belopp	6,000: —								
	9,000: —	15,000	—		—		—	15,000	—
(däraf till domkapitlens expeditioner högst 10,000 kronor)		55,093	—		—		—	55,093	—
		15,000	—		—		—	15,000	—
Summa		24 554,798	—	2,500	—	506,487	—	25,063,785	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Åttonde hufvudtitel.

		Kronor	ö.
Ecklesiastikdepartementet.			
<i>Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.</i>			
Till provisorisk lönerreglering för befattningshafvare i ecklesiastikdepartementet, <i>förslagsanslag</i>	12,145: —		
» arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet	7,800: —		
» beredande af arfvode åt en särskild föredragande i ecklesiastikdepartementet	4,500: —		
» förhöjning af de inom ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensers arfvode m. m.	10,950: —		
» biträden vid de statistiska arbetena inom ecklesiastikdepartementet	6,200: —	41,595	—
<i>Riks- och landsarkiven.</i>			
Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia...	4,500: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala...	1,800: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Vadstena	1,800: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund.....	1,800: —		
» arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Göteborg	1,800: —		
» ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund	1,000: —	12,700	—
<i>Kungl. biblioteket.</i>			
Till redigering af Sveriges offentliga biblioteks gemensamma accessionskatalogs 26:e årgång, omfattande år 1911	1,500: —		
Transport	1,500: —	54,295	—

		Kronor	ö.
	Transport	1,500: —	54,295 —
Till inbindning af obundna böcker i kungl. bibliotekets äldre samlingar	10,000: —		
» utarbetande af katalog öfver ofullständigt förtecknade delar af kungl. bibliotekets äldre samlingar	11,000: —	22,500 —	
<i>Nationalmuseum.</i>			
Till provisoriskt aföningsstillägg till vissa befattningshavare vid nationalmuseum, <i>förslagsanslag</i>	4,395: —		
» beredande af ökade ersättningar för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen vid nationalmuseum	600: —		
» beredande af höjda arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum	3,350: —		
» vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar	5,100: —		
» biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen i nationalmuseum äfvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar	2,000: —		
» anordnande af nattlig bevakning vid nationalmusei-hyggnaden	3,800: —		
» beredande af tilläggsarfvoden åt extra ordinarie vaktmästare vid nationalmuseum	900: —	20,145 —	
<i>Lifrustkammaren.</i>			
Till tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar	6,200: —		
» istandsättande af vissa föremål i lifrustkammarens samlingar	300: —	6,500 —	
<i>Domkapitlens expeditioner.</i>			
Till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner	4,570: —		
» beredande af ökad anslag för år 1912 till vikariatsersättning, extra biträde, renskrifning m. m. vid Stockholms stads konsistorium	500: —	5,070 —	
	Transport	108,510 —	

		Kronor	ö.
	Transport	108,510	—
<i>Universiteten.</i>			
Till arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Uppsala	3,000: —		
» förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala	2,000: —		
» anordnande vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala af undervisningskurs i allmän kemi	3,500: —		
Bidrag till arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning	1,500: —		
Till höjning af arfvodet för notarien hos medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala	400: —		
» anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken	9,000: —		
» arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala i nordisk och jämförande fornkunskap	3,500: —		
» arfvode åt en lärare inom ämnesgruppen estetik samt litteratur- och konsthistoria vid universitetet i Uppsala	3,500: —		
Bidrag till uppehållande af verksamheten vid det pedagogiska seminariet vid universitetet i Uppsala	5,000: —		
Till uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala	1,500: —		
» aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna	2,000: —		
» arfvode åt en för biträde vid arbetet med den internationella solarforskningen anställd assistent vid den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala	1,500: —		
» höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Uppsala	700: —		
» universitetsbiblioteket i Uppsala	10,000: —		
» anordnande vid universitetet i Uppsala af undervisning i bokföring	600: —		
» utgifvande af Uppsala universitets årsskrift	5,000: —		
» anordnande af kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund	1,500: —		
Bidrag till arfvode åt en assistent å det vid universitetets i Lund kliniker inrättade röntgenlaboratoriet	1,500: —		
Transport	55,700; —	108,510	—

		Kronor	ö.
	Transport	55,700: —	108,510 —
Till anordnande af undervisningskurs i allmän kemi vid universitetet i Lund	2,500: —		
» arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Lund	2,000: —		
» höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Lund	200: —		
» anställande vid universitetet i Lund af lärare i tyska, franska och engelska språken	9,000: —		
» uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska	2,500: —		
» arfvode åt en lärare inom ämnesgruppen estetik samt litteratur- och konsthistoria vid universitetet i Lund	3,500: —		
» aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett	4,000: —		
» arfvode åt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar	500: —		
» inredning och utrustning af det geografiska seminariet vid universitetet i Lund	5,000: —		
» uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund	3,000: —		
» uppförande af ny byggnad för universitetets i Lund botaniska institution	*) 62,000: —		
» uppförande af ny byggnad för astronomiska observatoriet vid universitetet i Lund m. m.	29,000: —		
» höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Lund	250: —		
» materiel m. m. för universitetsbiblioteket i Lund	10,000: —		
» anordnande vid universitetet i Lund af undervisning i bokföring	600: —		
» materiel för inrättningen för gymnastik och fäktkonst vid universitetet i Lund	500: —		
» utgifvande af Lunds universitets årsskrift	4,000: —		
» resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet	10,000: —	204,250	
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet.</i>			
Till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus	900: —		
	Transport	900: —	312,760 —

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp hvaröfver utskottet framlades kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor	ö.
	Transport	900: —	312,760 —
Till	arfvode åt en amanuens vid institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset St Göran	900: —	
»	upprätthållande af undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under en del af år 1912	1,500: —	
»	arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid institutet	3,000: —	
»	arfvode åt en biträdande lärare i kirurgi vid institutet	3,000: —	
»	uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm	600: —	
»	arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å Serafimerlasarettet, till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet, tillhoppa	5,000: —	
»	arfvode åt ett lärarbiträde vid den förberedande kursen i allmän kemi samt till materiel vid kemiska institutionen	4,000: —	
»	beredande af tillgång till aflönande af nödigt arbetsbiträde vid enhvar af den anatomiska och histologiska institutionen vid institutet	750: —	
»	en pediatrik klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	1,800: —	
»	en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	3,500: —	
»	arfvode åt en amanuens vid institutets klinik för öron-, näs- och halssjukdomar å Sabbatsbergs sjukhus	900: —	
»	täckande af brist å institutets allmänna materielanslag under åren 1907, 1908 och 1909	4,000: —	
»	anordnande af elektriskt belysnings- och kraftsystem inom den åt patologisk-anatomiska samt kemiska institutionerna vid institutet upplåtna byggnad, högst	7,400: —	
»	täckande af möjligen uppkommande brist å institutets aflöningsanslag för år 1911	600: —	37,850 —
<i>Undervisning i epidemiologi.</i>			
Till	anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala af klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater		6,000 —
<i>Allmänna läroverken.</i>			
Till	förstärkande af det till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk utgående anslag för tillfällig adjunktion, vikariatsersättning, hyra för lokal och expenser m. m.	4,500: —	
	Transport	4,500: —	356,610 —

		Kronor	ö.
	Transport	4,500: —	356,610
Till arfvode åt en amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk		1,500: —	
» hyra af ämbetslokal för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk under hyresåret 1 oktober 1911—30 september 1912		5,000: —	
» arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken		124,000: —	
» extra arfvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken		13,000: —	
» ersättning åt skolläkare		23,000: —	
» upprätthållande under år 1912 vid högre realläroverket i Göteborg af profärskurs för praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken		5,100: —	176,100
<i>Högre lärarinnesseminariet.</i>			
Till högre lärarinnesseminariet och därmed förenade läroanstalter			27,900
<i>Enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor.</i>			
Till resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor		10,000: —	
» dels resestipendier, dels ock understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor såväl vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi som vid skolkök		2,000: —	12,000
<i>Folkundervisningen.</i>			
Till tillfällig löneförbättring till lärare och lärarinnor vid folkskoleseminariernas öfningsskolor		8,200: —	
» uppförande af nybyggnader för folkskoleseminariet i Göteborg		129,000: —	
» uppehållande af undervisningen vid folkskoleseminariet i Göteborg i förhyrda lokaler m. m.		27,525: —	
» inredning och möblering af de nya byggnaderna för folkskoleseminariet i Göteborg m. m.		71,000: —	
» uppförande af nya byggnader för folkskoleseminariet i Falun		150,000: —	
	Transport	385,725: —	572,610

	Kronor	ö.
Transport 385,725: —	572,610	—
Till arvode åt läraren i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Luleå 700: —		
» uppehållande af undervisning i folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand, Skara, Växjö och Luleå förenade öfningskolor 19,030: —		
» anordnade af en för manliga studenter afsedd parallellafdelning till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i Växjö m. m. 4,520: —		
» understöd för uppehållande af Stockholms privata folkskollärarynnesseminarium 6,300: —		
» anordnande af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor 12,900: —		
» understöd för anordnande af fortbildningskurser i trädgårdsskötsel för folkskollärare vid Adelsnäs trädgårdsskola 1,300: —		
» beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Tärna, Sorsele, Arjeplogs, Malå och Fredrika församlingar 20,000: —		
» beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling 1,000: —		
» resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna 2,000: —		
» resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor 8,000: —		
» resestipendier åt lärare och lärarinnor vid småskoleseminarier samt mindre folkskolor och småskolor äfvensom biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor 3,000: —	464,475	—
<i>De tekniska läroverken.</i>		
Till förstärkning af arbetskrafterna vid tekniska högskolan *) 323,000: —		
» om- och tillbyggnad för Chalmers tekniska läroanstalt m. m. *) 154,000: —		
» beredande af provisorisk lönerreglering åt befattningshafvare vid tekniska skolan i Stockholm 4,600: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm 16,161: —		
Transport 497,761: —	1,037,085	—

*) Af Kungl. Maj:ts föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor	ö.
	Transport	497,761: —	1,037,085 —
Till uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Norrköping	4,250: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Malmö	14,450: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Örebro	19,920: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Borås	4,250: —		
» uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Härnösand	4,550: —		
» tillfällig löneförbättring åt rektor, ordinarie lärare, tjänstemän och vaktmästare vid tekniska skolan i Eskilstuna	602: —		
» understöd åt lägre tekniska yrkesskolor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor	95,000: —		
» resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter	3,000: —		
» understöd för uppehållande af slöjdföreningens i Göteborg skola	30,000: —	673,783 —	
<i>Gymnastiska centralinstitutet.</i>			
Till tillfällig aflöningsförbättring åt befattningshafvare vid gymnastiska centralinstitutet, <i>förslagsanslag</i>	8,400: —		
» uppehållande af gymnastiska centralinstitutets verksamhet under år 1912	7 650: —	16,050 —	
<i>Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen.</i>			
Till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor	2,000: —		
» uppförande af nya byggnader för allmänna barnbördshuset i Stockholm m. m.	100,000: —	102,000 —	
<i>Vetenskapsakademien.</i>			
Till inlösen af en internationell, fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur	2,000: —		
» upprätthållande af den för en internationell, fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur anordnade regionalbyrå för Sverige	1,600: —		
» bestridande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella jordmätningen	1,424: —	5,024 —	
	Transport	1,833,942 —	

		Kronor	ö.
	Transport	1,833,942	—
<i>Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.</i>			
Till bekostande af åtgärder för konserverande af Roma klosterkyrka	2,400: —		
» undersökning af en påbyggnad från stenåldern vid Alvastra	6,000: —		
» bestridande af kostnaderna för inköp af en intill S:t Lars ruin i Visby belägen tomt	5,000: —	13,400	—
<i>Naturhistoriska riksmuseum.</i>			
Till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska afdelning	6,500: —		
» brandförsäkring af naturhistoriska riksmuseets samlingar och macerationsbyggnaden vid Värtan	2,428: —		
» beredande af personlig löneförbättring åt amanuenserna G. Flink och G. A. H. Dahlstedt	4,000: —	12,928	—
<i>Meteorologiska centralanstalten.</i>			
Till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid centralanstalten	10,250: —		
» upprätthållande af två meteorologiska stationer	600: —		
» utförande af meteorologiska observationer för den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten	13,700: —		
Bidrag från Sverige för åren 1911—1913 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren	720: —		
För meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island	4,320: —	29,590	—
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.</i>			
Till handtverksskolan för blinda i Kristinehamn	20,000: —		
» tryckning af blindskrifter	2,500: —		
» understöd åt blindlärarelever och reseunderstöd till blindlärare	1,200: —		
Transport	23,700: —	1,889,860	—

		Kronor	ö.
	Transport	23,700: —	1,889,860 —
Til resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter)	1,000: —		
» understöd åt De blindas förening	25,000: —	49,700 —	
<i>Undervisningsanstalter för vanföra.</i>			
Till understöd åt undervisningsanstalter för vanföra, äfvensom för bekostande af dessa anstalters inspektion	30,000: —		
Bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för vanförestalten i Göteborg	25,000: —		
Bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg	20,000: —	75,000 —	
<i>Diverse anslag.</i>			
Till beredande af religionsvård åt svenska sjömän m. fl. i utländska hamnar	25,000: —		
» aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin	6,000: —		
» anställande af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gellivare-Riksgränsen samt vid järnvägsbyggnaden Gellivare-Porjus	3,500: —		
» anställande af fyra kontraktsadjunkter inom Lappmarken	8,000: —		
» resekostnadsersättning åt fyra inom Lappmarken anställda kontraktsadjunkter	1,300: —		
» anställande af två kontraktsadjunkter inom Norrbottens norra kontrakt samt Jukkasjärvi och Karesuando församlingar af Lappmarkens tredje kontrakt	4,000: —		
» resekostnadsersättning åt två inom Norrbottens norra kontrakt samt Jukkasjärvi och Karesuando församlingar anställda kontraktsadjunkter	500: —		
» två stipendier för utbildande vid universitetet af präster, förtrogna med finska språket	2,250: —		
» resestipendier åt prästmän	8,000: —		
» bestridande af kostnaderna för utredning rörande ecklesiastika boställen, <i>förslagsanslag</i>	10,000: —		
» uppförande i Paris af en svensk kyrka m. m.	25,000: —		
» beredande af arfvodestillökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping	1,500: —		
	Transport	95,050: —	2,014,560 —

		Kronor	ö.
	Transport	95,050: —	2,014,560 —
Till upprätthållande under tiden den 1 september 1911—den 1 september 1912 af svensk undervisning för svenska barn i Berlin		1,600: —	
» upprätthållande under tiden den 1 juli 1911—den 1 juli 1912 af svensk undervisning för svenska barn i London		2,000: —	
» bestridande af utgifter för undersökningar rörande hälsovårdsförhållandena vid folk- och småskolor i Sveriges landsbygd		5,000: —	
» nordiska museet		70,000: —	
» kulturhistoriska museet i Lund		15,000: —	
» befrämjande af föreningen Pietas' verksamhet under åren 1911 och 1912		4,000: —	
» ersättning åt föreståndaren för arkivdepån i Visby Oskar Vilhelm Wennersten för hans arbete med Gottlands arkeologiska undersökning		800: —	
» understöd åt musikhistoriska museet		3,000: —	
» svenska fornskriftsällskapet		2,000: —	
» understöd åt samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia		1,000: —	
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv		5,000: —	
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Acta mathematica		3,000: —	
» understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Sfinx		1,200: —	
» understöd för anordnande af populärvetenskapliga föreläsningsskurser i folkbildningssyfte.....*)		253,300: —	
Bidrag till täckande af kostnaderna för de från universiteten i Uppsala och Lund utom universitetsstäderna under år 1912 eller senare anordnade föreläsningsskurser		5,500: —	
Bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningsskurser, som äro afsedda att under sommaren 1912 eller senare vid universitetet i Uppsala anordnas för allmänheten		7,000: —	
» fasta årliga understöd åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst		10,000: —	
» beredande för forskare från Sverige af tillfälle till vetenskapligt arbete vid en eller flere utländska biologiska stationer		1,800: —	
» pedagogiska biblioteket i Stockholm		5,500: —	
	Transport	491,750: —	2,014,560 —

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

	Kronor	ö.
Transport 491,750: —	2,014,560	—
Till understödjande af Svenska skolmuseet	3,000: —	
» understöd för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi	20,500: —	
» understöd för utgifvande af tidskriften »Nyare bidrag till kännedomen om de svenska landsmålen och svenskt folklif»	5,000: —	
» ortnamuskommittén för dess fortsatta arbete *)	9,000: —	
» höjande af musiklifvet i Sverige *)	30,000: —	
» bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktorn Sven Hedins resa i Centralasien under åren 1906—1908	25,000: —	
» resestipendier för år 1912 åt journalister	4,000: —	
» beredande af extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslagsanslag</i>	20,000: —	
» ersättande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	134,178: —	742,428 —
Summa	2,756,988	—

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.